

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik LXXXVII., št. 12
december – grudni

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava za tisk Delo Repro, d.d.
Tisk Euroadria, d.o.o., v Ljubljani
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Glavni urednik Janez Černač
Odgovorni urednik Boris Leskovic

Bojan Avbar, Tomaž Burazer,
Franc Černigoj, Romana Erhatic
Širnik, Janez Hartman, Boris
Kryštufek, Marjan Toš

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic

Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovci izhajajo praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.200 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 8,5 % stopnji.

Besedila za objavo obvezno
pošljite tudi po e-mailu (ali na
disketi + izpis), uradne dopise,
potrjene z žigom in podpisom
odgovorne osebe ZLD/LD, in
fotografije pa v originalu ali na
CD. Pripišite tudi svojo telefonsko
številko.

Nenaročenih rokopisov in fotografij
ne vračamo!

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva 9 – p.p. 505
1001 Ljubljana
e-mail: lovec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovastvo.net>

Cene malih oglasov:
do 15 besed 1000 SIT,
od 15 do 25 besed 1300 SIT,
od 25 do 30 besed 1500 SIT.
Za vsako nadaljnjo besedo 50 SIT.
Male oglase je treba poslati pisno in
plačati vnaprej na transakcijski
račun Lavske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana,
pri NLB, d.d., Ljubljana:
02010-0015687097.

Foto: M. Rovšek – Diana

IZ VSEBINE:

D. But:	In nič več ne bo tako, kot je bilo	620
IZ DNEVNEGA TISKA		621
MNENJA IN KRITIKE		622
M. Kersnik:	So naši veterinarski pravilniki za zbiranje in oddajo uplenjene divjadi res evropski?	623
Uredništvo:	Vprašanja o Naturi 2000	624
M. Hafner:	Ali simetrija rogovja navadnega jelena odraža kakovost in starost	628
M. Toš:	Nova zakonodaja terja spremembo miselnosti in dinamično lovsko organizacijo	631
B. Zakrajšek:	Novosti pri uvozu lovskih trofej in divjačine v Slovenijo	633
PO LOVSKEM SVETU		635
Uredništvo:	Podpisan dogovor med Združenjem evropskih lovskih zvez (FACE) in partnerstvom BirdLife International	635
V. Kavčič:	Bodo naslednja štiri leta ugodnejša za lovce v ZDA?	637
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska ...	638
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		639
S. Prezelj:	Lovišče	639
LOVSKA ORGANIZACIJA		644
Uredništvo:	S 15. seje UO LZS	644
M. Schnabl:	LD Kamnik proslavila 50-letnico	645
I. Pahič:	50 let LD Črešnjevce	646
P. Nared:	7. srečanje lovskih mojstrov in lovskih čuvajev ZLD Notranjske – Cerknica	647
F. Rotar:	3. srečanje koroških lovcev in policistov	648
E. Bohinc:	Zlati jubilej LD Vodice z grenkim priokusom	649
L. Števanec:	4. memorial Jožeta Grleca st.	650
M. Toš:	Zlati jubilej LD Sveta Ana	651
M. Luzar:	Rogisti LD Brusnice	652
JUBILANTI		654
MLADI PIŠEJO		655
LOVSKI OPRTNIK		656
S. Lenardič:	Nagačene živali Vipavske doline	656
F. Rotar:	Koroški lovci med kočevskimi polharji	657
F. Rotar:	Slovenska lovška maša LD Podgorje	658
M. Erzar:	Kulinarični kotiček	660
M. Kersnik:	Norveški noži Helle	660
V SPOMIN		660
LOVSKA KINOLOGIJA		661
D. Š. Žnidaršič:	Mednarodna VUP za terierje	661
B. Tucovič:	Memorial Alojza Arka LKR Krško	662
J. Vester:	Mednarodna tekma brak-jazbečarjev v delu po KS v Avstriji	663
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	664

SLIKA NA NASLOVNICI:

Gamsja koza

Foto: M. Rovšek, Diana

Priloga : Kazalo letnika LXXXVII – vpeto

NOVE LOVNE DOBE: Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:
1. 5.-31. 10.
srna, mladiči obeh spolov:
1. 9.-31. 12.
mladica:
1. 5.-31. 12.

Navadni jelen

jelen:
16. 8.-31. 12.
košuta, teleta obeh spolov:
1. 9.-31. 12.
junica, lanščak:
1. 7.-31. 12.

Damjak

damjak:
16. 8.-31. 12.
košuta in teleta obeh spolov:
1. 9.-31. 12.
junica, lanščak:
1. 7.-31. 12.

Muflon

oven, lanščaki obeh spolov in jagmeta obeh spolov:
1. 8.-28. 2.
ovca:
1. 8.-31. 12.

Gams

kozal, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov:
1. 8.-31. 12.

Kozorog

kozal, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov:
1. 8.-31. 12.
Divji prašič
merjasec:
1. 4.-31. 1.
svinja:
1. 7.-31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:
1. 1.-31. 12.

Poljski zajec:

1. 10.-15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica:

1. 11.-28. 2.

Jazbec:

1. 8.-31. 12.

Lisica:

1. 7.-15. 3.

Rakunasti pes (enok):

1. 8.-31. 3.

Navadni polh:

1. 10.-30. 11.

Alpski svizec:

1. 9.-30. 10.

Pižmovka:

1. 8.-31. 3.

Nutrija:

1. 1.-31. 12.

Fazan:

1. 9.-15. 1.

Poljska jerebica (gojena):

1. 9.-15. 11.

Raca mlakarica:

1. 9.-15. 1.

Šoja:

20. 8.-28. 2.

Sraka:

1. 8.-28. 2.

Siva vrana:

10. 8.-28. 2.

In nič več ne bo tako, kot je bilo

Spoštovani lovski tovariši!

V zadovoljstvo mi je, da lahko oznamim začetek testne uporabe lovskega informacijskega sistema, poimenovanega LISJAK. Čeprav so bili postopki odločanja o pripravi in uvajanju le-tega dolgotrajni, pa je med odgovornimi vseeno prevladalo prepričanje o njegovi nujnosti. Živimo namreč v obdobju telekomunikacij, ko se pomembnost naše prisotnosti na internetu že istoveti s pomembnostjo naše prisotnosti v okolju in jo v določenih pogledih že prehiteva. V prvi fazi je bila to naša spletna stran, kateri so bile letos dodane nekatere nove vsebine (koledar prireditev, forum ...). Vsekakor pa ta še ni tisto, kar bi morala biti. Sedaj se ji je pridružila spletna aplikacija LISJAK, ki bo služila predvsem in izključno poenostavitvi našega notranjega poslovanja ter poslovanja z zunanjimi uporabniki.

V elektronsko podprtem sistemu so vsi dokumenti, vključno z e-arhivom, dostopni prek spletnega brskalnika. Aplikacija za e-podporo sistema kakovosti v celoti temelji na spletni tehnologiji, kar omogoča njeno uporabo na poljubni lokaciji, ne glede na geografsko oddaljenost uporabnika. Edini trije pogoji so: dostop do interneta, prijavno ime in geslo ter ustrezen brskalnik. Prehod na računalniško podprt sistem zmanjša čas za pripravo in obvladovanje dokumentov ter omogoča porabo časa za drugo, kreativno delo, kar vodi v izboljšanje poslovanja. Tehnologija tudi na tem področju ne more samostojno pripraviti nabora možnosti ali ustreznih parametrov, pomaga pa pri premagovanju kompleksnosti ter omogoča temeljite in pregledne KAJ - ČE analize v primeru nepopolnih oziroma vprašljivih podatkov. Tako vodstvu pomaga sistematizirati, poenostaviti in skrajšati sprejem odločitev, jo pomaga bolje razumeti in ji povečati kakovost. V tem

procesu je najšibkejši člen še vedno nedodelana organizacijska struktura LZS ter dolgotrajni postopki sprejemanja odločitev.

Tudi v prihodnosti nam ne bo z rožicami postlano. Zahteve s strani koncesionarja so velike in bodo vedno večje, podkrepljene z redno prisotnostjo lovske inšpekcije. S podpisom koncesijske pogodbe se bo spremenil tudi naš status, saj je pogodba obligacija in prvič bomo začeli plačevati koncesnino. Po drugi strani pa bi želeli tvornejše sodelovati pri načrtovanju gospodarjenja z divjadjo v loviščih in imeti natančen vpogled nad sprotno realizacijo odstrela. Seveda pa bo brez empiričnih podatkov to skoraj nemogoče, zato bomo v prihodnjem letu pripravili in uvedli II. fazo LISJAKA, t. j. vodenje evidenc izločitev (odvzema) divjadi iz lovišča ter drugih zahtevanih podatkov v letnem načrtu gospodarjenja z divjadjo.

Prav v tem je bistvo LISJAKA – pomagati vodstvu lovskih družin pri vodenju poslovanja.

Testna aplikacija je odprta za vse zainteresirane na naslovu <http://www.logos.si>, vključno z uporabniškimi navodili. Zadovoljni bomo, če si jo boste ogledali in preskusili. Prvi odzivi z usposabljanja tajnikov območnih lovskih zvez so pozitivni, tajniki lovskih družin pa bodo na usposabljanje povabljeni v decembru.

In ne nazadnje – nekoč bomo dosegli stopnjo odličnosti z vzpostavitvijo sistema kakovosti. LISJAK je prvi korak k temu ...

Darko But

Foto: D. Klajčič – Diana

STROKA NAJ IMA PREDNOST PRED POLITIKO

Večer, 23. 9. 2004 (Urška Šprogar). – »Predsednik Lovske zveze Maribor **Zoran Lešnik** zahteva, da ima stroka prednost pred politiko,« se glasi moto časnikaškega sestavka. Pričakujejo namreč, da bo vlada v kratkem sprejela predlog za lovskoupravljavska območja, pri tem pa se bojijo, da bo sprejet predlog, ki nima soglasja vseh 22 občin tega območja. **Martin Kranjc** z Zavoda za gozdove Slovenije meni, da bi morali krajino razdeliti smiselno glede na ekološke in geografske značilnosti. »Zdaj je na potezi vlada, ki pa se bo verjetno odločala med stroko in političnimi interesi,« končuje Urška Šprogar svoj sestavek.

Na isti strani časnika lahko preberemo tudi tole jedrnat misel: »Dokler živimo, smo lovci, ko umremo, smo plen drugih lovcev, pa naj je naša smrt še tako banalna, kakršen je konec pod kolesi avtomobila ...«

OGROŽENI LJUDJE IN PRIDELKI

Primorske novice, 1. 10. (Tomo Šajn). – »Vsak dan nas je bolj strah,« je potožila Marija iz Gornjega Zemona v pogovoru za Primorske novice. »Poglejte, tu zgoraj nad hišo imamo njivo, kjer se divjad pase vsak dan in nam uničuje pridelek,« je dodal mož **Srečko Brožič**. Ko so pregledovali kraj nedavnega pomora koz, so po sledovih ugotovili, da sta bila storilca dva medveda, ne le eden. Ob robu vasi se vsako noč potikajo krdela divjih prašičev, ki rijejo po tleh, jelenjad pa popase, kar ostane. Zakonca Brožič ocenjujeta škodo zaradi pomora koz na 100.000 tolarjev in dodajata, da straha, ki jima ga je prinesel medved, ni mogoče ovrednotiti z denarjem. Gospodar LD Zemon **Rudi Novak** je povedal, da je na območju njihove LD letos padel medved, dva medvedja mladiča pa sta podlegla v prometnih nesrečah.

»Več streljati, ni druge poti,« je misel, zapisana v sestavku **Ambroža Sardoča**. Kmečki glas je namenil daljši sestavek nekaterim določbam zakona o divjadi in lovstvu, ki opredeljujejo postopke za preprečevanje škode in uveljavljanje odškodnin za nastalo škodo. Tej problematiki je

Foto: M. Rovšek – Diana

namenil veliko pozornosti tudi časnik Novice, ki je v podnaslovu sestavka med drugim zapisal: »**Mitja Kersnik** z Lovske zveze pojasnjuje, da po novem zakonu ... lovška družina ni dolžna poravnati škode zaradi divjadi, če kmet nasprotuje postavitvi preže ali lovski dejavnosti na svoji zemlji.«

OB EVROPSKEM DNEVU OPAZOVANJA PTIC

Delo, 7. 10. (Agata Tomažič). – Ob evropskem dnevu opazovanja ptic nas je razveselil daljši sestavek z naslovom Kukanje v svet. Naš povzetek se omejuje le na ugotovitev, da je ptičji svet raznolik, saj so na Cerkniškem jezeru ob lanskem štetju vodnih ptic samo črnih lisk naštel več kot tisoč, rac mlakaric pa približno 2.500. Po besedah **Leona Kebeta**, člana DOPPS, so za določitev ključne razne pike na perju, obarvanost hrbta, trtice, različni čopki, rep ...

V Večer smo lahko prebrali poročilo z naslovom Konec dolgoletnih nasprotovanj med lovci in varstveniki ptic. Združenje evropskih lovskih zvez (FACE) in krovna organizacija za varovanje ptic v Evropi (BirdLife International) sta namreč podpisala dogovor o Direktivi o pticah. Ta

priznava legitimnost lovu in potrjuje koncept razumne rabe ter dobrega upravljanja s populacijami prostoživečih ptic. Direktor Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije **Tomaž Jančar** upa, da to pomeni dober zgled tudi za Slovenijo.

SKRIVNOSTNI POTEPUH POTREBUJE PROSTOR

Nedeljski, 17. 10. (Milena Dora). – »Najbolj strnjena populacija vider v Sloveniji živi v Prekmurju, v krajih, na katere je še bog pozabil,« piše avtor, nato pa nas seznani, da bo Evropska unija pomagala pri preživetju vidre v Sloveniji. Žalosten dokaz, da vidre na Goriškem res prebivajo, je tudi podatek, da vsako leto na tamkajšnjih cestah povozijo dve do tri živalce te redke vrste. Če vidra naenkrat izgine, se preseli drugam, je vzrok nečista voda, toda ljudje postanejo panični šele potem, ko pospešeno kmetovanje ogrozi tudi njihovo pitno vodo. Podobno velja tudi za ponirke. Kaj pomeni, če določene vrste ptičev ni več tam, kjer smo jo navadno srečevali? Pred mnogimi leti so kmeta Čerčka iz vasi nad Krko vprašali, če male račke s svojim turobnim, hreščočim, drhtečim, trepetavim in potegnjenim gla-

som še naznanjajo nevihto in ali matere še vedno na hrbitih prevažajo mladiče po vodi. Čerček jim je odgovoril: »Umaknili so se na čistejšo vodo. Včasih si mislim, da bi moral človek slediti ponirku, če bi še hotel živeti v čistem zraku in piti čisto vodo ... Ponirek odleti vedno tja, kjer je še zdravo življenje. On je naš ekološki barometer!«

NEKDO POBIJA PSE

Primorske novice, 14. 10. (AS). – Časnik je poročal, da je nekdo ustrelil samičko istrskega goniča, triletna škotska ovčarka pa je pretepena poginila vpričo lastnice. Za oboje naj bi bil odgovoren možakar iz Čezsoče, ki je tudi lovec. Lastnica ovčarke je že klicala LD Čezsoča in Lovsko zvezo Slovenije ter prijavila primer.

Predsednik LD Čezsoča **Goran Komac** je potrdil, da je domačinka pred dnevi res klicala zaradi psa, ki naj bi ga pretepel član njihove družine, vendar lovci menijo, da zadeva ne sodi v obravnavo v LD. Po besedah **Josipa Dvornika**, člana upravno-pravne komisije LZS, pa bi lovška družina morala obravnavati lovca, ki bi pretepel psa. »Lovci si še posebej ne bi smeli privoščiti kaj takega,« je še dodal.

NAELEKTRENO OZRAČJE MED KMETI IN LOVCI

Večer, 21. 10. (Branko Žunec, Marjan Toš in drugi avtorji). – »Čeprav novi lovski zakon ni upošteval vseh želja in interesov zelene bratovščine, so ptujsko-ormoški lovci s sprejetim v glavnem zadovoljni,« piše **Marjan Toš** v svojem poročilu. Na šestem občnem zboru Zveze lovskih družin Ptuj - Ormož so izrazili željo, da bi imeli samostojno lovskoupravljavska območje. Isti avtor je v posebnem sestavku opozoril tudi, da je na območju lenarškega lovskogojitvenega bazena na cestah čedalje več povožene divjadi.

Branko Žunec je v svojem sestavku opozoril, da gojitveno lovišče Kompas hudo bremeni izpad prihodka zaradi nerealizirane izvoza fazanov in jerebic v Italijo pred dvema letoma. Neporavnane odškodnine zaradi škode od divjadi povzročajo naelektrano ozračje med kmeti in lovci. Odvetnik **Jože Korpič** je na Okrožno sodišče v Murski Sobo-

Foto: FOTO SPRING

ti poslal predlog za uvedbo stečajnega postopka za družbo Kompas, ki ima sedež v Peskovcih v občini Šalovci na Goričkem.

Urška Šprogar: »Minula nedelja se je v Radvanju začela z meglo, čeprav je napoved sonca zvalila pod Pohorje številne Mariborčane,« je med drugim poročala sodelavka Večera. Je pa nekatere med njimi zmotil lov, ki so ga priredili člani LD Radvanje. »Zakaj lov v megli in zakaj v nedeljo?« so se spraševali nekateri izletniki.

Dnevnik in lokalni tisk sta bila tudi konec septembra in oktobra polna vesti o medvedjih pohodih po Sloveniji. Tako sta Novice in Delo seznanila bralce z žalostno vestjo, da sta tovorna vlaka na progi Koper–Kozina zbila štiričlansko medvedjo družino. Strojevodja **Sašo Sila**, tudi sam lovec, je o dogodku takoj obvestil predsednika LD Rižana **Fabja Steffeta**. Zaradi hudih posledic trčenja so se v LD odločili, da medvedji družini z milostnimi strelji prihranijo trpljenje. Obdukcija je pokazala, da za nesrečne kosmatince ni bilo druge rešitve. Starešina je še povedal, da lovci za medvedjo družino niso vedeli, znano pa je, da medvedi kdaj pa kdaj obiščejo tudi vasi v zaledju koprsk občine.

Primorske novice so konec

septembra poročale, da je pod Podbežami v Brkinih napadel medved. K sreči ne domačinov, temveč silažne bale in nekaj češpljevih dreves. **Alojz Mršnik** in **Franc Barba** sta po sledih v travi sklepala, da sta bila na delu dva medveda, večji in manjši.

O osmih medvedih na Gorenjskem smo poročali v prejšnji številki Lovca. Medved, ki je ob koncu maja trgal ovce na planinah nad Srednjim Vrhom, naj bi se umaknil proti tromeji, je poročal Gorenjski glas. »Malo nas je

STEKLINA NA OBMOČJU SLOVENIJE

V obdobju od 1. do 31. 10. 2004 je bilo z območja 68 občin v naši državi laboratorijsko preiskanih na prisotnost virusa stekline 164 živali.

Virološki laboratorij Enote za diagnostiko kužnih in drugih boleznih živali nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI) v Ljubljani je pregledal 134 lisic, 8 psov, 10 mačk, 3 kune, 4 jazbece, 3 glave govedu ter eno ovco in glavo srnjadi.

Prisotnost virusa stekline ni bila ugotovljena.

Tina Arič, dr. vet. med.,
višja svetovalka VURS

GAMSJE GARJE V LETU 2004

V času od 1. julija do 30. septembra 2004 je bilo po podatkih lovskih organizacij najdenih poginulih ali odstreljenih skupno **16** gamsov in **1** kozorog. Ugotovljeno število primerov po posameznih območjih je naslednje:

TRIGLAVSKI NARODNI PARK – LUO Triglav: skupno **4** gamsi in **1** kozorog

Revir Vrata:
1 gam, kozel - 2 leti – pogin

Revir Kriški podi:
1 kozorog, koza - 13 let – pogin
1 gam, neugotovljivega spola in starosti – pogin

Revir Čiprije:
1 gam, kozel - 6 let – pogin

Revir Dedno polje:
1 gam, kozel - 11 let – pogin

ZLD GORENJSKE – KRANJ:
skupno 5 gamsov

Lovska družina Kranjska Gora:
1 gam, koza - 2 leti – pogin

Lovska družina Stol Žirovnica:
1 gam, kozel - 3 leta – pogin

Lovska družina Stara Fužina:
1 gam, koza - 11 let – pogin
1 gam, koza - mladič – odstrel

Lovska družina Begunjsčica:
1 gam, kozel - 1 leto – odstrel

strah, da ne bi prišlo do kakšnega incidenta. Vsak dan je po gozdovih veliko pohodnikov, turistov in gobarjev,« je dejal **Jernej Smolar**, predsednik LD Kranjska Gora.

Večer nas je presenetil s fotografijo, ki prikazuje **Darjo Lukačič**, izumiteljico in podjetnico s svojim patentom leta 2004: obcestni stebriček, ki odganja divjad od ceste.

Večer je poročal tudi o LD Ljutomer, ki je ob svojem 58-letnem delovanju razvila prapor. Ta družina slovi kot ena najbolj množičnih in je, kot piše **Niko Šoštar** v Večeru, med najbolj aktivnimi v Sloveniji.

Pregled sklenimo z vestjo, da se je dvanajst vodnikov lovskih psov pasme nemški lovski terier iz štirih držav na območjih lovskih družin Čaven, Hubelj in Lijak oktobra pomerilo na Mednarodni vsestranski preizkušnji, ki sta jo pripravila Lovsko-kino-loško društvo (LKD) Gorica in Klub ljubiteljev psov jamarjev.

KOZOROG, PODJETJE ZA GOJITEV DIVJADI – KAMNIK:
skupno 1 gam

Revir Logarska dolina:
1 gam, koza - 2 leti – pogin

KOROŠKA LOVSKA ZVEZA – DRAVOGRAD: skupno 6 gamsov

Lovska družina Bistra:
1 gam, koza - 1 leto – pogin
1 gam, koza - 2 leti – odstrel
1 gam, koza - 2 leti – pogin
1 gam, kozel - 3 leta – pogin
2 gamsa, neugotovljivega spola in starosti – pogin

Spolno razmerje obolelih živali pri gamsih je **6** kozlov in **7** koz ter **3** gamsi neugotovljivega spola, pri kozorogih pa **1** koza.

Obolelost po starostnih kategorijah je naslednja:
gams, mladič – 1 žival
gams, 1-leten – 2 živali
gams, 2-leten – 5 živali
gams, 3-leten – 2 živali
gams, 6-leten – 1 žival
gams, 11-leten – 2 živali
gams, neugotovljive starosti – 3 živali
kozorog, 13-leten – 1 žival

15. 10. 2004

Simon Pleško,
univ. dipl. biol.

P.S.: Zaradi zapoznelih podatkov so pri LD Bistra v to poročilo vključeni tudi 4 gamsi, poginuli in odstreljeni v aprilu 2004.

So naši veterinarski pravilniki za zbiranje in oddajo uplenjene divjadi res evropski?

V lovskih družinah naše majhne, toda sedaj evropske Slovenije se lovci tudi letos trudimo odstreliti načrtovano število glav velike divjadi. Pri tem ni veliko sprememb, bi lahko rekli, saj organiziran lov poteka že desetletja in bliža se nam že okrogla, stota obletnica obstoja Lovske zveze Slovenije. Pa vendar se je v tem času zgodilo veliko ...

Komaj se še spomnimo časov, ko smo trupe uplenjene divjadi ogledovali na pločniku na avtobusni postaji v Ljubljani, ki so čakali na trgovca z uplenjeno divjadjo. V tistih časih smo srnjad pakirali in prevažali v papirnatih vrečah na zbirna mesta. Večina uplenjene divjadi smo lovci prodali odkupovalcem, saj so v tistih časih pri nas divjačino jedli le redki posamezniki.

Leta so minevala. Veliko lovskih družin si je zaradi novih veterinarskih predpisov uredilo lične zbiralnice po predlaganih predpisih. Tako so nekatere LD že takrat prehitale veliko evropskih držav z načinom zbiranja pa tudi s samo kakovostjo tako zbranega mesa uplenjene divjadi, kar so dobro vedeli tudi veliki trgovci z uplenjeno divjadjo v Evropi.

Prvi pregledniki so tako začeli z delom že daljnjega leta 1978 in upam si trditi, da so v teh 25 letih delo opravljali več kot vestno in uspešno.

Sedaj lovci ravnamo v skladu z določili *Pravilnika o pogojih za zbiranje uplenjene divjadi, veterinarski pregled, proizvodnjo mesa in oddajo mesa uplenjene divjadi v promet*, 81/02, ki naj bi bil v skladu z evropsko direktivo na tem področju in ki je bil sprejet že pred vstopom Slovenije v EU. Lovci glede na določila vestno prilagamo k vsaki uplenjeni divjadi tako imenovane »rdeče organe«, ki jih nato v obratih za obdelavo divjadi

veterinarji dokončno pregledajo. Strinjam se, da to zahteva Evropa za divjad, namenjeno izvozu. Kaj pa domači trg? Tudi je res, da imajo veterinarji možnost, da pravila zaostrijo; toda čemu? Vsak bi v dvomu pomislil, da tako doma pojemo vse, česar ne moremo izvoziti! To leti na nas, lovce, ki sami odkupimo in pojemo okrog 40 % mesa od celotnega odstrela velike divjadi na leto. Dobro pa vemo, kakšno kakovostno meso divjadi odkupimo lovci.

Iz vsega omenjenega trdim, da je treba delu preglednikov uplenjene divjadi nameniti več pozornosti, jih po potrebi še dodatno izobraziti ter jim priznati njihovo pomembnost pri teh opravilih.

Slabo delo je treba brez obotavljanja sankcionirati in posameznikom v utemeljenih primerih tudi odvzeti izkaznico (licenco).

Uplenjeno divjad, ki se je pred strelom obnašala normalno in če preglednik ni na organih opazil nobenih znakov, po

katerih bi lahko sklepal, da je meso zdravstveno neustrezno, **bi lahko oddali brez priloženih »rdečih organov«**. Tako pravi tudi direktiva EU v poglavju, ki govori o *majhnih količinah uplenjene divjadi v koži*, ki jo lahko lovska organizacija proda neposredno potrošniku ali trgovcu na drobno.

Na tak način bi se poenostavila prevoz in sama priprava uplenjene divjadi, naravo pa bi obvarovali na več načinov. Oddane drobovine ne bi bilo treba oddati v sežigalnico in prihranili bi za to potrebno energijo; ostala bi nam za hrano psom ali ne nazadnje tudi kot »mala praža« za nas, lovce. Kaj pa je vendar bolj

šega od »cvrčka«, ki je kot družaben lovski običaj že sko-

raj izginil iz naših vrst? Lahko bi to tudi ostalo v gozdu kot vir naravne hrane za mesojede vrste divjih živali.

Upam si trditi, da se kakovost mesa divjadi, zaradi pregledov dodanih »rdečih organov«, ni prav nič izboljšala.

Moje razmišljanje potrjuje tudi trditev, da v dveh letih, odkar organe pregledujejo veterinarji, ni bilo izdanih nobenih opozoril o zoonozah, ki bi bili odkriti in izrečeni na podlagi pregledane drobovine (rdečih organov). Tudi o zaplenbah ne poročajo. To potrjuje tudi poročilo največjega kupca uplenjene divjadi v pri nas, ki pravi, da je bilo v minulem dveletnem obdobju zaplenjenih 110 glav velike divjadi izključno zaradi neprimerne priprave in oddaje uplenjene divjadi.

Pravilnik je po mojem mnenju treba popraviti in res uskladiti z evropsko direktivo, kar potrjuje tudi dejstvo, da bodo v Nemčiji, kjer na leto pojedo meso od odstrela 60.000 glav jelenjadi, 1.100.000 glav srnjadi, 500.000 divjih prašičev, ... uvedli lovske preglednike šele s 1. 1. 2006!

Pri nas pa žal včasih s hitenjem in zaostrovanjem pravil nemalo pretiravamo. Je to res nujno potrebno?

Mitja Kersnik

Foto: W. Nagel

Vprašanja o Naturi 2000

Zaradi zaskrbljenosti in nasprotovanj je treba zadeve realno pojasniti

Pred mesecem je izšla brošura NATURA 2000, ki v obliki kratkih vprašanj in odgovorov zainteresirani javnosti razlaga, kaj sploh je ta naravovarstveni program in nekatera odprta vprašanja.

Uvodnik je napisal predsednik Mednarodne koordinacije Natura 2000 Ed. A. Bidault, ki ima svoj sedež v Parizu. V njem je zapisal, da si od leta 1992 države članice EU prizadevajo vzpostaviti mrežo Natura 2000 navkljub zaskrbljenostim in nasprotovanjem uporabnikov narave. Zaradi ozke povezanosti slovenskega lovstva z vsemi vprašanji je prav, da o teh zadevah seznanimo tudi najširši krog slovenskih lovcev. Še več informacij pa lahko najdete na spletnih straneh www.coordination-natura2000.com

Natura 2000 je ekološko omrežje območij, potrebnih za ohranjanje evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov v Evropski uniji. Omrežje Natura 2000 vključuje varstvo posebnih območij, ki so jih države članice določile na podlagi Direktive 79/409/EGS. Namen Natura 2000 je ustrezen način varovanja narave, ki naj bi ga odobraval lovci, ribiči in vsi tisti, ki so zainteresirani za kakovost in ohranjanje narave.

Nasprotovanje programu Natura 2000 je lahko le posledica pomanjkanja jasnih in natančnih odgovorov na vprašanja o tem, kaj naj bi bilo dovoljeno in kaj naj bi bilo prepovedano na območjih Natura 2000, pravi Bidault. Zaskrbljenosti in nasprotovanjem se ne namenja dovolj velikega pomena in pozornosti, zato je prav, da te zadeve natančno pojasnimo.

Zagovorniki Natura 2000 s svojim neodločnim delovanjem ne bodo spremenili ničesar. Zdi se, da premalo upoštevajo interese prebivalcev območij, zato bo vsaka politika varovanja narave obsojena na neuspeh, če pri sprejemanju odločitev ne bodo prostovoljno sodelovali tudi lokalno prebivalstvo in njihovi politični predstavniki.

Problem nastane tudi v primeru, ko posamezne države svojih predlogov ne oddajo pravočasno v Bruselj in tako zamudijo rok. Posledica tega je, da zanje iz evropskega proračuna zmanjka denarja. To pa ne prispeva k pozitivnemu razmišljanju in lahko celo vodi k zavračanju celotne skupne ideje.

Vsekakor pa se vzpostavitev mreže Natura 2000 nadaljuje, čeprav se med uporabniki narave in politiki počasi poraja ravnodušje, saj so prepričani, da kaj več ne morejo storiti.

Mednarodna koordinacija Natura 2000 ne sprejema ravnodušja in verjame, da je še vedno mogoče vnesti več razuma in demokracije v to birokratsko delo.

Namen brošure je prikazati ovire in slabosti Natura 2000 ter pokazati načine, kako zaustaviti nepravilnosti pri vzpostavljanju mreže, dokler Evropska komisija in njene države članice končno ne reagirajo in spremenijo njihovih projektov in metod z upoštevanjem želja lokalnega prebivalstva, vendar z jasnim spoštovanjem pravic in dolžnosti vseh uporabnikov narave.

Na kakšen način so izbrana območja Natura 2000?

Evropska Direktiva o ohranjanju prostoživečih ptic (Council Directive on the Conservation of wild birds 79/409/EEC) se nanaša na varstvo vseh prostoživečih ptic in vsebuje obveznosti za izbor, določitev in ohranjanje omrežja območij, imenovanih Posebna območja varstva ogroženih ptic (SPA - Special Protection Areas).

Evropska Direktiva o ohranjanju naravnih habitatov ter prostoživečih rastlinskih in živalskih vrst 92/43/EEC (direktiva o habitatih) se nanaša na življenjski prostor sesalcev, rib, dvoživk, žuželk in rastlinstva. Med najpomembnejše in najstrožje obveznosti direktive o habitatih sodijo izbor, določitev in ohranjanje omrežja območij, imenovanih posebna varstvena območja (SAC - Special Areas of Conservation).

SPA in SAC opredeljujeta osnovo za določitev območij Natura 2000.

Ta območja bi morala zavarovati pomembne habitate in živalske vrste, ki so ogrožene in na robu izumrtja, izbrali pa naj bi jih na osnovi ustreznih znanstvenih podatkov.

Dejansko pa so bili vsi podatki zbrani prek državnih decentraliziranih organizacij in organizacij za varstvo, kjer prevladujeta bolj ideološka in militantna usmeritev, manj pa znanstven pristop; vse se dogaja v naglici, velikokrat tudi brez finančnih sredstev. Resnično so v nekatere države članice za pomoč zaprosili le malo neodvisnih univerzitetnih in znanstvenih ustanov, ki bi lahko sodelovale pri uresničitvi projekta. Tako so dobljeni rezultati le povzetki starih in ne več zanesljivih podatkov.

Tako je bilo v Bruselj poslanih že veliko predlogov, ki jih je pregledalo zelo malo lokalnih svetovalcev in še manj uporabnikov naravnih virov ter lastnikov zemljišč. Odločitve, ki izhajajo iz 6. člena Direktive o habitatih, o upravljanju in presoji vplivov na okolje na teh območjih, so brez navedbe katere vrste živali in habitatov so prisotni na določenem območju ter brez navedbe, ali so le-ti prisotni tudi na celotnem območju ali le v enem delu območja.

Kako je organizirano upravljanje z območji Natura 2000?

Celostno upravljanje z območji Natura 2000

Za posamezne države je vmesna stopnja (ki ni določena z evropsko direktivo in je ni priznalo Evropsko sodišče) oblikovanje dokumenta za upravljanje območja Natura 2000. Ta dokument, ki ga pripravi vladna ali lokalna organizacija, mora vsebovati podatke o celotnem območju in ekološke interese ter pripraviti predlog obsega upravljanja. Opis (rastlinstva, živalstva, družbene aktivnosti) in predlogi za upravljanje morajo biti zelo natančni in relevantni, da bi se izognili neskladju z zakonom.

Te študije naj bi bile podkrepljene s sodelovanjem lokalnega prebivalstva. Vendar pa to zaradi pomanjkanja časa in sredstev ni opravljeno temeljito. Zato tak dokument tudi ne more biti verodostojen za prihodnje ravnanje.

Ugotavljamo, da je Evropsko sodišče tisto, ki je zadolženo za razlago zakona in interpretacijo direktive. Evropsko sodišče ni zadolženo za »upravljavski dokument«, ki ga pripravi posamezna država.

Lokalno upravljanje z območji Natura 2000

V nekaterih državah članicah EU bo upravljanje potekalo po neposredno zakonsko sprejetem načinu, v nekaterih državah članicah pa v skladu s pogodbo.

Pogodbe bodo v administrativnem postopku podpisale osebe za pravice na območju Natura 2000. Način je zanimiv, saj je narava pogodbe prostovoljna in pomeni ugodnosti za podpisnika (npr. izplačilo denarne odškodnine). Vendar države v pogodbi določijo, da bo v primeru zavrnitve pogodbe lastnik potrjen za-

konskim postopkom. Na uporabnike narave bodo usmerjeni močni pritiski, ki bodo zaradi nenatančnega dela in pomanjkanja dialoga neupravičeni.

Kako so upoštevaní ekonomski, socialni in kulturni vidiki?

Evropsko sodišče je žal zelo jasno glede tega, da države članice nimajo pooblastila, da lahko zahtevajo ekonomske pravice za območja Natura 2000 že v fazi oddaje predlogov v Bruselj.

Če je na daljši rok predvidena razširitev npr. industrijske cone, ki je ekonomsko pomembna za razvoj regije, in če je za razširitev predvideno območje, kjer sta ogrožena rastlinstvo in živalstvo, država svojega predloga ne more več umakniti. Območje mora biti vključeno v Natura 2000.

Velika uharica

Šele nato je možnost, da država zaprosi Evropsko komisijo za preklic vključitve nekega območja v Natura 2000. Seveda pa mora prošnji dodati natančno obrazložitev in priložiti predlog za izplačilo odškodnin.

Kaj bo dovoljeno na območjih Natura 2000?

Ni še povsem znano, kaj bo dovoljeno na območjih Natura 2000, vendar je že sedaj jasno, da bodo na takih območjih veljale mnoge omejitve.

Na takih območjih ne sme biti motenj in kršenja, kar bi povzročilo znatne posledice za rastlinstvo in živalstvo. Ni pa znano, kaj natančno pomeni navedba »znatne posledice«.

Evropska komisija dodaja, da je nesprejemljivo, da bi čakali, da bi se kršitve zgodile, država jih mora prej predvideti in uporabljati načelo predvidljivosti.

Direktiva tudi določa, da je treba preučiti vsak načrtovan projekt, ki bi lahko vplival na območje, še preden bi država lahko dala njihovo soglasje. Če se ugotovi najmanjše tveganje, Evropska komisija odloči, ali se projekt lahko opravi ali ne.

Na tak način se ne bo izvajal noben nov poseg na področju kmetijstva, upravljanja z naravo, turizma itn.; prvič zato, ker bo najverjetneje prepovedan, in drugič zato, ker bodo dolge obravnave in postopki zainteresirane odvrgli od namer. Tako bo na primer lokalna skupnost lahko povečala prostor, namenjen taborjenju, le z dovoljenjem Evropske komisije.

Bo na območjih Natura 2000 lov dovoljen?

Lovci so podvrženi skrajnim, prenapetim, vsiljivim razlagam evropskih direktiv bruseljske Komisije ali Evropskega sodišča, kakšne vse so omejitve na območjih Natura 2000.

Foto: G. Bolčina

Debela peč – izjemen alpski habitat

Razlage direktiv se razlikujejo po državah članicah: nekatere želijo pomiriti in poudarjajo, da Natura 2000 nima cilja prepovedati lova, ampak da le ne morejo več jamčiti nadaljevanja lova na takih območjih.

Govorijo, da lov ne bo prepovedan vnaprej in da bo dovoljen, razen v posebnih primerih.

To vsekakor ne zagotavlja, da se bo to res zgodilo.

Dobro je, da je Evropska komisija vsaj jasna pri stališču, da vsaka lovska aktivnost resno moti živalske vrste, tudi tiste, ki so zavarovane in se jih ne lovi. Prisotnost lovcev in njihovih psov se ne sklada s cilji direktive (**glej opisan primer iz okrožja Nantes v Franciji*).

Spomniti moramo: čeprav država članica izjavi, da lov in ribolov nista moteča dejavnika, je to le slepilo. Evropski sodniki bodo vedno upoštevali pravila evropske direktive, ker ima evropski zakon

prednost pred zakonom posamezne države.

Kakšna so v resnici posvetovanja?

Povsod je navedeno, da je treba opraviti posvetovanja in izmenjavo mnenj ter predlogov čim širše in intenzivno; toda v resnici se to ne dogaja.

Glede pošiljanj predlogov za posebna območja katere koli države v Bruselj je bilo predhodno zelo malo lokalnih uradnikov vprašanih za nasvet, še manj lovcev, ribičev in drugih uporabnikov narave. Verjetno zaradi bojazni, da ne bi dobili pravih odgovorov. Tako so bili predlogi za posebna območja poslani v Bruselj brez vsake dodatne spremembe.

Lastniki zemljišč so bili pri izdelavi dokumentov, načrtov in pogodb o upravljanju bolje obveščeni, vendar nikoli individualno.

Njim naj bi vsilili posebna pravila, ki bodo predvsem omejevala njihovo pravico do uporabe njihove lastnine.

Zato pa bodo verjetno zavrnili določila Natura 2000 in s tem tudi predvidene pogodbe, ki jim bodo ponujene.

Kje so meje pogodbene politike upravljanja na takih območjih?

Nekatere države članice zatrjujejo, da bo Natura 2000 izvedena v obliki prostovoljno podpisanih pogodb z lastniki in kmeti ter da bodo omejene pravice nadomeščene s finančno odškodnino ali z zmanjšanjem davka na zemljišče.

To je tudi dober način za prepričevanje tistih, ki še zavračajo Natura 2000, a so obenem v slabši finančni situaciji.

Vendar je očitno, da ni nobenega zagotovila za trajnost takih pogodb.

Nekatere države naj bi vplivale na vse tiste, ki se strinjajo, in vse druge ter jim na začetku ponudile finančno odškodnino. Vendar pa ne bo nobenega zagotovila, da bodo odškodnino prejeli tudi v prihodnje. Jasno je, da če odškodnin ne bo več, bodo lastniki zemljišč na slabšem.

Treba je upoštevati, da nekatere države ponudb o pogodbah sploh ne bodo pošiljale, ampak se bodo ravnale po zakonskih določilih Evropske komisije.

Določene države želijo pomiriti in obljubiti, kar sami želimo slišati. Vendar se bodo države morale ravnati po zakonskih določilih Evropske komisije, ki navajajo, da te pogodbe niso dovolj in da je treba upoštevati zakonska določila zavarovanih območij, ki so bila uvrščena v SPA.

Iz projekta Natura 2000 so zadnji trenutek umaknili razvpito kraško pokrajino Volovja reber. V ozadju Pivška kotlina in Nanos.

Foto: G. Bolčina

Pogled na Triglav z Debele peči

Kdo bo financiral Naturo 2000?

Cilji Natura 2000, ki zajema velike naravovarstvene površine območij, bodo povzročili velike stroške.

Za določena območja je že predvidena finančna pomoč. V tem času je to edina spodbuda zagovornikom Natura 2000.

Tudi izsiljevanje in poskusi izkoriščanja evropskih strukturnih skladov že potekajo. Zato bi bilo nujno sprejeti spremembo pravil Natura 2000, ki bi vključevali tudi mehanizme sankcij.

Vendar je Evropska komisija jasno opozorila, da financiranje Natura 2000 ni bilo zagotovljeno.

Na eni strani je Maastrichtska pogodba, ki določa, da države zagotovijo financiranje okoljske politike in ne EU. Po drugi strani je Evropska komisija, da se načrti za EU finančne instrumente lahko spremenijo in da na dolgi rok ni mogoče računati nanje.

Zdi se, da se bodo zaradi širitve Evrope in novih držav članic spremenile prioritete financiranja in da za Natura 2000 ne bo ostalo dovolj denarja.

Je še čas za dejanja?

Seveda! V tem času po mnenju Bruslja vse države članice EU ne izpolnjujejo določb ene ali obeh direktiv, ki določata Naturo 2000.

Evropska komisija nadaljuje z grožnjami in napovedmi o morebitnih kaznih v obliki plačil v primeru kršenja direktiv. Države se tako uklonijo in ne vztrajajo več v dobro svojih državljanov.

Tako se med prebivalci določene države poraja »protievropsko« razpoloženje glede zadev, ki same niso pomembne za obstoj EU in ki bi se lahko učinkoviteje reševale v vsaki posamezni državi.

Lokalno prebivalstvo na določenem

območju bi moralo jasneje in bolj odločno izražati svoje interese. Zagovorniki Natura 2000 morajo ostati aktivni in odločno vztrajati pri svojih nalogah. Ne prestando je treba z novostmi in aktivnostmi seznanjati kmete, lovce, ribiče, izletnike ter lokalne politike.

Evropski komisiji ne bo vedno uspelo narekovati svojih zakonov in države članice bodo lahko našle možnost vplivanja na vsebino besedila zakonov. Cilji varovanja narave bodo ostali enaki, vendar naj bodo pri odločanju upoštevane tudi pravice ljudi.

*Primer iz okrožja Nantes v Franciji

Iz povzetka besedila sodbe sodišča 19. januarja 1994 – Zvezi za varstvo divjih živali v Maine et Loire in Prefet de Loire Atlantique, Francija – Varstvo divjih ptic v lovski sezoni (primer C-435/92)

Iz podatkov sta bila razvidna dva problema:

Motenje zavarovanih ptic zaradi lova

Tveganje zamenjav med različnimi vrstami ptic

Pri prvem problemu je treba poudariti, da lov moti in vznemirja tam živeče zavarovane ptice ter vpliva na kakovost njihovega varstva ne glede, koliko številčna je posamezna vrsta.

To je treba upoštevati še posebno pri tistih vrstah ptic, ki se med obdobjem selitve zbirajo na območjih, ki so zelo zaprta. Motenje zaradi lova jih prisili, da porabijo veliko energije za premik, beg in izbiro novih območij za zbiranje. Tako jim za prehranjevanje in počivanje ostane premalo časa in energije. Vse to vodi k večji stopnji populacijske smrtnosti. Lov moti predvsem tiste ptice, ki se vračajo iz toplih krajev prej kot druge selivke.

Drugi problem pa je tveganje, da se določene vrste ptic, ki so že zavarovane, zamenjuje za ptice, ki jih še dovoljeno loviti. V 7. členu (4) Direktive je še posebno omenjeno, da morajo države članice z ukrepi preprečiti zamenjave. V obdobju zgodnje selitve ptic je zato najbolje, da se lov začasno povsem prepove.

Iz povzetka mnenja Evropske komisije z dne 13. septembra 1994, namenjen Franciji: 4. člen (Direktiva EEC 79/409) dodeljuje posebno varstvo določenim vrstam, poleg varstva, ki ga 7. člen določa vsem pticam. Posebna varstvena območja morajo zagotavljati preživetje in reprodukcijo že določenim vrstam ter pticam selivkam. Po 4. členu (4. odstavek) mora država članica z ustreznimi ukrepi preprečiti motenje teh ptic.

Evropska komisija ocenjuje, da lov vpliva na življenje ptic selivk tudi v primeru, da niso plen. Že sama prisotnost lovcev in njihovih psov v takšnem okolju ni v skladu s cilji preživetja in reprodukcije, ki so zapisani v 4. členu, še posebno, če taki vplivi trajajo neprekinjeno več mesecev. Evropska komisija poudarja, da je cilj finančne podpore Franciji vzpostavitev posebnih območij in ohranjanje naravnih virov.

Ali asimetrija rogovja navadnega jelena odraža kakovost in starost?

Glede na porazdelitev razlik med desno in levo stranjo proučevanega znaka pri organizmih ločimo tri vrste dvostranske asimetrije. Usmerjena asimetrija (DA) je normalno stanje; med polovicama so značilne razlike v razvitosti znaka, pri čemer je ponavadi bolj razvita ista stran. Zato je aritmetična sredina znaka na eni polovici večja kot na drugi. Tudi anti-simetrija (AS) je normalno stanje; med obema polovicama znaka so razlike, vendar ne moremo predvideti, katera stran bo imela večjo vrednost določenega znaka. Večji znak se z enako verjetnostjo pojavlja tako na levi kot na desni polovici. Nihajoča asimetrija (fluctuating asymmetry FA) pa je mera slučajnih odklonov od popolne dvostranske simetrije v razvoju morfoloških znakov, ki naj bi bili navadno simetrični. Ta nastane, ko na nobeni od strani ni težnje, da bi bila večja kot nasprotna oziroma, ko v razvoju določenega znaka ni težnje, da bi imela ena polovica telesa večjo vrednost kot nasprotna.

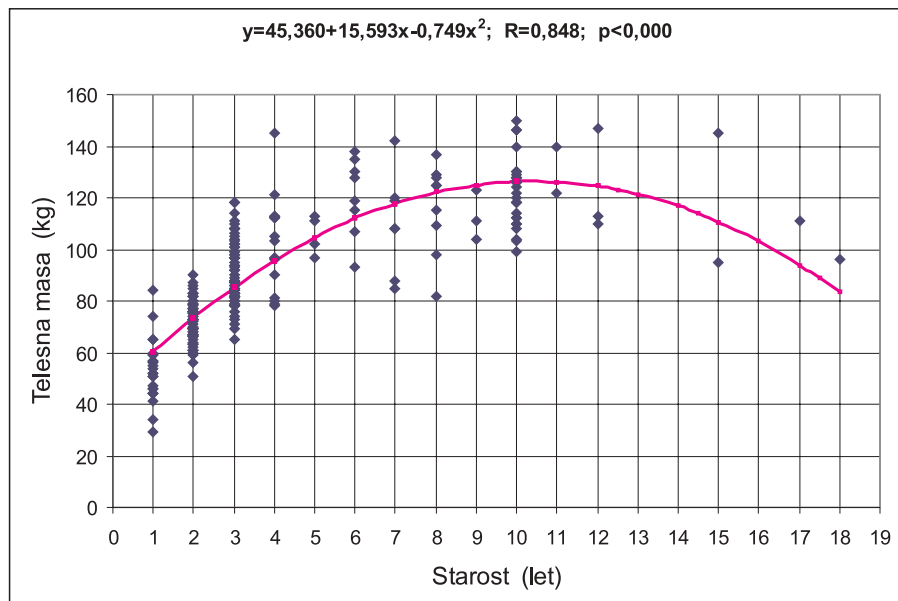
Pri jelenih so vrednosti nihajoče asimetrije (FA) rogovja majhne in v večini primerov ne presegajo 5 %, pogosto so celo manjše od 1 % obsega merjene lastnosti. FA pogosto velja za kazalnik nestabilnosti okolja ali nesposobnost živali, da se v svojem razvoju upira dejavnikom okoljskega stresa. V nekaterih primerih je povezana z znaki kakovosti. Zato se lahko uporablja kot merilo za presojo vitalnosti in zdravja med posameznimi osebki, pa tudi vpliva

stresa življenjskega okolja, ki mu je bil osebek izpostavljen v svojem razvoju. Osebki, ki bolj obvladujejo stres, naj bi imeli nižjo stopnjo asimetrije v primerjavi z drugimi v populaciji. Simetrični osebki naj bi imeli določene prednosti pred svojimi nesimetričnimi partnerji. V procesu parjenja in izbire potencialnih partnerjev naj bi imeli simetrični osebki tudi večje možnosti pri samicah (košutah) v primerjavi z jeleni tekmeči, ki imajo manj simetrično rogovje. Posledi-

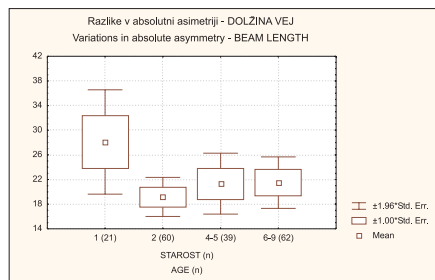
ca tega je tudi njihov večji reprodukcijski uspeh.

Rogovje jelenov in rogovi rogarjev (votlorogov) so sekundarni (drugotni) spolni znaki in se uporabljajo v intraseksualnih stikih (spolni stiki znotraj vrste). Za številne vrste je značilno, da se velikost sekundarnih spolnih znakov pri samcih veča s starostjo in velikostjo, kar velja tudi za jelene. Za samca naj bi bilo zelo pomembno pokazati primerno starost nasprotnikom, saj naj bi z njo vpli-

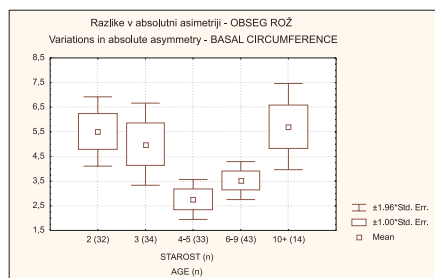
Slika 1: Odvisnost telesne mase od starosti

Slika 2: Razlike v absolutni asimetriji dolžine vej

Slika 3: Razlike v absolutni asimetriji obsega rož

val na sposobnost privabljanja košut in se izogibal neposrednim spopadam z vrstniki. S starostjo jelena se večajo tudi njegove izkušnje iz medsebojnih konfliktov med jeleni, kar spet vpliva na sposobnost dostopa do košut, na njihovo obrambo ali obrambo harema ter s tem na reprodukcijski uspeh.

Za poligamne cervide je značilno, da novo in močnejše rogove zraste vsako leto po končanem prvem letu starosti. Samci ga uporabljajo v medsebojnih stikih za prikazovanje svojega razvoja in moči. Velikost rogovja naj bi odražala borbeno sposobnost in preprečevala boje med samci različne kakovosti in je tesno povezana z uspehom parjenja. Večanje velikosti rogovja s starostjo živali nas

navaja k domnevi, da rogove lahko odraža s starostjo večjo kakovost živali. V primeru, da rogove resnično odraža kakovost živali, domnevamo, da se bo stopnja asimetrije rogovja manjšala s starostjo in kakovostjo živali.

Raziskava v vzhodnih Karavankah in SZ delu Slovenije

V raziskavi asimetrije rogovja navadnega jelena (*Cervus elaphus*) smo proučevali značilnosti asimetrije dolžine vej (DV), dolžine nadočnika (DN), dolžine srednjika (DS) in obsega rož (OR) pri samcih na območju vzhodnih Karavank in SZ delu Slovenije. Do lovne dobe je rogove že doraslo in očiščeno, jeleni pa ga uporabljajo v medsebojnem tekmovanju za košute. Le osebk v dobri telesni kondiciji lahko nosijo močno in razvejano rogove. Vprašali smo se, ali se rogove uporablja le kot orožje v medsebojnih stikih med samci ali pa lahko odraža tudi kakovost posamezne živali in njeno starost? V takem primeru pričakujemo, da se bo stopnja asimetrije manjšala tako z velikostjo (jakostjo) rogovja kakor tudi s starostjo živali. S to analizo v populaciji v Karavankah želimo prispevati k poznavanju problematike tudi pri navadnem jelenu.

Značilnosti rogovja smo proučevali v vzorcu 397 jelenov, ki so bili uplenjeni v obdobju 1985–2002. Večina podatkov je iz obdobja 1997–2002. Podatki so bili pridobljeni iz trofejnih listov in neposrednih izmer trofej. Vzorec je pripadal osrednjemu delu karavanške populacije jelenjadi na območju med Ljubeljem, Kranjem, Cerkljami in Jezerskim na SZ delu Slovenije. Meritve na rogovju so bile opravljene na način, kot ga predvi-

deva ocenjevanje trofej za določanje točk CIC. Starost je bila ocenjena na osnovi menjave in obrabe zobovja. V starostih več kot 3 leta smo oblikovali starostne razrede. Upoštevana je bila masa telesa z glavo in nogami, brez notranjih organov. Podatki o telesnih masah in starosti so bili pridobljeni od lovskih organizacij po končani vsakoletni kategorizaciji uplenjene divjadi.

Kaj je pokazala analiza?

Povezave med telesno maso, velikostjo (jakostjo) rogovja in starostjo

Analiza odvisnosti telesne mase od starosti je vključevala 257 jelenov, velikosti (jakost) rogovja od starosti pa 340 jelenov. Večinoma se proučevani znaki večajo do 5 leta starosti, pozneje ostanejo bolj ali manj nespremenjeni. Po telesni masi se 1- in 2-letni jeleni razlikujejo od vseh drugih, 3-letni se razlikujejo le od srednje starih jelenov, 4-letni in starejši se med seboj ne razlikujejo. Podobno velja tudi za proučevane značilnosti rogovja, in sicer se 1-letni jeleni razlikujejo od vseh drugih, 2-letni in 3-letni se razlikujejo od vseh drugih, razen ostarelih, 4-letni in starejši se med seboj bistveno ne razlikujejo. Velikost proučevanih znakov rogovja se večja s starostjo in telesno maso. Odvisnost vseh proučevanih znakov na celotnem vzorcu je bila v tesni medsebojni povezavi in v povezavi s telesno maso. Povezava med telesno maso in starostjo je tesna. Na osnovi ugotovitev smo jelene razvrstili v 6 razredov, in sicer 1-letne, 2-letne, 3-letne, 4- do 5-letne, 6- do 9-letne in več kot 10-letne jelene (10+).

Tudi znotraj starostnih razredov smo opravili analizo povezav med telesno maso in velikostjo posameznih značilnosti rogovja. Pri nekaterih znakih smo odkrili značilne povezave, in sicer pozitivne odvisnosti. Velikost (masa oz. jakost) rogovja se praviloma večja z naraščajočo telesno maso. Večji del značilnih odvisnosti je bil ugotovljen med mladimi, medtem ko odvisnosti jakosti rogovja od telesne mase med jeleni razreda 4- do 5-letnih in 5- do 9-letnih praviloma nismo odkrili (telesna masa jelenov v starosti od 4 do 9 let je bila zelo izravnana in se ni razlikovala med posameznimi starostmi). Ugotavljamo, da se v našem primeru velikost določenih znakov rogovja s telesno maso večja predvsem pri mlajših jelenih.

Prisotnost asimetrije

Pri vseh proučevanih znakih rogovja v okviru starostnih razredov smo odkrili njihajočo asimetrijo. Ugotavljamo značilne odvisnosti FA med DS in DN, med DS in DV, medtem ko je bila odvisnost med OR in DN nekoliko nad mejo zna-

čilnosti. Ugotavljamo, da asimetrija rogovja praviloma pomeni asimetrijo več znakov na rogovju.

Odvisnost med asimetrijo in velikostjo znaka ter med asimetrijo in telesno maso

V celotnem izbranem vzorcu pri nobenem od proučevanih znakov nismo odkrili značilnih odvisnosti med FA in velikostjo znaka. Znotraj starostnih razredov smo odkrili povezave med asimetrijo in velikostjo posameznega znaka pri nadočniku 2-letnih jelenov in pri srednjiku 6- do 9-letnih jelenov na meji značilnosti.

V primeru, da FA dejansko odraža kakovost živali, bi morala biti med njo in telesno maso negativna odvisnost. V našem primeru smo odvisnost odkrili le pri telesni masi in asimetriji dolžine vej, in sicer pozitivno odvisnost, kar pomeni, da se z večjo telesno maso veča tudi stopnja asimetrije. Pri drugih znakih nismo odkrili odvisnosti s telesno maso, tudi ne znotraj posameznih starostnih razredov.

Razlike v FA med starostnimi razredi

Ugotovili smo značilne razlike v FA **dolžine vej (DV)**. Razlike so nastale predvsem med 1-letnimi jeleni in preostalimi razredi. Asimetrija vej se ponovno povečuje v starosti več kot 10 let. Ob izločitvi 1-letnih jelenov in jelenov razreda 10+ niso bile več značilne razlike med preostalimi starostnimi razredi. Razlike so bile manjše med 2-letnimi jeleni in razredom 4- do 5-letnih kot med 2-letnimi jeleni in razredom 6- do 9-letnih. Pri **dolžini nadočnika (DN)** nismo ugotovili pomembnejših razlik v asimetriji med starostnimi razredi. Nobeden od starostnih razredov ni izrazil odstopal od preostalih. Prav tako nismo odkrili pomembnejših razlik v asimetriji **dolžine srednjika (DS)**, kjer je z nekoliko večjo asimetrijo izstopal razred jelenov starosti 10+. Pri asimetriji **obsega rož (OR)** smo ugotovili pomembnejše razlike med starostnimi razredi. Izraziteje izstopajo jeleni razreda 4- do 5-letnih in 6- do 9-letnih z nižjo asimetrijo kot mladi (2-, 3-letni) in stari jeleni, razreda 10+. V razredu 10+-letnih se ponovno povečuje stopnja asimetrije. Med razredoma 4- do 5-letnih in 6- do 9-letnih nismo odkrili razlik, odkrili pa smo jih med razredoma 4- do 5-letnih in več kot 10-letnih. Nekoliko nad mejo značilnosti so razlike tudi med razredoma 6- do 9-letnih in 10+ jelenov.

Sklepne ugotovitve

Ugotovljene, starostno pogojene razlike v FA dolžine vej ter obsegom rož rogovja jelenov v določeni meri potrjujejo domnevo, da asimetrija odraža varia-

bilnost osebkov. Med mladimi osebki je večja stopnja asimetrije rogovja (DV, OR) lahko posledica večje občutljivosti za procese v okolju v času hitre rasti rogovja. Če je stopnja asimetrije odvisna od energije, namenjene za razvoj dvostranskih lastnosti, potem večanje energije, ki se usmerja v spolne znake, s starostjo lahko povzroči starostno specifično zmanjševanje v stopnji asimetrije. To navaja k potrditvi domneve, da so jeleni z večjim (močnejšim) rogovjem sposobnejši obvladovati okoljski stres v času razvoja rogovja v primerjavi z jeleni, ki nosijo manjše (skromnejše) rogovje.

Nekateri avtorji ugotavljajo razlike v asimetriji določenih spolnih znakov med različnimi skupinami osebkov pa tudi povezave med FA in okoljskim stresom. Drugi pa poleg tega potrjujejo tudi doseženo teorijo o razvojni pomembnosti simetrije signalnih znakov glede večje reprodukcijske uspešnosti. Pri zebrah, npr., je bilo ugotovljeno, da so simetrično obarvani samci zaplodili več potomcev, ki so preživeli obdobje starševske nege, kakor samci z asimetrično obarvanostjo. Na Norveškem je bilo pri srnjadi (*Capreolus capreolus*) ugotovljeno zmanjševanje FA in RFA (relativne FA) s starostjo. Pri srnjadi v Sloveniji pa ni bila ugotovljena odvisnost med FA in teži rogovja. Ugotovljene so bile starostno pogojene razlike v vrednosti stopnje asimetrije za dolžino vej in dolžino prednjega parožka. Zmanjševanje RFA z naraščajočo velikostjo rogovja je bilo ugotovljeno pri belorepem jelenu (*Odocoileus virginianus*). Pri rogovju losa (*Alces alces*) ni bilo ugotovljeno, da bi FA v sekundarnih spolnih znakih odražala kakovost živali. Ob upoštevanju velikosti (jakosti) rogovja pa ugotavljajo negativno odvisnost med FA in telesno maso jelenov. To pomeni, da imajo relativno večji jeleni bolj simetrično rogovje v primerjavi z manjšimi jeleni. Na Norveškem pri navadnem jelenu (*Cervus elaphus*) niso odkrili povezave med lastnostmi rogovja in FA. Absolutna FA se je večala z velikostjo treh znakov rogovja. Le pri eni od 4 proučevanih lastnosti (nadočniku) je bilo ugotovljeno, da je večje (močnejše) rogovje bolj simetrično.

Na velikost (jakost) rogovja znatno vplivata starost in telesna masa. V naši proučevani populaciji se vse vrednosti znakov rogovja večajo s starostjo. Asimetrija na rogovju praviloma pomeni sočasno asimetrijo več znakov rogovja. FA v proučevani populaciji ni odvisna od velikosti rogovja. Razlike v FA dolžine vej se pojavljajo med 1-letnimi ter preostalimi razredi, pri obsegu rož razlike med starostnimi razredi pa potrjujejo hipotezo o starostno pogojeni variabil-

nosti FA. FA ne potrjuje hipoteze preostalih znakov rogovja. V celotnem vzorcu pa tudi v okviru starostnih razredov nismo odkrili odvisnosti absolutne asimetrije od telesne mase, kar ne potrjuje hipoteze o FA kot kazalniku kakovosti živali. V našem primeru relativna asimetrija ni primeren kazalnik variabilnosti. Čeprav se absolutna asimetrija DV, DN in DS med jeleni, starejšimi od enega leta, bistveno ne spreminja, pa je z naraščajočo velikostjo (jakostjo) rogovja relativna asimetrija manjša oziroma je absolutna asimetrija med jeleni z velikim (močnim) rogovjem manj opazna. To pa so večinoma jeleni srednjega razreda in starejši jeleni, ki razvijejo močno rogovje, aktivno sodelujejo v procesu parjenja in imajo največji reprodukcijski uspeh.

Opazno večanje velikosti (jakosti) rogovja s starostjo nas navaja k sklepu, da je velikost oz. jakost rogovja lahko uporabljena kot kazalnik kakovosti proti vrstnikom v medsebojnih stikih v sezoni paritve (ruku). Jeleni, ki razvijejo močnejše (večje) rogovje, praviloma izkazujejo tudi boljšo razvitost telesa. Močnejši jeleni z večjim rogovjem, ki so bili sposobni zagotoviti dovolj potrebnih snovi tako za razvoj telesa kot tudi za sekundarne spolne znake, pa se pri dolžini vej, razen 1-letnih jelenov, pri obsegu rož pa tudi 2- in 3-letnih jelenov, v absolutni asimetriji ne razlikujejo od preostalih jelenov. Za proučevano populacijo ugotavljamo, da je stopnja asimetrije lahko kazalnik starosti le pri obsegu rož, asimetrije pa ne moremo uporabiti kot kazalnik kakovosti osebkov. Čeprav je pri jelenih v starosti več kot dve leti asimetrija najbolj vidnih znakov (DV, DN, DS) s starostjo in naraščajočo velikostjo (maso) rogovja manj opazna, menimo, da je asimetrija znakov rogovja le šibek kazalnik starosti posameznega jelena.

ZAHVALA

Za pomoč pri zbiranju podatkov se zahvaljujemo direktorju GL Kozorog - Kamnik mag. Darku Veterniku in lovskim čuvajem Francu Tišlarju, Igorju Nahtigalu, Francu Primožiču in Nikolaju Bernardu, ki so prispevali večino potrebnih podatkov za raziskavo. Za nasvete pri statistični obdelavi pa se zahvaljujemo prof. dr. Marijanu Kotarju.

To je povzetek daljšega prispevka, ki je bil v celoti objavljen v Gozdarskem vestniku 61 (2003), 10, 422–435, kjer so navedeni tudi viri.

Miran Hafner, spec., univ. dipl. inž. gozd.
miran.hafner@zgs.gov.si

Nova zakonodaja terja spremembo miselnosti in dinamično lovsko organizacijo

Franc Kangler je član zelene bratovščine v LD Duplek, kjer so doslej s praktičnimi ukrepi dokazali, da je razmere za divjad mogoče spremeniti na bolje. Je tudi velik ljubitelj lovskih psov. Prosili smo ga za intervju, v katerega je takoj privolil.

Gospod Kangler, dolgo vas poznamo kot poslanca DZ, ste pa tudi član zelene bratovščine v LD Duplek. Kaj vas je pravzaprav pripeljalo v naše vrste in kako se počutite v zeleni bratovščini, ki ima na Slovenskem dolgo in ugledno tradicijo. So bila z vstopom v LD vaša pričakovanja izpolnjena ali vendarle kaj pogrešate?

V zeleni bratovščini sem že dobrih 14 let. Moram priznati, da me je za lovstvo kar precej navdušil prijatelj, takratni član in zdaj moj tast Branimir Partljič. Tudi rojen sem na podeželju in že kot otrok sem rad živel v naravi ter jo spoznaval. Ko odrasčaš, ugotavljaš, da bi moral človek nekoliko spremeniti odnos do narave in okolja, v katerem živimo. Tu »zelena« bratovščina nosi veliko odgovornost. Prepričan sem, da v Sloveniji lovci spoštujemo svojo naravo, okolje in ji tudi skrbno varujemo.

V LD Duplek ste bili med tistimi, ki ste pred leti zavihali rokave in se lotili premišljenih ukrepov za izboljšanje naravnih razmer za malo divjad. Zasadili ste veliko grmišč, novih remiz, delali ste na krmnih njivah ... Izkušnja, ki dokazuje, da je mogoče marsikaj spremeniti v dobro divjadi. Ste v LD takim zgledom sledili in z ukrepi nadaljujete?

Res je, v LD Duplek smo dokazali, da imamo odnos do narave in da znamo poskrbeti za malo divjad. Pred leti smo z velikim trudom in skupaj z Občino Duplek dokazali, da naravi lahko povrnemo tisto, kar ji je vzela družba. Zasadili smo velik vetrolovni (vetrobranski) pas z remizami, ki že služi svojemu namenu. Z njim so zadovoljni vsi, tako občani, ker jim veter ne nosi več prahu, kot tudi divjad, ki v njem najde svoje kritje, prostor za počitek. Z aktivnostmi v LD Duplek nadaljujemo; predvsem si prizadevamo, da bi še povečali številčnost male divjadi, da bi v okolju spet opazili več zajcev in fazana.

Franc Kangler s svojim špringer španjelom in kratkodlako jazbečarko

Najbrž spremljate dogajanje v lovstvu, bili ste med tistimi poslanci, ki so podprli novi lovski zakon. Predlagali ste še nekaj aktov v dobro lovske organizacije. Nam lahko nekoliko natančneje predstavite vaša tovrstna prizadevanja in ali ste pri tem kdaj naleteli na ovire v politiki, v domačem okolju ali celo v domači LD. Najbrž časa nimate v izobilju, tako da se vseh akcij v LD ne morete udeleževati. Kako skratka ocenjujete spremembe na zakonskem področju in kaj dejansko – kot lovec – pričakujete od nove zakonodaje?

Ja, res je! Podprl sem novi Zakon o divjadi in lovstvu. Najbrž sem ga podprl zato, ker menim, da v Sloveniji ohranjanje lovstva kot tako, kakršnega imamo, s to razliko, da pa bo treba tudi v Sloveniji slediti evropskim trendom. Lovske organizacije v Sloveniji se bodo morale reorganizirati; predvsem mislim na območne lovske zveze, ter se prilagoditi dejan-

skim lovskim potrebam. Kot politik in poslanec sem v teh dveh mandatih vložil veliko truda pri oblikovanju zakonodaje, ki neposredno vpliva tudi na zeleno bratovščino. Za uspeh si štejem tudi, da smo na mojo zahtevo v Zakon o orožju zapisali, da LD lahko 1-krat na leto opravijo preskuse pušk risanic v lovišču! S tem smo preprečili marsikateri problem LD ob preskušanju. Predvsem glede odnosa z občani itn. Skupaj s službami LZS sem vložil Zakon o žigosanju in pregledu orožja, s tem pa preprečil nadaljnjo obravnavo vladnega zakona, ki je bil naravnan tako, da bi lovce finančno krepko bremenil za vsak kos orožja: vsakih 10 let po 4.750 sit. Tako kot večina lovcev menim, da taki pregledi niso potrebni, ker lovci skrbno in v skladu z zakonom redno in sproti skrbimo za svoje orožje. Priznati moram, da sem dobro sodeloval oz. še sodelujem s strokovnimi delavci LZS, predvsem z Mitjem Kersnikom, in tudi s predsednikom LZS Bojanom Lepičnikom.

Zakaj je čutili toliko odporov proti spremembam? Se vam ne zdi, da je tudi znotraj lovskih vrst potrebno »samoočiščenje«, verjetno je potrebna učinkovitejša organizacija, ki bo sledila zahtevam sodobnega časa. Kakšen je vaš pogled na sedanjo organizacijsko togost? Nenazadnje tudi kadrovske pomladitve marsikje ni ali pa jih ne dovolijo vodilne strukture v LD. Bi se strinjali z oceno, da potrebujemo sveže ljudi in nove ideje?

Točno. Vaša ugotovitev je kar pravilna. Menim, da je v naši organizacijo veliko takih, ki si pravzaprav sploh ne želijo sprememb na tem področju in na neki način še živijo v prejšnjem sistemu, ki jim je ustrezal. Dejstvo pa je, da imamo parlamentarno demokracijo in da moramo temu slediti tudi v lovskih organizacijah. V zadnjem času, moram priznati, LZS sledi temu trendu in se prilagaja

razmeram; tako na eni strani Vladi RS, na drugi strani pa pomembnosti vloge Zavoda za gozdov RS. Res pa je, da se pa na nekaterih območjih lovskih organizacijah tega še ne zavedajo oz. ne sprejemajo in tako zavirajo razvoj lovstva na Slovenskem. Zato se strinjam, da je treba tudi v naši organizaciji dati priložnost novim, mladim članom z novimi idejami, ki bodo predvsem prispevali k ugledu lovstva in ohranjali tradicijo na eni strani, na drugi pa približali slovensko lovstvo preprostemu človeku. V prihodnje se moramo lovci bolj potruditi, da bi ljudje spoznali delo in pomen lovstva v Sloveniji.

Stoletna tradicija slovenskega lovstva je iztočnica, na kateri bi morali graditi novo podobo lovstva in lovske organizacije. Ali kot poslanec lahko pri tem kaj pomagata?

Seveda lahko. To ni naloga samo nas, poslancev v DZ. To je naloga vseh, ki kakor koli delujejo v LZS. Kot politik sem že doslej imel kar veliko skrb, da bi ohranili takšno lovstvo, kot ga imamo v Sloveniji. Naše lovstvo nam zavidajo nekateri sosedje. V Sloveniji lovci na prvem mestu skrbimo za naravo in okolje, šele potem razmišljamo, ali lahko kje tudi kaj uplenimo. Skrbeti moramo za

takšno zakonodajo, da bo lahko vsak človek, ki bo pogledal skozi okno, videl, da je narava živa, vrstno pestra in da skupaj z lovci vsa družba skrbi za čisto okolje in naravo.

Gospod Kangler, veliko ste v DZ in na drugih sestankih, ste politik, ki nima veliko časa. Pa vendarle, ko ga najdete za lovstvo, kako ga preživljate in ali se radi družite z zeleno bratovščino? Slišali smo, da se ukvarjate celo s kinologijo. Od kod pa veselje do dela z lovskimi psi?

Res je, rad si vzamem čas za naravo, lov in za svoje lovske tovariše. Ne predstavljam si tudi sodobnega lovca brez uporabnega lovskega psa. Če si pravi lovec, tudi veš, kaj pomeni imeti psa. Sam imam špringer španjela in kratkodlako jazbečarko. Ne zanemarjam tudi zadnjega pogona z lovskimi tovariši, s katerimi se rad poveseim in tudi spregovorim »kakšno lovsko«. Priznati vam tudi moram, da sem se prav letos začel ukvarjati tudi z valjenjem in vzrejo divjih rac mlakaric in fazanov; predvsem ljubiteljsko.

Ob koncu najinega pogovora: Kako torej v novi čas, v novo obdobje slovenskega lovstva, ki ima, kakor sva ugotovila,

vila, ugled in tradicijo, hkrati pa vsebuje tudi veliko ostankov preživele miselnosti iz časov, ki so se pač spremenili. So spremembe dovolj hitre? Pa tudi to: Kaj še storiti, da bodo naša lovišča ohranila divjad tudi za prihodnje rodove?

Naloga nas, politikov, je, da skrbimo za takšno zakonodajo, ki bo ohranjala ugled in tradicijo slovenskega lovstva. »Ostanki preživele miselnosti« se bodo morali sprijazniti, da so prišli časi, ko v lovstvu veljajo predpisi in zakoni, ne pa moč glasne besede posameznikov ali starih struktur. Trenutno v Sloveniji zakonodajne spremembe omogočajo in so tudi dovolj hitre, da ohranimo takšno lovstvo, kot ga imamo. Res pa je, da so lovske družine dobile pri svojem ravnanju in delu druge sogovornike; s tem mislim predvsem na Zavod za gozdove Slovenije. Vse dosedanje lovske strukture se bodo morale prilagoditi zakonskim določilom, trenutnim potrebam in predvsem služiti lovskim družinam.

Lepa hvala za pogovor, na lovu pa dober pogled!

S poslancem Francem Kanglerjem sem se pogovarjal –

Marjan Toš.

Foto: Foto SPRING

Novosti pri uvozu lovskih trofejev in divjačine v Slovenijo

Z vstopom Slovenije v Evropsko unijo se je na področju veterinarske zakonodaje marsikaj spremenilo, kar še posebno velja tako za same pogoje kot tudi za postopke uvoza lovskih trofejev in divjačine iz tretjih držav v EU oz. v Slovenijo, ki kot država članica izvaja vse ukrepe, ki so predpisani z evropsko veterinarsko zakonodajo.

Zato ni odveč opozoriti na nove zahteve, predvsem pa pogoje, ki jih morajo določene vrste pošiljk izpolnjevati, če jih želimo uvoziti v našo državo.

Uvoz lovskih trofejev v Evropsko skupnost

Uvoz lovskih trofejev ureja **UREDBA (ES) št. 1774/2002 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA od 3. oktobra 2002 o določitvi zdrav-**

stvenih pravil za živalske stranske proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi.

Tako konkretno velja, da po novem ni več treba pridobiti odločbe o uvozu, ki jo je izdajala Veterinarska uprava RS, ker se ves veterinarski postopek ob uvozu opravi na mejni veterinarski postaji. Vse obdelane lovske trofeje divja-

di ali divjih ptic ter parkljarjev in kopitarjev, ki so le iz kosti, kopit, parkljev, rogov, rogovja, zobovja, kož (velikih in majhnih) živali, katerih izvor so tretje države (države nečlanice EU) in se jih pošilja v Evropsko skupnost, mora spremljati **predpisano zdravstveno spričevalo**, ki je sestavni del omenjene Uredbe. Z zdravstvenim spričevalom uradni veterinar države izvoznice poleg identifikacije trofejev potrdi tudi zdravstvene zahteve, med katerimi so bistvene določbe: – da so bile **trofeje** ob odpošiljanju zapakirane neposredno po obdelavi, pri tem pa niso bile v stiku z drugimi izdelki živalskega izvora, ki bi jih lahko kontaminirali, v posameznih, prosojnih in zaprtih pakiranjih, za preprečitev kakršne koli naknadne kontaminacije;

– v primeru lovskih trofejev, ki so le iz **kož**, da so bile:

- a) posušene
- b) ali bile suho ali mokro nasoljene vsaj 14 dni pred pošiljanjem ali
- c) bile suho nasoljene ali mokro nasoljene dne (navedba datuma) in, v skladu z izjavo prevoznika, se bodo prevažale z ladjo in bo prevoz trajal tako dolgo, da bodo nasoljene najmanj 14 dni, preden bodo prispele na mejno kontrolno točko EU;

– v primeru **lovskih trofejev**, ki so le iz kosti, kopit, parkljev, rogov, rogovja ali zobovja:

- a) da so bile prekuhane v vreli vodi v primernem obdobju za zagotovitev, da se odstranijo vse snovi, razen kosti, kopit,

- parkljev, rogov, rogovja ali zobovja, in
b) so bile razkužene z razkužilom, ki so ga odobrili pristojni organi, zlasti z vodikovim peroksidom v primeru delov, ki so iz kosti.

V primeru uvoza **dermoplastičnih preparatov** ne veljajo nobene prepovedi ali omejitve iz razlogov zdravstvenega varstva živali, kar pomeni, da ni treba predložiti zdravstvenega spričevala in tudi ni potreben veterinarski pregled pri uvozu. Vse uvozne postopke opravi samo carina.

Uvoz lovskih trofej divjadi ali divjih ptic ter parkljarjev in kopitarjev, ki sestojijo iz kosti, kopit, parkljev, rogov, rogovja, zobovja, kož (velikih in majhnih) živali, in dermoplastičnih preparatov je dovoljen iz vseh tretjih držav.

V skladu z evropsko veterinarsko zakonodajo nista potrebna veterinarski pregled in veterinarsko spričevalo za uvoz kož volka in medveda iz Kanade.

Uvoz lovskih trofej, ptic ter delov kopitarjev in parkljarjev, ki sestojijo iz celih delov, ki niso bili obdelani, namenjeni pošiljanju v Evropsko skupnost, je dovoljen samo s predpisanim zdravstvenim spričevalom iz Uredbe 1774/2002. Uvoz je dovoljen samo iz odobrenih tretjih držav. Model zdravstvenega spričevala in lista držav sta dostopna bodisi na mejnih veterinarskih postajah ali na Veterinarski upravi RS.

Uvoz divjačine v EU

Z vstopom RS v EU se je spremenil tudi sistem uvoza mesa divjadi. Za uvoz ni več treba pridobiti uvozne odločbe Veterinarske uprave, temveč se vsi veterinarski postopki uvoza opravijo na mejni veterinarski postaji. Uvoz pernate divjadi in mesa divjih prežvekovalcev je dovoljen samo s predpisanim zdravstvenim spričevalom in le iz odobrenih držav. Model zdravstvenega spričevala in lista

držav sta dostopna bodisi na mejnih veterinarskih postajah ali na Veterinarski upravi RS.

Veterinarski nadzor pri uvozu lovskih trofej in divjačine

Veterinarski nadzor opravljajo uradni veterinarji mejnih veterinarskih postaj. Prihod vsake pošiljke je treba vnaprej najaviti na mejni veterinarski postaji. Najavo lahko sporoči bodisi stranka ali pa njen zastopnik – špediter. Po vstopu RS v EU imamo pet mejnih veterinarskih postaj, in sicer:

MVP Brnik – letališki mejni prehod; tel.: (04) 201-00-10 ali 041/728-235

MVP Jelšane – cestni mejni prehod; tel.: (05) 711-86-70 ali 041/287-403

MVP Obrežje – cestni mejni prehod; tel.: (07) 499-43-92 ali 051/372-722

MVP Dobova – železniški mejni prehod; (enako kot MVP Obrežje)

MVP Koper – luka; tel.: (05) 663-45-13 ali 041/ 287-405.

Opozoriti moramo, da še vedno ostaja v veljavi mednarodno potrdilo oz. CITES, ki mora spremljati vsako pošiljko zavarovanih oz. ogroženih vrst uplenjene divjadi, da je odstrel le-teh v državi izvoznici dovoljen. Za potrebe carine oz. morebitnega carinjenja uvoženih lovskih trofej pa je za neavtohtone vrste divjih živali potrebno tudi poprejšnje soglasje Ministrstva za okolje in prostor oz. Uprave RS za varstvo narave.

Za vse morebitne informacije, ki zadevajo uvoz lovskih trofej in divjačine, se posamezniki lahko obrnejo na že navedene mejne veterinarske postaje ali pa na Veterinarsko upravo RS, Parmova 53, 1000 Ljubljana, in sicer vsak delovnik; tel.: (01) 300-13-25 ali (01) 300-13-18.

Mag. Božo Zakrajšek,
dr. vet. med.,

Matjaž Klemenčič,
dr. vet. med.,
Veterinarska uprava RS

Kafrski bivol – *Synceros caffer* – je pogost plen tujih lovcev ki lovijo v Afriki.

KONEC VEČ DESET LET TRAJAJOČIH KONFLIKTOV

Podpisan dogovor med Združenjem evropskih lovskih zvez (FACE) in partnerstvom BirdLife International

12. oktobra 2004 je bil v Bruslju pod pokroviteljstvom Margot Wallström, evropske komisarke za okolje, podpisan dogovor o Direktivi o pticah. Dogovor sta podpisala FACE, Združenje evropskih lovskih zvez, katere članica je tudi Lovska zveza Slovenije, in BirdLife International, krovna organizacija NVO za varstvo ptic v Evropi, katere partner v Sloveniji je DOPPS (Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije) - BirdLife Slovenija.

Dogovor je velik dosežek in korak bliže k trajnostni lovni usmeritvi, ki jo je leta 2001 predstavila Evropska komisija z željo po konstruktivnem dialogu med lovskimi zvezami v posameznih državah ter organizacijami, ki si prizadevajo za varstvo ptic. Cilj, torej podpis dogovora o trajnostno sprejemljivem lovu v skladu z Direktivo o pticah, je bil dosežen. Nedvomno je to velik dosežek, saj so bili na začetku pogajanj med obema organizacijama veliki medsebojni konflikti in popolnoma nasprotujoča si mnenja.

bil podpisan na slovesnosti v Bruslju in pomeni pravzaprav konec več desetletij trajajočih konfliktov med obema organizacijama.

Elementi dogovora

Obe organizaciji priznava, da je *Direktiva o pticah* ustrezen pravni instrument za ohranjanje tako prostoživečih vrst ptic kot tudi njihovih habitatov v ugodnem varstvenem statusu na ravni EU. Nobena organizacija ne bo podpirala iniciativ, ki bi želele spremeniti *Direktivo o pticah*. Dolgoročno obe organizaciji vidita možnost združitve obstoječih naravovarstvenih pravnih orodij Evropske unije, in sicer brez slabljenja veljavnih določil *Direktive o pticah* in upoštevajoč temeljna načela obeh.

Organizaciji priznavata zgodovinski pomen in kontinuiteto kompromisov znotraj

Direktive o pticah v odnosu do lova ter želita skupaj promovirati strateške naravovarstvene prioritete, kot so prizadevanja za zmanjšanje biološke raznovrstnosti (biodiverzitet) do leta 2010, varstvo najpomembnejših območij in spremembo skupne kmetijske politike (CAP).

FACE ter BirdLife International pa tudi Lovska zveza Slovenije in DOPPS – BirdLife Slovenija podpirajo opredelitev območij *Natura 2000* in poudarjajo pomen učinkovitega varovanja vrst in habitatov ter njihovega aktivnega upravljanja za ohranjanje biodiverzitet. Poudarjajo, da *Natura 2000* v splošnem ni v nasprotju z lovom, in potrjujejo, da je nadzorovan lov znotraj obeh območij mogoč pod pogojem, da je v skladu z varstvenimi določili na posameznem območju *Natura 2000*.

Ključnega pomena je tudi

Direktiva o pticah priznava legitimnost lovu in potrjuje koncept razumne rabe in dobrega upravljanja s populacijami prostoživečih ptic. Evropska komisija je vseskozi menila, da imajo lovci in organizacije, ki varujejo ptice, veliko skupnega, npr. dobro poznajo naravo, oboji si tudi prizadevajo za ohranjanje ptičjih vrst.

To je spodbudilo Komisijo, da je v letu 2001 začela t. i. **Iniciativo o trajnostnem lovu** (Sustainable Hunting Initiative) in se trudila za vzpostavitev konstruktivnega dialoga med lovci in varstveniki ptic. Tri leta pozneje sta ključna partnerja – FACE in BirdLife International – dosegla dogovor, ki v desetih točkah omogoča lovcem, da s svojo dejavnostjo nadaljujejo v skladu z varstvenimi določili Direktive o pticah. Dogovor je

Podpisovanje dogovora med FACE in partnerstvom BirdLife International v Bruslju, 12. 10. 2004. V središču je evropska komisarka za okolje Margot Wallström.

Foto: arhiv FACE

vzpostavitev dogovora tako na lokalni, regionalni in državni ravni med lovsko organizacijo ter organizacijami za varovanje ptic. Nacionalne partnerske organizacije so tako pozvane, naj nadaljujejo s sodelovanjem in delom k skupnemu cilju za ohranitev biodiverzitete, trajnostnega lova in varovanja ptic obenem.

Evropska komisija, ki je delovala kot posrednik v času dogovarjanja, želi ta zgled promovirati tudi med kmetijci, ribiči in drugimi interesnimi skupinami. Pomembna je tudi močna povezava z deklaracijo iz El Teide »Natura 2000 – partnerstvo za naravo«, pri kateri se je vseh 25 okoljskih ministrov ter Evropska komisija zavzelo, da si bodo prizadevali za zaustavitev zmanjševanja biodiverzitete do leta 2010, kar so sprejeli na vrhu državnikov v Gothenburgu.

Uredništvo

JEDRNATA PREDSTAVITEV ORGANIZACIJ

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije – DOPPS BirdLife Slovenija je vodilna naravovarstvena nevladna organizacija v državi. Združuje več kot 1000 ljubiteljev ptic in narave po vsej Sloveniji. Namen delovanja DOPPS je varovanje ptic in njihovih habitatov z raziskavami, naravovarstvenimi aktivnostmi, popularizacijo ornitologije, publicistično in izobraževalno dejavnostjo ter sodelovanjem. DOPPS je polnopravni član BirdLife International.

Partnerstvo **BirdLife International** je svetovna zveza naravovarstvenih organizacij, ki delujejo v več kot 100 državah sveta. Je vodilna strokovna avtoriteta na področju spremljanja populacij ptic, njihovih habitatov in njihovega varstva. Samo v Evropi združuje 46 organizacij, v katere je včlanjenih okrog 2 milijona članov in ki zaposluje prek 2.500 ljudi.

Lovska zveza Slovenije je največja in najstarejša nevladna naravovarstvena organizacija, ki v svojih vrstah združuje približno 22.500 slovenskih lovcev. Glavni cilj organizacije je ohranitev divjadi in njenega življenjskega prostora, vendar se zavzema tudi za trajnostno rabo naravnih virov, kamor spada lov divjadi neogroženih vrst. Poleg naštetega LZS opravlja tudi vrsto drugih dejavnosti, kot so izobraževanje, raziskovanje, založništvo, skrbi za razvoj lovske kinologije in lovskega strelstva. LZS je polnopravna članica FACE.

FACE je kot združenje ali zveza nastalo pred 27 leti in združuje lovske zveze držav Evropske skupnosti. Zdaj združuje lovske zveze iz 34 držav iz evropskega prostora oz. prek 7 milijonov evropskih lovcev. Sedež združenja je v Bruslju, združenje pa aktivno sodeluje z naravovarstvenimi organizacijami po vsem svetu.

Siva čaplja – *Ardea cinerea*

Foto: D. Chapus

Bodo naslednja štiri leta ugodnejša za lovce v ZDA?

O lovu v ameriški predvolilni tekmi

Volitve predsednika Amerike so za nami in z volilnim izidom smo v glavnem zadovoljni ali pa tudi ne, odvisno pač od politične pripadnosti posameznika. Prispevek je napisan v povezavi s predvolilnim bojem in predvolilnimi obljubami obeh znanih predsedniških kandidatov v ZDA, kjer je bilo glede zmagovalca zelo tesno, tako da do zadnjega dne ni bilo mogoče nič vedeti (danes seveda že vemo, kdo je predsednik v ZDA). Tudi glede na napovedan tesen volilni izid sta se oba kandidata, predsednik **Bush** in senator **Kerry**, potegovala prav za vsak glas, pri tem pa nikakor nista pozabila na lovce in ribiče. Njuna stališča, povezana z dejavnostmi, ki posredno ali neposredno vplivajo na lovstvo in ribištvo, niso bila deležna posebne pozornosti v splošnih medijih, ampak v bolj specializiranih revijah za lovce in ribiče (npr. Stream & Field, Outdoor Life itn.). Volilna kampanja s poudarkom na lovu in za lovce je bila bolj usmerjena v ruralnih (državah z večjim deležem kmetijstva) zveznih državah. Oba sta se predstavila kot lovca in ribiča.

Povzemam stališča obeh kandidatov o najpomembnejših dejavnostih, ki bodo v prihodnosti pomembno vplivale na lov v ZDA:

- **raba pesticidov**, ki, kot je znano, lahko zelo negativno vpliva na malo divjad in užitnost divjačine in rib: Busheva dejavnost -, Kerryjeva +
- **posegi v neokrnjeno naravo** (npr. vrtanje nafte na Aljaski, drvarjenje v neokrnjenih gozdovih): Bush - za, Kerry - proti
- **širjenje novih lovskogojitvenih območij**: oba +
- **posest orožja**: V ZDA še vedno velja ustavna pravica do posesti orožja, s posebnim poudarkom na prepovedi rabe polavtomatskega vojaškega orožja za lov: Bush - za, Kerry - proti.

Sedaj vemo, da bo naslednji ameriški predsednik lovec, in to naj bi bilo ugodno za razvoj lovstva v ZDA. Za realno oceno, ali bodo prihodnja 4 leta tudi zares ugodnejša za lov, pa bo treba še počakati.

Dr. Vojko Kavčič
New York

Najmanjša jelenjad

Moj znanec, ki poslovno in lovsko ne deluje zgolj lokalno, pač pa tudi globalno, se je nedavno vrnil z lovskega obiska iz Velike Britanije. Uplenil je dve živali, pri nas malo znanih vrst iz družine jelenov, ki sta bili v začetku 20. stoletja iz Azije preseljeni tudi v Evropo.

Prva od divjadi je bil muntjak (*Muntiacus reevesi*). Njegova domovina je južna Kitajska, v Anglijo pa ga je okrog leta 1900 pripeljal vojvoda Bedfordski (Duke of Bedford), in sicer najprej v park Woburn, od koder se je uspešno razširil predvsem v južno Anglijo.

Ta, eden od najmanjših predstavnikov družine jelenov, tehta do 12 kg; dolg je do 85 in visok do 45 cm, na glavi pa nosi nekaj

cm visoka šila. Doživi 12 do 14 let.

Drugi uplenjeni predstavnik iz družine jelenov je bila vodna srna (*Hydropotes inermis*). Izvor te vrste sta porečje Jangceja in provinca Jiangsu (Kitajska) ter Koreja. Naselitve je potekala sočasno z naselitvijo muntjaka. Vodna srna je lovna vrsta v južni Angliji.

Leta 1954 so jo naselili tudi v Francijo, in sicer v Parc de Li-guare (Department Haute Vienne), v prosto naravo pa v okolici Limogesa, kjer je prav tako lovna vrsta.

Vodna srna tehta do 15 kg, visoka je dobrega pol metra. Posebna trofejna zanimivost so do 7 cm dolgi zgornji podočniki ali okljiči. Rogovja nima. Najbolj ji ustrezajo podobni habitati kot naši srnjadi.

Blaž Krže

Foto: J. Sušnik

Vodna srna nima rogovja, ima pa v zgornji čeljusti do 7 cm dolga bodalasta prodnika ali okljiča.

Na kratko iz tujega tiska ...

Velika Britanija: Potem ko je bil v spodnjem domu britanskega parlamenta izglasovan zakon o prepovedi tradicionalnega angleškega lova na lisice s tropi psov in lovci jezdeci, se je izredno povečalo zanimanje za tak lov v letošnji, mogoče zadnji sezoni takega lova. Številni gostje želijo mogoče še zadnjič videti to obliko lova v Veliki Britaniji. Hkrati pa se je pokazala že tudi dobra stran morebitne prepovedi – med prebivalstvom angleškega podeželja se je povečala podpora lovu nasploh. Tako težnjo povečane podpore lovu so opazili že ob prejšnjih neuspešnih poskusih zakonske prepovedi omenjene tradicionalne oblike angleškega lova.

(Jagen Weltweit Internet)

Švedska: Pri lovu na lose je rjavi medved smrtno poškodoval lovca. Domnevajo, da je pes umrlega na lovu izsledil medveda v brlogu, ta pa je razdražen napadel lovca. Ker se lovec zvečer ni vrnil domov, tako kot je bilo dogovorjeno, so naslednji dan začeli s helikoptersko akcijo iskanja. Lovčevo truplo so našli razmeroma kmalu, vendar pa ga niso mogli odnesti, ker je bil ob truplu še vedno razjarjeni medved, policisti pa za tak primer niso bili primerno opremljeni. Ko so se naslednji dan vrnili z ustrežno opremo (puška za omamljanje), so ob mrtvem lovcu našli tudi mrtvega medveda. Izkazalo se je, da je lovec v samoobrambi še uspel oddati strel na medveda, vendar ga takoj ni uspel zaustaviti. To je bil po več kot 100 letih prvi primer smrti človeka zaradi medveda. Ob tem se je znova razvnela razprava o številčnosti rjavih medvedov na Švedskem. Kmetje, lastniki čred udomačenih in poldivjih severnih jelenov ter tudi številni prebivalci podeželja trdijo, da je v tej skandinavski državi rjavih medvedov preveč, na drugi strani pa naravovarstveniki trdijo ravno obratno. Tako naj bi rjavi medved v 30 letih minulega stoletja praktično že izginil s Švedske, zdajšnjo številčnost pa ocenjujejo kar na 2.800 živali.

(Jagen Weltweit Internet)

Nemčija: Za informacijo vam posredujemo nekaj cen mladčev lovskih psov v tej državi.

Foto: Foto SPRING

Slika več kot 300 let starega, tradicionalnega angleškega lova na lisice, ki pa je od 18. 11. 2004 naprej razglašen za kaznivo dejanje. Zakon o prepovedi tovrstnega lova bo začel veljati februarja 2005. Že zdaj se postavlja vprašanje, kam v Angliji in Walesu s 25.000 lovskimi psi lisičarji in z okroglo 8000 ljudmi, ki so poklicno skrbeli za tovrstne love. Lovci so T. Blairu in njegovi laburistični stranki že napovedali maščevanje na spomladanskih parlamentarnih volitvah.

Najprej je navedena priporočena cena pasemske organizacije, v oklepaju pa še cena na tržišču. Tako stanejo mladiči: beaglov 550 € (550–1.000 €), brandl brakov (500–600 €), bretonskih ptičarjev 550 € samec in 650 € samica, nemški kratkodlaki ptičar (500 €), nemški žimavec (400–500 €), nemški dolgodlaki ptičar (500–650 €), nemški lovski terier (450–550 €), angleški seter (750–900 €), foksterier (600 €), Jack Russell terier (do 950 €), veliki münsterlandec (500 €), jazbečar (350–500 €), angleški poenter (600–700 €), madžarska vižla 1.000 € (800–1.500 €), weimarski ptičar 500–600 € (do 2.000 €), westfalski brak-jazbečar (600–700 €).

(Jäger, 11/2004)

Francija: Letos junija je 63-letni lovec v svojem revirju v Alzaciji s strelom v glavo smrtno poškodoval svojega 40-letnega lovskega tovariša. Ko sta se lovca peljala z avtom po revirju, sta v bližini opazila srnjaka. Starejši lovec je potegnil svojo napolnjeno puško, ki je bila še v toku, z zadnjega sedeža avtomobila, pri tem pa se je napolnjeno orožje sprožilo in smrtno poškodovalo solovca.

(Jäger, 11/2004)

Velika Britanija: V tej otoški državi veljajo golobi grivarji za tako velike škodljivce,

da jih imenujejo celo leteče podgane. Golobe grivarje (pri nas so zavarovani od leta 1993) je mogoče loviti vse leto brez omejitev, nekateri lastniki kmetijskih zemljišč pa najemajo profesionalne lovce oz. strelce, da jih s streljanjem preganjajo s kmetijskih površin in zmanjšujejo njihovo številčnost. Zaradi tolikšne številčnosti je zanimanje angleških lovcev za ta lov izredno majhno, zato se pojavlja čedalje več turističnih ponudb za tuje lovske goste.

(Jäger, 11/2004)

ZDA: V zveznih državah Minnesota, Michigan in Wisconsin volk ne velja več za vrsto, ki ji grozi izumrtje. Potem, ko so bili pred 30 leti že na robu izumrtja, se je številčnost volkov razveselivo povečala. Kljub temu pa oblasti v naslednjih 5 letih še ne predvidevajo lova na to zver.

(Jäger, 11/2004)

Danska: V tej državi je iskanje ranjene divjadi z ustreznimi preskušeni psi zakonsko urejeno. Če obstreljene divjadi v 6 urah ni mogoče upleniti, je treba obvestiti enega od 189 registriranih vodnikov psov krvosledcev. Ti vodniki imajo ustrezno izšolane pse 17 pasem, od katerih je več kot 50 % nemških kratkodlakih ptičarjev in labradorcev. Pogoj za pridobitev pri-

znanja za preskušene psa »krvosledca« je, da pes uspešno izdela umetni krvni sled, dolg najmanj 400 m, ki je bil položen prek noči, s I. oceno. Vodniki teh psov se morajo tudi obvezno udeležiti tečaja za vodnike krvosledcev v za to pooblaščenih institucijah.

(Der Anblick, 11/2004)

Češka: Tako kot v večini srednjeevropskih držav se je tudi v tej državi v zadnjih letih številčnost divjih prašičev izredno povečala. Potem ko so v prvih letih po 2. svetovni vojni na leto uplenili vsega okrog 100 divjih prašičev, se je sedaj odstrel povečal na več kot 70.000 živali.

(Der Anblick, 11/2004)

Norveška: V tej skandinavski državi se pojavljata snežni in tudi barski jereb. Obe vrsti je dovoljeno loviti od 10. septembra do 28. februarja s tem, da je po 1. novembru dovoljen tudi lov s pastmi. Kdor namerava loviti s pastmi, mora najmanj 10 dni pred začetkom lovne sezone s pastmi pri pristojnih organih prijaviti takšno obliko lova in najpozneje 10 dni po koncu lovne sezone pisno prijaviti tudi število ulovljenih živali.

(Der Anblick, 11/2004)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Ceprav je bil lesen most postavljen s tega na oni breg samo zaradi potočka, ki je tekel pod njim, Franc Žvan od tistega dne naprej ni več želel stopiti nanj. Tudi žena ni več smela iti čezenj, le sinu in snahi, ki sta kdaj pa kdaj prišla na obisk, ni rekel nič. Bil je prepričan, če bi prepovedal tudi njima, bi se mu pošteno smejala. Smeha pa Žvan ni prenesel, še posebno ne od takrat, ko je streljal na lisico za gospodarskim poslopjem, ubil pa je le petelina, ki ga je držala v gobcu.

Vse se je začelo tistega dne, ko je trava že toliko porasla, da se ni takoj poravnala, če si stopil nanjo. Za košnjo sta manjkala še dva sončna tedna. V

ena ženska mu je rekla enkrat enako, vendar ne v Istri, temveč na kavču, ki pa ni bil iz žameta. Tega se je Žvan nerad spominjal, ker je bil le kmet in ves predan domači zemlji in svoji ženi. Štiri leta čez sedemdeset so mu že pobrala nekaj sivih las z glave, pa vendar so hlače na njem še vedno stale tako napeto, da je le stežka pokleknil, če je bilo kdaj treba. Zdaj je pogledal najprej sebe in nato žensko pred seboj.

»Sem pa res lep, če vi tako pravite,« je odvrnil in si popravil klobuk.

Njen obraz, malce naphan s širokim nosom, je začel dobivati blago rdečo barvo.

»Petdeset jih ne more skriti,« je še hitro pomislil, ko je opazil dotok nove rdeče barve in žilice, ki so ji izstopile

ga potegnili navzgor. Zdaj je bil preprosto vesel, da so nekateri buržuji preživeli in da enega takšnega buržuja sedaj vidi pred seboj v živo.

»Vaš sosed sem, gospa, Franc Žvan. Kmet sem, ženo imam dobro, otroci so že odrasli, tako da sem čisto preskrbljen in nočem ničesar, kar ni moje,« je dejal, si popravil klobuk in ji ponudil roko.

»Kmet, pravi kmet ste, za repo pulit in za otroke delat,« mu je cinično rekla in nadaljevala.

»Za gonjo proti nam ste, sem slišala. Povem vam, pošteno smo kupili to zemljo, s težko prigaranim denarjem. Slišala sem tudi, da ste lovec in da ste lovili vsevprek, največ pa tu na našem, in to najlepše trofejne živali. Zdaj je tega socialističnega streljanja konec!

Lovišče*

SLAVKO PREZELJ

hribih so prvi redi trave padli v začetku julija, če je bila pomlad topla in vlažna. Žvan je imel onkraj mostu nad Kejžarjevo grapo stezo čez travnik, ki se je vila navzgor v gozd do krmišča za divjad. Pozno popoldne se je namenil oditi tja gor, da bi bil sam, ker je ob petkih imel že dovolj vsega, kar se je dogodilo čez teden. Daleč čez most ni prišel, ko se je moral ustaviti. Kadar je hodil, se je nerad ustavljal, ker je potem dobil občutek, da je že star.

»Ste vi slepi?« je pred seboj zaslišal glas iz ust ženske, ki bi s svojo bogato postavo prej sodila na oljno sliko kakšnega muzeja kakor v suha zelena rebra, ki so se grezila v dolino.

Franc Žvan si je domišljal, da je po dolgem času zopet slišal, da je lep. Bil je bolj majhne rasti, suhe sorte, vendar žilav in to, da je lep, je od žene slišal samo enkrat v življenju. Nekje v Istri je enkrat zlezal na osla in takrat mu je žena rekla: »Kako si lep zdaj, ko si na žametnem podstavku.« Ker se mu ni smejala, je vedel, da govori resnico. Še

na licih. Zdaj je bil že tudi prepričan, da mu je morala reči povsem nekaj drugega, kot da je lep.

»Tukaj je zasebno zemljišče! Tukaj nimate kaj iskati!« je zaslišal povzdignjen snobovski glas.

Uvidel je, da ženski nekaj ne more biti po volji. Prvič jo je videl tako od blizu. Pred tednom mu je sicer poštar povedal, da je Kejžarjev propadajoči grunt kupila razborita ženska in naj ji ne hodi pred oči, če je nima kaj resnega povprašati. Žvan je upošteval poštarjeva navodila in v naslednjih dneh je večkrat radovedno vrgel oči čez most in z daljnogledom je zlezal celo v kozolec, da jo je končno videl. S svojo postavo je napolnila oba okularja, tako da potem v kozolec zaradi nje ni šel več.

Zdaj je stala pred njim kot našopirjena gos. Žvan je že slišal za sorto takšnih ljudi, ki lahko kupijo ogromno zemlje in vedel je, da se imenujejo kapitalisti. Žvan jim je pravil »buržuji«, zaradi katerih je že pred toliko leti nastala francoska revolucija. Buržuje je dotlej videl le na slikah, ko so v vrsti čakali pred tistimi »gavgami«. Smilili so se mu, ker je videl, da nihče ni tolikšen, da bi lahko stopil na tla, ko so

Mi, veleposestniki, si bomo izbrili, da bo divjad na našem samo naša. Tako je v Evropi in takšni, ki nam kratijo naše pravice, ne sodijo v Evropo.«

Žvan ni bil več tako vesel kot na začetku, da vidi buržuja, ki bi rad vso divjad zaprl v svoj kapitalistični razred.

»Pomagaj vam bom, da vam bo lažje,« je rekel in ji začel naštevati: »Šestnajst gamsov imate v Robeh, šest jelenov v Dolcih, devet košut in nekaj telet, srn je več kot srnjakov, lisic imate kolikor hočete. Z rok vam bodo jedle, če ne boste dišali po parfumu tako kot zdajle.«

»Utihnite!« je zavpila. »Našo divjad bomo sami šteli, jo hranili ...«

»In vso hkrati pobili za denar, ki vam tako diši,« je malce tiše, vendar še dovolj glasno rekel Žvan, da je bogato telo ženske vzvalovilo in se ji je roka z zlatimi obroči in prstani podaljšala skoraj do lesenega mostu, prek katerega je prišel.

»Takoj mi izginite izpred oči!«

Trzlaj ustnice je bil dovolj zgovoren dokaz, da je Žvan spoznal, da mu buržuji niso več všeč.

»A takšna je torej ta reč,« je rekel bolj samemu sebi kot njej in stopil ne-

*1. nagrada javnega natečaja glasila Lovec (2004) za najboljšo pripovedno delo z lovsko tematiko.

kaj korakov naprej po stezi navzgor do krmišča, kamor se je bil pač namenil.

Težko je pokleknil, kadar je imel opravka s takšnimi našopirjenimi ljudmi.

»Če takoj ne izginete z našega zemljišča, bom naščuvala psa na vas,« je rekla in trenutek zatem, ko je videla, da so njene besede izzvale v prazno, zaklicala: »Atila! Kreta!«

Žvan je imel rad pse. Tri svoje jazbečarje je imel kdaj pa kdaj celo raje kot ženo. V življenju že pač tako nanesa, da so včasih ženske za zgago. Žvan je le malokrat tako mislil, ampak kadar je mislil tako, je mislil pošteno. Jokal je za prvim psom, ki je ostal pod zemljo, za drugim, ki je poginil zaradi starosti, in za tretjim, ki ga je vzel narasli potok.

Franc je obrnil glavo v smer, od koder se je zaslišal lajež. Dva čudovita črna psa, z ošiljenima glavama, z razprtima gobcema, polnima belih kočnikov, sta v dolgih skokih zmanjševala razdaljo do njega. Njun tek je Franc videl kot v počasni snemalni tehniki. Tako so vedno tekli k njemu njegovi psi, čeprav so bili bolj na kratkih nogah. Pooočaaasi, pooočaaasi, sta psa pooostajaaala vse veečja in veečja. Bela pena iz njunih gobcev je vijugavo letela v zrak. Takšni psi so imeli radi ljudi. To je Žvan že vedel. Vsa slika ga je spominjala na ruski film. Pred očmi je zazrl prizor, ko divji sloki psi v medli sinjini tundre gonijo čredo severnih jelenov v brezširne daljave. Zdaj je Žvan trznil z vekami in filma ter ruske sinjine je bilo v hipu konec. Psa, dobermana, sta bila že tolikšna, da je stisnil zobe in si naravnal klobuk na pol dveh. To je storil samo zaradi poguma.

Imel je še čas, da je pomislil tudi, da bi ženski skočil za vrat in jo »okobalal« okoli vratu, da bi bil tako vsaj malce višji, pa se je premislil, ker je medtem počilo. Kratko in rezko je v zraku naredilo plen. Eden od psov se je v teku zvrnil po bregu, drugi je prestrašeno zacvilil, se zasukal in zbežal nazaj.

Zdaj se je Žvanu dobro zdelo, da ni skočil na žensko, ker bi ji lahko zlomil vrat in bi imel zaradi tega cel kup težav.

Ženska je histerično zacvilila in mu s solzami, ki so ji kot grah velike pritekale iz obrobjenih oči, zagrozila: »To mi boste drago plačali!«

Žvan se je za vsak primer ozrl naokoli, da bi zagledal strelca, vendar se ni nikjer premaknila niti vejica, kaj šele, da bi v taki zapleteni situaciji kdo pokazal glavo.

»Torej bom moral psa sam plačati,« je pomislil in nič kaj prav mu ni bilo, da se je tako zgodilo.

»Lep pes je bil,« ji je hitro rekel v tolažbo. »Pomagal vam ga bom pokopati. Domov grem po lopato.«

»Ne dovolite si več stopiti na moj svet!« mu je zapretila tako grozeče, da se je Žvan, čeprav je bil majhen, še bolj pomanjšal in v taki drži je odšel do mosta.

Šele tam si je upal spet dvigniti glavo in tedaj je pred seboj na smreki zagledal veliko tablo z napisom PRIVAT – PREHOD STROGO PREPOVEDAN.

»A v tem je vsa stvar?« si je rekel. »Če bi poprej, ko sem prihajal na njeno zemljišče, to opazil, bi bil pes lahko zdaj še živ.«

Počutil se je krivega. Pobral je primerno dolg kol, stopil pod tablo in jo na levem koncu malce potisnil navzgor.

»Naj stoji naravnost, če že mora stati.« Franc Žvan ni bil slab človek, tudi takrat ne, ko se je srečal s slabimi ljudmi. Pomislil je, koliko tabel bi moral postaviti na svojem posestvu, če bi hotel zapreti vse steze in poti, ki so vodile čez njegov svet.

»Najmanj devet bi jih moralo biti,« je naštel in se nasmehnil, ko je pomislil, kaj bi bilo, če bi jo namestil na stezo, ki je vodila čez travnik do cerkve sv. Miklavža. Že zaradi težav v onstranstvu, sploh pa na tem svetu, si je tablo na tisti stezi takoj izbil iz glave. Table ga pravzaprav že vse življenje niso nikoli motile tako kot nekatere. Tudi ga ni motilo, če je na njih pisalo Zveza komunistov Jugoslavije ali Postaja milice ali Okrožni sodnik, ker je tako vsaj vedel, da so tam ljudje, do katerih lah-

ko prideš samo, če delaš tako kot oni želijo ali tako kot si oni ne želijo.

Vso pot do doma je premišljeval, kdo bi bil lahko streljal na psa. Moral si je tudi priznati, da je bil dober strelec. Ni se mogel domisliti, kdo bi bil lahko tako dober tam okrog. Nazadnje je celo pomislil, da se je morda tisti trenutek v gozdu slučajno znašel kakšen begunec, morda kakšen mudžahedin, ki mu je hotel pomagati v stiski, in je zdaj lahko že za devetimi gorami. Tedaj se ni spomnil niti enega imena, ko sta se na vratih pojavila policista. O mudžahedinu jima ni rekel nič, ker bi potem prišlo še več policistov in bi gotovo prečesali vse območje, da bi ga odkrili. Takega stroška iz državnega proračuna si Žvan ni upal privoščiti. Policajema je le oddal svoji puški, ker sta ga pač prosila, naj ju odda, da ju bodo pregledali, če ni morda ubijalski strel prišel iz njiju. Zase je bil prepričan, da tudi v sanjah ni streljal. Za ženo pa je tudi vedel, da ni streljala, saj je bila vedno vznemirjena, če je puško po lovu samo za trenutek pustil stati v vežnem kotu.

»Ali bi ti rad, da bi o nas pisali časopisi? Naj pride kdo, ki mu nismo všeč ... Nič težko mu ne bo vzeti puške v roke in me bo pospravil kot muho.«

Minka Žvan je bila dobra žena. Nobena žena, ki ima za moža lovca, ni slaba žena. Prestati mora več kot lahko potrpi. Tega se je Franc dobro zavedal. To je vedel od prvega dne, ko jo je tisto januarsko mrzlo poročno noč povabil v bližnji gozd. Tedaj mu Minka ni upala odreči želje. »Pokazal ti bom jelena,«

Izid Javnega natečaja za najboljše literarno besedilo z lovsko tematiko za leto 2004

Na javni natečaj za najboljše literarno besedilo z lovsko tematiko za leto 2004, ki je bil objavljen v letošnji aprilski številki Lovca (Lovec, št.4/04), je prispelo trinajst besedil.

Tričlanska ocenjevalna žirija (Franc Černigoj – predsednik; Marjan Toš – član ter Edvard Krašna – član) jih je ocenila in takole razvrstila:

1. nagrado in 300.000 SIT prejme besedilo **Lovišče** (poslano pod psevdonimom Rdečelaska); avtor: **Slavko Prezeli** iz Predvora;
2. nagrado in 200.000 SIT je žirija prisodila besedilu **Margučev Štefan brani kozolec** (poslano pod psevdonimom Svetinja); avtor: **Ivan Cimerman** iz Ljubljane;
3. nagrado in 100.000 SIT prejme besedilo **Volkulja** (poslano pod psevdonimom Črni krokar); avtor: **Tomaž Devetak** iz Gorice.

Vsa tri nagrajena besedila vsako po svoje ustrezajo zahtevam razpisa.

V **Lovišču** avtor iz teženj določenega dela družbe, da bi privatizirali lovišča, morda malo preveč karikirano izpelje najbolj črn scenarij.

Tudi besedilo **Margučev Štefan brani kozolec** je še kako aktualno in literarno najbolj večše napisano, s satirično ostjo in učinkovitim koncem.

V **Volkulji**, tretje nagrajenem prispevku, pa nas boleče zadene brezobzirno in brezčutno nasilje človeka nad naravo.

Nagrajena besedila bodo postopoma objavljena v Lovcu, z začetkom v letošnji decembrski številki, druga pa v prihodnjem letu.

Od preostalih prispelih besedil jih je kar nekaj še dovolj dobrih in jih bomo prav tako objavili v prihodnjem letniku Lovca.

Uredništvo Lovca – B. L.

ji je rekel in jo stisnil k sebi, ko sta zapustila smejoče svate. Snega ni bilo veliko, pa vseeno toliko, da je škripalo pod njima, kot bi hodila po koščkih stekla iz pohorskih glažut. Izdihani zrak se je v belih meglicah dvigal pred njima. Povzpela sta se na visoko prežo. Ledena luna je svetila na kovinsko črnem žametnem nebu. Ura v bližnjem zvoniku je odbila enajst.

»Naj zarukam?« je tiho vprašal Franc.

Minko je stresel drget. »Ne, Franc, lepo te prosim, ne, sicer mi bo še ušlo,« je rekla in se z vso silo stisnila k njemu. Stiskala sta se toliko časa, da je ura udarila dvanajstkrat. Minko je zeblo vse bolj in bolj. »Ne zdržim več Franc, ne zdržim več. Zebe me, tako močno me zebe.«

»Potrpi še malo. Moral bi zarukati, da jih priključim.«

»Potem pa daj hitro,« je tiho rekla, »voda mi je že tako skoraj zmrznila.«

Franc je nastavil dlani k ustom, pa je iz sebe spravil le čuden hripav glas.

»Je to jelen?« je tiho vprašala Minka. Franc ji ni odgovoril in tudi rukati ni več poskusil. Bilo je res premrzlo tudi zanje. Vendar mu strast še ni dala oditi.

V zvoniku je mrzlo udarilo četrt in zatem še pol enih. Hrasti in kostanj so ječali. Minka je postajala vse bolj otrpla. Njeni beli lepi zobje so začeli šklepetati tako močno, da je Franc vedel, da jelenov, četudi bi zdaj radi prišli, ne bo. Poljubil jo je na ledene ustnice in dobil občutek, kot da je poljubil postrv.

»Prišla bova spet jutri,« ji je obljubil in jo kakor ledeno vrečo podričal po lestvi na tla.

»Si videla jelena?« so vanjo drezali najbolj predrzni svatje v vroči gostilni.

»Ja,« se jim je Minka nasmihala z ustnicami, ki so počasi postajale zopet gibljive. Vedela je, da ji ne bi verjeli, če bi rekla, da Francu še na misel ni prišlo, da bi jo upognil čez prežo.

Nikoli ni nikomur povedala, da se je pozneje, ko ni bilo mraza, ko je zelela bukev in ko je odpadal kostanj, to res zgodilo.

Minka je bila dobra žena in dobre žene nikdar ne zaprejo vrat pred moževimi prijatelji. Pogosto so prihajali k Žvanu in tudi odhajali, ko je pel že petelin na dvorišču. Tudi tisti večer, ko je pod kroglo padel nesrečni pes, so prišli. Trije so stopili čez vežni prag: predsednik lovske družine Potrč, gostilničar Bevk in župan Krč.

»Psa nisem ustrelil jaz,« je bil takoj jasen Žvan.

»Franc, prišli smo zaradi ženske, ne zaradi psa,« mu je pojasnil župan.

»Ženska je prišla na radijske postaje,« je začel predsednik Potrč, »in vsepovprek govori, da smo lovci ubijalci, da smo krvoločni in da je socializem oblikoval velika lovišča samo zato, da je v njih lahko skril vse komuniste.«

»Jaz nisem bil nikoli komunist,« je odrezal Žvan.

»Če ti jaz ne bi branila, bi pa bil,« je rekla Minka in postavila na mizo steklenico z žganjem.

»Zmetala je na radio ves jedilnik naše gostilne, kot da je gostilničar največji barbar tod okrog. Naštela je naše najboljše jedi: gamsovo in jelenovo salamo, jelenovo pašteto, rebra divjega merjasca, medvedov želoec. Nič ne bi rekel, če ne bi pred tremi večeri v moji gostilni polizala s krožnika vso jelenovo pašteto,« se je jezil gostilničar Bevk. »Nisem ji računal. Zdaj mi je žal.«

»Ženska ima svoje muhe,« je povedal župan Krč, ki je bil tudi lovec. »Po vsej sili želi imeti svoje lovišče. Jaz sem ji povedal: prvič, da ga ji jaz ne morem dati, in drugič, da je divjad božji dar, da ni državna lastnina in da je divjad pravzaprav od vsakogar in od nikogar, tako da je zaenkrat treba na lovišče počakati. Ko bo, če bo, je odvisno tudi od drugih in ne od enega samega ubogega župana, ki pravzaprav pri tem nima nič zraven.«

»Obljubila ti je trofejnega jelena,« ga je spomnil predsednik Bevk.

Župan Krč je zamahnil z roko: »No, seveda, poglejte, stvar je taka: če bo dobila lovišče, bo pač tudi občina morala imeti nekaj od tega.«

»Ali je ta ženska poročena?« je vprašal Žvan.

Ker tega nihče ni vedel, so bili vsi enakega mnenja. Če je takšna oblastna ženska res sama in če se bo država odločila, da ji da lovišče, potem so se strinjali, da je hoja po njenem upravičeno prepovedana, ker se pri takšni ženski nikoli ne ve, kdaj jo prime, da bi streljala.

»Ona ne bo ločila krave od medveda,« je še rekel Žvan.

»Če ji bo država dala lovišče, bom občinskemu svetu predlagal, naj iz občinskega denarja nabavimo nekaj tabel z napisom POZOR – PRIVAT LOVIŠČE – GIBANJE OMEJENO in jih nabijemo nekaj sto metrov pred njenim loviščem. Ne želim namreč, da se kateremu koli občanu zgodi kaj nepredvidenega; tudi tistim ne, ki me gledajo postrani. Varnost v občini mora biti na prvem mestu,« je povedal župan Krč.

»Nič se ne bojte. Sama gotovo ne bo streljala. Ferlinc se udinja pri njej,

odkar ste ga zaradi tistega srnjaka vrgli iz družine. On bo zagotovo njen lovski čuvaj. Prepričan pa sem, da bo ženski postrelil več divjadi kot vsi komunisti in njihove brakade po vojni,« je navrgel gostilničar Bevk in dvignil kozarček.

Ko so pili, je nastala tišina. Pok, ki so ga vsi slišali, jih je zelo presenetil. Spogledali so se in čakali, kdo bo prvi spregovoril.

»Okna bomo morali zamenjati,« je rekla Minka. »Vsak pok se sliši noter.«

»Z one strani je prišlo,« je prvi spregovoril predsednik Potrč.

»Ti ne greš nikamor,« je Minka rekla Francu, ko je videla, da so se začeli nervozno premikati na stolihi.

»Do mostu grem,« je rekel Žvan.

»Naprej pa ne bom šel, ker je tako prepovedano.«

»Ponoči se ne vidi, kaj piše na tabli,« je rekel Krč.

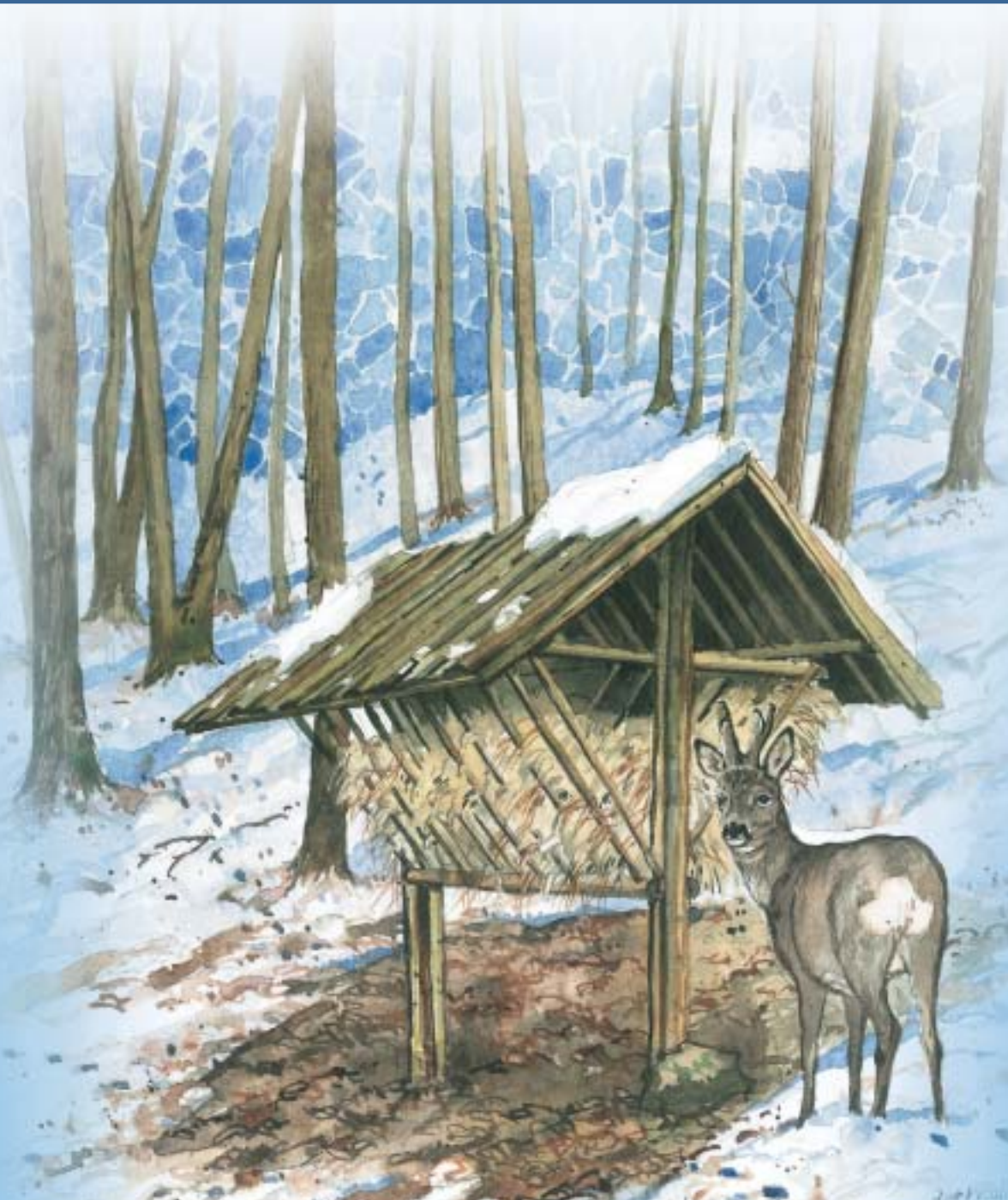
»Če je streljala ona, se bomo morali po trebuih splaziti na Kejžarjev grunt,« je rekel gostilničar Bevk.

»Na kratko je počilo,« je rekel predsednik Brovč. »Če strelja ženska, je pok bolj kosmat in se zvok bolj stisne k tlom. Ta pok je bil rezek, tako da je zagotovo streljal moški.«

Od dvorišča naprej je bila tema črna kot obok od črne kuhinje, tako da so predsednik, gostilničar in župan bolj mencali z nogami za Žvanom, kakor pošteno hodili. Od mostu naprej so šli sami brez Žvana. Sklonili so hrbte, da bi lahko hitreje poglobili, če bi še enkrat počilo.

»Pa pazite, še enega psa ima,« je za njimi potihlo zaklical Žvan.

Nihče mu ni odgovoril. Pol ure ni niti najmanjši glasek vznemiril spokojne noči. Žvan je sedel na mostu in premišljeval, kako je na preži v takšnih črnih nočeh čakal luno. Ko je končno le zlezla izza črnega hriba in posrebrila grme in debla ter trave pod njim, se mu je izraz na obrazu napel čez obsijano pokrajino, da so strune mišic v njem neslišno zapele pesem pradavnih sil. Ko je luna vžšla, je bil lov narave odprt. Tisočkrat je tako pod svodom neba strmel v čudovito podobo stvarjenja, v vso tisto, v areno prihajajočo strast. Mnogokrat je odmaknil pogled s križa in pustil živeti. Franc ni bil ubijalec, bil je razumen in pošten gojitelj divjadi, čuteč prebivalec narave. Minila je ura, ko je onstran brega zaslišal govorjenje, kot bi prihajala cela truma ljudi, ki so si prišli navzkriž. Vračali so se predsednik lovske družine Potrč, gostilničar Bevk in župan Krč. Vse tri je dobro poznal. Pri svojih besedah nihče ni imel

navade popustiti. Kadar je Potrč rekel: *»Pod prežami ležijo pivske steklenice in kondomi nesrečne mladine,«* mu nihče ni upal ugovarjati, da se čistilne akcije ne bi udeležil. Kadar je Bevk rekel: *»Do gosta je treba biti spoštljiv,«* so se pač vsi strinjali, čeprav so bili v službi že 16 ur. Kadar je župan Krč rekel: *»Denarja za te zadeve ni!«* mu tudi noben občan ni upal oporekati, ker je vsak vedel, da je dober župan samo tisti župan, ki denar hrani za velike stvari.

Tedaj je Žvan vstal in jim zaklical: *»Ali vas je pes napadel?«*

Potrč, ki je nosil nekaj za vratom, je zdaj prvi prišel do mostu in rekel: *»Mi smo njega. Srnjaka je ustrelil ta hudič. Ferlinc je bil.«*

»Če nas ne bi zagledal, bi nam ga

pred nosom odpehjal do kakšne zakotne gostilne za kakšen slab golaž,« je zmrdujoče rekel Bevk.

Predsednik Brovč je na most položil ustreljenega srnjaka.

Žvana je stisnilo v prsih. Dobro ga je poznal, bila sta celo prijatelja. Spomin mu je poletel nazaj.

»Nekaj ječi tam pod hribom. Franc, pojdi pogledat,« mu je rekla Minka pred tremi leti. *»Mogoče je kakšno tele zašlo v tisto blato.«*

V naphanem blatu, ki je spolzelo navzdol po strmini v kalužo, je nemočen stal srnjak. Blato mu je segalo do trebuha.

»Glej ga reveža,« je rekel Žvan, si sezul čevlje, nogavice in potem mu ni preostalo drugega, da si je slekel še hlače.

Do koščenih kolen se je pogreznil k srnjaku v svetlo rjavo blato.

»Ti pa nisi od tukaj, da si se pustil takole ujeti,« mu je rekel, ga pobožal za rogovoma, se mu privil na pleče in z roko segel podenj, da bi ga dvignil.

V takšnem blatu se Žvan ni znašel še nikoli v življenju. Čez čas ga je imel že povsod. Napolnilo mu je tudi ušesa in ko si je z roko podrgnil po čelu, mu je začelo lesti čez obrvi v oči. Srnjak pa nič: mirno in strpno je čakal, da se je Žvan, naveličan od reševanja, od glave do peta blaten skobacal na travo in se takšen povzpel po strmini. Na vrhu je

obstal kot okamenel. Pred njim je stala gruča otrok, ki so ob pogledu nanj tako cvileče zakričali, da je Francu sunkoma brizgnilo blato iz ušes. Otroci so kot ponoreli tekli čez travnik v vseh smereh. Žvan se ni premaknil, le to je pomislil, da je dobro, da je prejšnji teden pokosil, da so otroci lahko hitro tekli.

Učiteljica, ki je prej komaj polovala razbežane otroke, so tedaj s strahom ostali daleč stran, je stopila predenj. Bila je čisto bleda.

»Kaj pa strašite moje učence?« je vprašala vsa tresoč.

»Srnjaka rešujem. Poglejte ga, spodaj v blatu stoji.«

Ko se je učiteljica prepričala, da je res, kar ji je povedal Žvan, je poklicala otroke, ki so na vso moč pridrveli k njima. Srnjaka so pogledali le za hip. Vsi so obkrožili Žvana, se ga dotikali in se mu smejali, ker niso verjeli, da je čisto navaden človek.

»Ali je to neandertalec?« je vprašal otrok belih las.

»Gospa učiteljica, tam, kjer mi hodi-mo na morje, je zdravilno blato in moj očka se zmeraj valja po tistem blatu, da mu mamica potem reče, da je umazan kakor svinja.«

»Gospod je reševal srnjaka,« jih je podučila učiteljica.

»Gospodje niso umazani,« je rekel eden izmed fantičev.

Učiteljica je že mislila odvrniti, da so tudi nekateri gospodje svinjski, vendar je bila raje tiho, ker otroci tega še ne bi razumeli.

Žvan je potem srnjaka s pomočjo konja in vrvi le potegnil iz blata. S tistim srnjakom sta se potem pogosto videvala. Učiteljica pa otrok ni nikoli več peljala na športni dan čez Žvanovo posestvo.

»Trofejo bi lahko dali v občinski lov-ski muzej,« je rekel župan Krč, ko je pogledal srnjakovo rogovje. Ko je videl, da ni nihče nič rekel, je nadalje-val: »No, seveda, če si je kdo bolj ne zasluži.«

»Žvan tebi bi se najbolj podala. Ti najboljše skrbiš za krmišče, ti jo imej,« mu je rekel predsednik Brovč.

»Meso pa vzamem jaz, za plačilo se-veda,« je še rekel Bevk. »Za golaž bo čudovit.«

Žvan pa ni rekel nič. Ker je molčal, so mu pustili srnjaka in odšli. Odnese-l ga je domov. Minka je še bedela. »Am-pak okna bomo pa morali res zamenjati, Franc. Vsak pok se sliši noter.«

Sanje, ki jih je Žvan sanjal ponoči, so bile tako lepe, da se je navsezgodaj

vzdignil v postelji in se ozrl skozi okno, da bi videl, ali je vse res, kar se mu je sanjalo.

»Kaj pa je spet? A si spet kaj slišal?« ga je vsa nejevoljna in zaspana vprašala Minka. »Spi in daj mir.«

Ni ji odgovoril. Zaprl je oči in spet je videl, kako so po stezi čez most najprej prišle veverice, za njimi kune, jazbeci, lisice, divji prašiči in vodeča svinja s petimi lisastimi prašički, srne in srnjaki, košute in jeleni. Zadnji v koloni je ponosno hodil jelen z mogočnim rogov-jem. Zdaj so se vse živali zbrale na bregu nad hišo, obsijanim z mesečino, in na znak mogočnega jelena so se vse trikrat spoštljivo priklonile proti Žva-novi hiši. Potem so se razpršile v gozd, kjer še ni bilo tabel z napisom PRIVAT LOVIŠČE. Lepših sanj Franc še ni imel v življenju. Le to se mu je zdelo čudno, zakaj v sprevedu ni bilo tudi gamsov. Pozneje se je domislil, da so gotovo že previsoko v gorah. Vendar se je motil.

»Kam pa že spet?« je iz postelje vprašala Minka, ko je videla, da si je Franc v naglici navlekel hlače nase.

»Ne grem daleč,« ji je odgovoril in odprl vrata v sveže jutro.

Kroglo, ki je obtičala v srnjaku, je nesel v dolino. Hodil je hitro in kar naenkrat je bil v središču vasi. Gruča priletnih, z rokami mahajočih žensk, ki jih Žvan ni še nikoli videl, je stala pred policijsko stavbo. Žvan jih je slišal že od daleč. Stopil je bliže. Slišal je, kako je ena rekla: »Če bi bil moj mož lovec, bi ga ubila.«

In druga je zavpila: »Nedolžne živali ubijajo!«

Iz policijske postaje je takrat stopil gostilničar Bevk. Podal je izjavo, da je slišal pok in da je videl Ferlinca, ki je odvrget srnjaka.

»O, Franc, glej ga no! Ali si mi že na-vsezgodaj prinesel meso od srnjaka?«

Še preden se je Žvan zavedal, kaj se dogaja, so ga obkrožile vse ženske naenkrat, ki so vse vprek vpile nanj, da je ubijalec. Ena ga je celo tako močno boksnila v rebra, da je zaradi bolečine klecnil na eno koleno. Vpitje je iz postaje privabilo policista, ki je odrinil in nadrl nekaj žensk, prijel Žvana pod pazduho in mu pomagal na postajo.

Gostilničar Bevk se je hitro umaknil od razjarjenih žensk. V gostilni je globoko v klet takoj odnesel vse jedilne liste z opisi jedi iz divjačine. Zavedal se je, da če bi takšne ženske prišle v gostilno in če bi jim tak jedilnik padel v oči, bi mu gotovo porušile vso gostilno. Tega si pa nikakor ni želel, ker je imel pravzaprav ženske rad.

Žvan je na policiji pustil kroglo in

stopil iz policije s puškama, ki so mu ju vrnili. »Vi niste ustrelili psa,« mu je še rekel policaj, ko je odhajal.

Žensk ni bilo več. Opoldne je prišel do doma. Minka mu je povedala, da se ji je ponoči sanjalo o tropu gamsov, ki so prišli v njeno ogrado pod Ojstri vrh. »Hitro sem zaprla lesa za njimi in potem sem vso noč bedela pri ogradi, da mi gamsi ne bi ušli. Zjutraj sem ti jih hotela pokazati, pa sem v tistem za-spala,« mu je rekla in nalila vroče go-veje juhe v krožnik. Franc ji ni nič rekel. Zdaj je vedel, da v njegovih sa-njah gamsov ni bilo prav zato, ker jih je Minka vso noč imela zaprte v svoji ogradi. Vedel je, da ko ženske nekaj ujamejo, takoj zaprejo lesa za seboj.

Po kosilu je vzel puško mavzerico in odšel na dvorišče. Naboj je vtaknil v cev in odšel do mostu. Hotel je pre-izkusiti puško in sebe. Meril in meril je vse okoli sebe in iskal cilj, kamor bi ustrelil. Meril je in meril ter že narahlo upognil prst na petelinu, ko je zaslišal: »Ali ste vi slepi?«

Tako se je prestrašil, da bi mu puška kmalu padla iz rok. Obrnil se je v smeri glasu. Pri smreki je zagledal dekle rdečkastih dolgih spetih las, ki je stalo na lestvi. Nekoliko si je od-dahnil.

»Table snemam,« je sproščeno reklo dekle, »lahko bi me zadeli.« »Moja mama je bila čisto obsedena s privat loviščem. Zdaj je odšla nazaj v Nemčijo, pa table niso več potrebne.«

Žvan od tistega dne, ko je srečal njeno mamo, res ni šel več čez most. Zdaj je šel in pri smreki prijel za lestev, dokler dekletu ni uspelo sneti table.

Domov je prišel šele zvečer. Z dekle-tom sta snela vse table na posestvu in vmes je zamenjal še nekaj klinov na lestvi. Franc Žvan je bil res dober člo-vek. »Včasih ste moral biti lep fant.« Ker se ni zasmejala, je vedel, da je mi-slila resno. Najtopleje mu je postalo pri srcu, ko mu je rekla, da mu bo pozimi pomagala nositi seno, koruzo in divji kostanj v krmišče.

»Kar tja nazaj pojdi,« mu je zvečer rekla Minka. Vendar ni šel, ker se je od celodnevne držanja lestve pošteno utrudil.

»Jutri bom šel,« ji je na hitro odvrnil. »Do krmišča moram iti.«

»Že spet,« je rekla Minka in ugasnila luč, ne da bi še kaj rekla.

Teden pozneje so mu s policije sporočili, da je bil strelec, ki je ustrelil psa in srnjaka, isti.

Foto: K. Schneider

S 15. seje UO LZS

Seja je bila 2. 10. 2004 ob 9. uri v lovskem domu LD Velike Lašče, obsegala pa je obravnavo osnutka predloga Pravilnika o lovski kinologiji, osnutek nove lovske izkaznice, informacijo o lovskoupravljavskih območjih (LUO), razpravljali pa so tudi o pripravi dokumentov za prihodnjo organiziranost LZS. Člani so poslušali informacijo o Generalni skupščini FACE in se med drugim seznanili tudi s prošnjo za podporo angleški lovski

organizaciji, ki je prizadeta zaradi prepovedi tradicionalnega lova na lisico z lovskimi psi.

Sejo je vodil predsednik **Bojan Lepičnik**, vse člane UO LZS pa je v uvodu pozdravil in na kratko tudi predstavil svojo lovsko družino starešina LD Velike Lašče **Alojzij Ventrin**.

M. Ahlin je predstavil sam potek priprave osnutka predloga Pravilnika o uporabi lovskih psov v loviščih ter želje oz. zahteve Kinološke zveze Slovenije in vseh LKD v Sloveniji, naj bi bilo področje lovske kinologije

urejeno s posebnim Pravilnikom, ki ga izda MKGP kot podzakonski akt. Povedal je, da je na prvotni predlog Komisija za kinologijo pri IO LZS od območnih lovskih zvez prejela 5 pripomb, od LKD pa 4. Predstavil je tudi dopolnilo, ki ga je pripravil **M. Mali**, ki govori o iskanju obstreljene divjadi in s tem povezanih nalogah upravljavcev lovišč.

Slišati je bilo tudi konkretne pripombe na osnutek predloga, **A. Šubic** pa je zastopal stališče, ki je bilo sprejeto že na prejšnji seji UO, da je država z Zakonom o divjadi in lovstvu prepustila

urejanje tega področja Lovski zvezi Slovenije in da ni nobene zakonske osnove, da bi ta pravilnik izdal MKGP. Vprašal se je še, ali LZS ni sposobna izpeljati stvari, za katere nas je država pooblastila, saj je v zakonu zapisano, da LZS »skrbi za razvoj lovske kinologije«. V zakonu je še zapisano, da je edino področje lovske kinologije, za katerega mora MKGP pripraviti podzakonski akt, zapisano v 43. členu, kjer piše o načinu zasledovanja ranjene ali obstreljene divjadi s psom krvosledcem. Pripomnil je še, da je v osnutku tudi zelo slabo določeno področje financir-

ranja. Takšno stališče so podprli tudi D. Jug, E. Veselko, F. Koščak, J. Sever, Z. Lešnik, B. Zlobko.

Na osnovi razprave je bilo sklenjeno:

- Izdaja akta o urejanju lovske kinologije je v pristojnosti LZS.

- LZS pripravi osnutek predloga Pravilnika o iskanju ranjene in obstreljene divjadi s psom krvosledcem ter ga posreduje MKGP.

- Komisija za lovske kinologije pri LZS naj pripravi predlog internega akta o urejanju lovske kinologije, v katerega naj vključi pripombe UO LZS ter v katerem naj bo urejeno tudi sodelovanje s KZS in LKD. Tak osnutek naj komisija posreduje Komisiji za organizacijsko-pravno področje, nato pa naj ga IO pripravi za sprejem na UO LZS.

B. Lepičnik je predstavil predlog lovske izkaznice, kakršno naj bi izdajala LZS za svoje člane. Opozoril pa je na napako, kajti gre za lovske izkaznice in ne za člansko izkaznico, kot je pomotoma napisano v predlogu. Predlog je pripravil isti oblikovalec, ki je že pred leti pripravil tudi celotno podobo LZS. Opozoril je na dilemo, ki izhaja iz Zakona o divjadi in lovstvu, po katerem je dovoljeno članstvo v več lovske družine: ali naj ima tak član več lovske izkaznice (za vsako LD svojo) ali pa naj ima samo eno.

- UO LZS je potrdil obliko predlagane lovske izkaznice.

- Vsak član ima toliko lovske izkaznice, v kolikor LD je član.

- Takoj se začne zbiranje ponudb za izdelavo lovske izkaznice.

- Najpozneje v začetku novembra je treba poslati vsem članom LZS obrazce z navodili, ki jih bodo morali nato v roku enega meseca poslati izbranim izdelovalcem.

- Lovske izkaznice bodo člani prejeli kot vrednostno pismo, nalepke za tekoče leto pa bodo LD dobile za toliko članov, za kolikor bodo posredovale članarin na LZS.

B. Lepičnik je predstavil sklep zadnje seje UO LZS glede LUO, katerega pa, ugotavlja, večinoma nismo spoštovali, kar dokazuje precejšnja neenotnost znotraj LZS. Opozoril je tudi, da člani UO LZS, kadar odločajo, niso v funkciji delegatov območnih ZLD/LZ, temveč morajo odločati kot člani

organa LZS in zastopati interese vsega slovenskega lovstva. Opozoril je tudi na sklepe zadnje seje UO glede mej lovišč in na precej težav, ki so se pojavile ob tem vprašanju. Veliko je tudi neenotnosti glede sedežev LUO. Nekatere območne zveze so zadeve zelo dobro in aktivno reševale. Pri razgovorih z MKGP in ZGS smo dosegli, da avtoceste ne bodo meje LUO. Povedal je tudi, da je bila Uredba o LUO že sprejeta na Vladi RS (objavljena je bila tudi v Lovcu, 11/04), tako da razprava o tem vprašanju ni več smiselna.

Čeprav se nekateri člani niso strinjali, da o teh zadevah ne bi več razpravljali, je bil po glasovanju izglasovan sklep, ki je podprl predlog predsednika LZS (z 1 glasom proti ter 2 vzdržanima): UO LZS se je seznanil z informacijo in gradivom glede oblikovanja LUO, na tokratni seji pa o vprašanju LUO ne bo več razprave, ker je bila Uredba že sprejeta.

Nato je sledila le še razprava o sedežih LUO, vendar pa je bilo pojasnjeno, da v Zakonu o divjadi in lovstvu o sedežih LUO ni nikjer govora, zato bodo ti določeni na zborih OZUL (območnih združenjih upravljavcev lovišč).

A. Šubic je navzoče seznanil s stališčem Komisije za organizacijsko-pravno področje, ki je na svoji zadnji seji razpravljala o prihodnji organiziranosti LZS. Natančneje poročilo bo pripravil v pisni obliki (objavljeno je bilo kot uvodnik v novembrski številki Lovca – op. ur.) in ga bodo dobili tudi vsi člani UO in ZLD/LZ.

Ustanovljene so bile tri podkomisije, ki bodo skrbale za področje priprave Pravil LZS, Pravil LD in novega Pravilnika o disciplinskem postopku.

- Ugotovljeno je bilo, da je v skladu z dejstvom, da območne ZLD/LZ po Zakonu o divjadi in lovstvu niso več mogoče, treba poiskati drugačne rešitve območne organiziranosti v skladu z Zakonom o društvih; prav tako tudi glede disciplinskih postopkov.

Na osnovi razprave pod točko je UO LZS sprejel še naslednje tri sklepe:

- Komisija za organizacijsko-pravne zadeve naj pripravi predloge in morebitne variante prihodnje organiziranosti LZS na območnih ravneh v skladu s tokratno razpravo in zakonom.

- UO LZS priporoča ZLD/LZ, naj pripravijo programe dela in finančne načrte tudi v letu 2005 tako, kot so jih pripravljali doslej. Leto 2005 je torej prehodno obdobje, v katerem ostane organiziranost LZS taka, kot je bila doslej in v katerem se do konca leta opravi reorganizacijo v skladu z zakonskimi možnostmi.

- O teh sklepih in o dilemah je treba jasno obvestiti članstvo tudi prek glasila Lovec.

D. But je poročal o stanju glede novega lovskega informacijskega sistema (LIS), po katerem bo poskusna različica prve faze pripravljena predvidoma že do srede oktobra 2004, ko se lahko začne tudi ustrezno izobraževanje.

- UO LZS je sprejel poročilo o poteku priprav LIS in zadalžil IO, naj formalno določi nosilce za izvedbo predlogov.

B. Vasa je poročal o pripravah na Pravilnik o izobraževanju, ki je bil posredovan na MKGP. Obenem je povedal, da bo o osnutku predloga Pravilnika glede izobraževanja za lov-ske čuvaje razpravljala Komisija za izobraževanje na svoji naslednji seji.

Dodatno naj se terminološko opredelita pojma predmetni izpit in lovski izpit ter se tako popravi predlog Pravilnika posreduje MKGP.

Predsednik LZS je poročal o pismu, ki ga je poslala Kmetijsko-gozdarska zbornica in v katerem govori o nekorektnem oz. nepopolnem obveščanju lastnikov zemljišč s strani nekaterih LD.

V glasilu Lovec naj se objavi apel LD, v katerem LZS vsem LD priporoča, naj korektno in v skladu z zakonom opravljajo postopke ocenjevanja škod od divjadi ter poskušajo strpno doseči dogovore z oškodovanci.

Š. Virjent je dodatno pojasnil poročilo J. P. Marina glede morebitnih lokacij za novi lovske muzej, ki pa so še vse odprte (Bistra, Polskava, Polhov Gradec, Visoko, Bogenšperk), vse pa je seveda odvisno od države, ki bi morala zadevo financirati.

UO LZS je glede lovskega muzeja sklenil, da UO LZS zadolžuje J. P. Marina in IO LZS, naj še naprej aktivno sodelujejo pri iskanju ustrezne rešitve in o tem redno obveščajo UO. Takoj ko bo imenovan novi minister za šolstvo in kulturo, je treba zaprositi za razgovor o tem vprašanju.

J. Mehle je pripravil poročilo o udeležbi na Generalni skupščini FACE (4. 9. 2004) v Bruslju, ki sta se je udeležila B. Lepičnik in J. Mehle. Obširneje bo o tem pripravljeno poročilo za glasilo Lovec.

B. Lepičnik je poročal o prošnji britanskih lovcev za podporo zaradi prepovedi tradicionalnega lova na lisice s psi, ki ga je izglasoval britanski Spodnji dom parlamenta.

Po krajši razpravi je UO LZS s (4 glasovi proti in 1 vzdržanim) prejel sklep:

UO LZS podpira britanske lovce pri njihovih prizadevanjih, vendar predvsem tako, da je treba pri vprašanjih, ki se nanašajo na lovstvo, iskati rešitve v sodelovanju z lovci in prebivalci podeželja ter ob tem spoštovati tradicijo in kulturo posamezne dežele.

Š. Virjent je poročal o sklepu IO, da se Mimi Susman ponudi zaposlitev na delovnem mestu čistilka - kurirka in o zapletu glede zahtevka za plačilo najemnine za obrat Divjača na Mirkah.

UO je soglasno sprejel še sklep:

M. Susman se zaposli na predlaganem delovnem mestu in je pod neposrednim vodstvom direktorja Strokovne službe.

B. Lepičnik je poročal o morebitnih predlogih in možnostih glede ureditve polhanja v skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu. Vsi člani UO so se strinjali, da mora lov polhov potekati organizirano, etično in v skladu z zakonom, zato so podprli tudi možnost o morebitni vključitvi polharskih društev v članstvo LZS.

Na vprašanje predsednika IO LZS, katera območna zveza bi bila v letu 2005 pripravljena organizirati Srečanje lovskega pevskih zborov in rogistov, je M. Božič načeloma privolil, uradno stališče svoje ZLD Novo mesto pa bo sporočeno do 15. 10. 2004.

Uredništvo

LD Kamnik proslavila 50-letnico

Lovska družina Kamnik je 19. 9. 2004 praznovala svoj zlati jubilej samostojnega delovanja. Lovstvo na Kamniškem in

v okolici ima sicer daljšo tradicijo, saj je bilo prvo lovsko društvo ustanovljeno že daljnega leta 1905. Vendar je bilo v povsem drugačni organizacijski obliki, ki se je z leti še korenito spreminjala vse do leta 1954, ko se je LD Kamnik dokončno oblikovala v sedanjo podobo. Zato lovci LD Kamnik štejememo leto 1954 za svojo rojstno letnico.

V družini je 55 članov, ki z divjadjo gospodarijo na 4.320 ha velikem lovišču, dodeljenem z odločbo OLO Ljubljana okolica dne 1. 10. 1954. Lovišče je zaradi boljšega nadzora posameznih predelov in boljšega nadzora nad stanjem divjadi razdeljeno na 4 revirje: Tunjice, Palovče, Podgorje in Mekinje. Katastrske meje lovišča so pretežno na območju Občine Kamnik, glede na življenjske razmere in oblikovanost terena pa si tod svoj življenjski prostor delijo srnjad, divji prašiči, gamsi, lisice, jazbeci,

Številni lovci, krajanji in gostje na proslavi ob 50-letnici LD Kamnik

no predati objekt svojemu namenu. V jubilejnem letu smo organizirali več lovskih strelskih tekmovanj, zbrali gradivo za izdajo družinskega zbornika z bogato vsebino, pomembnimi podatki, pestrim slikovnim gradivom in duhovitim lovskim pripovedni-

zbrane pozdravil župan **Anton - Tone Smolnikar**, v imenu LZS in ZLD Ljubljana pa **Štefan Virjent**. Nato je sledil nastop lovskega okteta iz Črne na Koroškem, podeljene so bile plakete, priznanja in odlikovanja najzaslužnejšim članom LD Kamnik ter sponzorjem pri obnovi lovske koče in izdaji lovskega zbornika. Slovesno smo razglasili častne člane LD Kamnik. To visoko čast so si prislužili: **Jože Zobavnik**, **Blaž Podgoršek**, **Silvo Hribar** in **Milan Logar**. Dipo-
me in plakete sta jim slovesno izročila starešina Marjan Osolnik in tajnik **Marjan Schnabl**. Nenazadnje je sledil še blagoslov domačega župnika iz Vranje Peči **Štefana Steleta** in župnika iz Tunjic **Pavleta Juhanta** za uspeh vseh lovcev pri boginji Diani in zaščitniku lova sv. Hubertu.

Po uradnem ceremonialu se je ob zvokih harmonikarjev Stopar začelo prijetno druženje ob pokušini lovskega golaža, pršuta in drugih dobrot.

Kamniški lovci smo ponosni na svojo lovsko kulturo, poslanstvo in vlogo v naravi. Tudi v prihodnje bomo skrbeli za vrednote, ki jih od nas pričakujejo

uporabniki narave, ki jih moramo zagotoviti zaradi narave same in so v skladu z lovsko etiko ter lovskimi zakoni.

Marjan Schnabl

50 let LD Črešnjevec

V prelepem okolju črešnjevskega lovskega doma je zadnjo avgustovsko soboto **Lovska družina Črešnjevec** obeležila 50-letnico delovanja. Ob tej priložnosti je LD razvila svoj prapor in izdala bilten, v katerem je zabeležena in dokumentirana zgodovina lovstva na Črešnjevcu in kjer so opisane poglavitne dejavnosti skozi obdobje 50 let.

Začetki organiziranega lovstva v vasi Črešnjevec (Občina Slovenska Bistrica) segajo v daljnja petdeseta leta prejšnjega stoletja. Med ustanovnimi člani LD je bil tudi **Ivan Pučnik** – edini še živeči aktivni lovec. V letu 1954 je bila izdana tudi odločba o oddaji lovišča na izmeri 2.560 ha v gospodarjenje Lovski družini Črešnjevec. S tem dejanjem so bili dani temeljni pogoji za delovanje, ki se je iz leta v leto širilo, poglobljalo in lovstvu dajalo vedno nove in boljše vsebine. Člani so čutili željo po novih znanjih, zato so se vključevali v razna izobraževanja in usposabljanja.

Zelo zgledno se je razvijalo sodelovanje lovcev z drugimi lastniki in upravitelji kmetijskih zemljišč, gozdov in mokrišč, saj brez vzajemnega sodelovanja ni uspešne in naravne gojitve divjadi. Vsa leta delovanja nas združuje premišljeno gospodarjenje z divjadjo, načrtovano poseganje v lovišče, uravnavanje številčnosti posameznih vrst divjadi. Ohranjanje naravne zakonitosti in ohranjanje naravnega okolja sta naši prednostni nalogi.

Spominska fotografija članov LD Kamnik ob 50-letnici

zajci, kuna zlatica in kuna belica, raca mlakarica, siva vrana, sraka, šoja, fazani, občasno pa se pojavijo tudi mufloni in redkeje jelenjad.

LD se je na visoki jubilej pripravljala skoraj dve leti. V ta namen je bil v letu 2002 oblikovan Organizacijski odbor za pripravo 50-letnice, ki je usklajeval delo med UO LD Kamnik in drugimi odbori oziroma komisijami znotraj družine (gradbeni odbor, strelska komisija, odbor za prireditve, komisija za odlikovanja itn.). Člani so si zadali nekaj pomembnih nalog, ki naj bi jih skušali uresničiti do obletnice.

V letu 2002 smo začeli obnavljati in razširjati lovsko kočo v Palovčah, dokupili zemljišče in uredili okolico. Z veliko angažiranostjo članstva in sponzorjev smo ob jubileju uspeli slavnost-

štvom. Obnovili smo lovski prapor in nanj namestili še nova imena donatorjev, organizirali smo zelo zanimivo lovsko razstavo v obnovljeni lovski koči, ki je bila za javnost odprta kar nekaj dni in so si jo ogledali številni obiskovalci, tudi šolarji.

Višek slovesnosti je bil v nedeljo, 19. 9. 2004, ko se je pred lovsko kočo v Palovčah v čudovitem sončnem vremenu zbralo okrog 300 ljudi; med njimi pretežno lovci, krajanji, povabljeni gosti in drugi ljubitelji narave ter divjadi. Star lovski rog v rokah izkušenega mojstra **Janeza Klemenca** je naznanil začetek slovesnosti, za njim pa so se oglasili Zasavski rogisti in napovedovalec **Tone Ftičar**. Uvodni pozdravni govor je pripravil starešina LD Kamnik **Marjan Osolnik**. V imenu Občine Kamnik je

Lovski kolektiv LD Črešnjevec ob svoji 50-letnici

Delovanje lovcev mora biti jasno in transparentno prizadevanje za sozvočje človeka z naravo, divjad pa je tisti biser v mozaiku naravnega okolja, ki mora biti deležna skrbnega varstva in premišljenega gospodarjenja. Lov kot šport je usmerjen k izboljšanju življenjskih razmer divjadi. Ljudje, ki gledajo na to dejavnost skeptično ali celo popolnoma odklonilno, naj spremenijo negativen odnos s pravilnim in poštenim informiranjem, pogled naj razširijo na bistvo našega poslanstva.

V našem lovišču je pomembnejša divjadi srnjad, v njem pa živijo še poljski zajec, fazan, raca mlakarica in poljska jerebica. Srnjad naseljuje celotno območje lovišča. Iz leta v leto opažamo zmanjšanje števila poljskih jerebic, predvsem zaradi velikih sprememb v prostoru in intenzivnega kmetovanja z uporabo kemičnih zaščitnih sredstev. Na tem področju je pomembna naloga lovcev ozaveščanje kmetov, sodelovanje in svetovanje, da bo naravo še naprej krasila divjad in da bo pogled nanjo mogoč ter dostopen vsakomur, ki zna zahajati v naravo in uživati v njenih lepotah.

K uspešnemu delovanju LD Črešnjevca prispevajo tudi urejeni prostori, ki jih je družina dobila z izgradnjo lovskega doma. Lovci posamezniki so pri gradnji aktivno sodelovali in vanjo vložili mnogo prostovoljnih delovnih ur. V uporabo so ga predali leta 1976. Toda novi zakoni in predpisi so pred nas postavili nove zahteve. Ponovno smo zavihali rokave in poleg lovskega doma postavili še urejeno prevzemnico za uplenjeno divjad ter hladilnico. Tako ima lovska družina urejene pogoje za nemoteno delovanje.

Zelo aktivna in uspešna je strelska sekcija, saj lovci čutijo potrebo po urjenju in tovrstnem izobraževanju. Temelj za organizirano športno strelstvo je danega leta 1959 postavil **Franc Lipovšek**, domačin, ki je živel v Mariboru in je bil tudi sam odličen strelec. Člani sami so urejali strelišča, izdelali prvi stroj za metanje glinastih golobov in iz leta v leto dosegali vidnejše uspehe na strelskih tekmovanjih. Ta so se dvignila na višje nivoje, ne le v okviru LD, ampak v okvir občine, regije, bazena. Naši člani dosegajo odlične rezultate, kar dokazuje bogata zbirka pokalov, plaket in priznanj, zbranih v prostorih lovskega doma Črešnjevca.

V vseh teh letih pa je bilo zelo malo časa za praznovanja in slovesnosti. Tako smo ena zadnjih lovskih družin v Občini Slovenska Bistrica, ki je šele po 50 letih delovanja razvila svoj prapor. Na ta slovesni trenutek smo se skrbno pripravljali. Našo prireditev je s svojo prisotnostjo počastil gospod **Zoran Lešnik**, predsednik LZ Maribor. Ob tej priložnosti je LD Črešnjevca izročil priznanje za uspešno delo na področju lovstva in varstva narave. To nam je spodbuda in obveznost tudi za delo vnaprej.

Ivo Pahič

7. srečanje lovskih mojstrov in lovskih čuvajev ZLD Notranjske - Cerknica

V začetku letošnjega julija se je iniciativni odbor naše sekcije zbral na Kožljeku, kjer

smo se dogovorili za organizacijo letošnjega srečanja. Z glavno organizacijo letošnjega srečanja nam je veliko pripomogla LD Babno Polje, najmanjša lovska družina v naši območni zvezi.

Ob marljivem delu čuvaja **Petra Mlakarja**, člana omenjene LD, in seveda tudi njenega vodstva, je bilo srečanje 11. septembra v Babnem Polju.

Strokovno-izobraževalni del je potekal v menzi obrata Kovinoplastike Lož, saj bi bila zaradi izredno velikega odziva slušateljev marsikatera lovska soba pretesna. Zbralo se nas je kar 62 slušateljev, med katere pa niso všteti tudi požrtvovalni člani LD Babno Polje, ki so bili zadolženi za drugo stran druženja.

Sam program srečanja je bil pestro zasnovan, zato smo upoštevali predviden program, da se uradni del srečanja po nepotrebem ne bi zavlekel predolgo v popoldne.

Zbrane nas je z dobrodoščico nagovoril starešina gostiteljske LD **Janez Škrlić** in nam zaželel

uspešen dan, obenem pa nas je že povabil tudi na zaključek našega srečanja na Županov laz k njihovi lovski koči.

Za starešino LD Babno Polje je prevzel besedo predsednik ZLD Notranjske - Cerknica **Franc Koščak**, ki je prav tako pozdravil naš shod in poudaril, da se je trud pri organizaciji dosedanjih srečanj splačal, saj sta udeležba in zanimanje za taka srečanja vsakič večja, in seveda z željo, da bi taka tudi ostala. Po novem lovskem zakonu naj bi bila taka srečanja v izobraževalnem pomenu nujna, na račun upravljavca lovišč, seveda.

Našemu vabilu se je odzval tudi sekretar na MKGP Jože Strle, ki nam je prav tako s strani ministrstva zaželel uspešno izobraževanje. Izrazil je še posebno veselje, da nam lahko spregovori nekaj besed na svoji rodni zemlji. Posebej nam je opisal pomen in spremembe, ki so prišle z novim lovskim zakonom, o njegovem nastajanju, sodelovanju med vlagatelji in LZS, o pripravi nove uredbe o divjadi in lovnihi dobah. Za nas, Notranjce, je bila najbolj vprašljiva predlagana lovna doba na polha, ker je polhanje dolgoletna tradicija tega dela Slovenije. Poudaril je, da se bomo zakona prej ali slej navadili in ga tudi uresničevali. Nekaj besed je namenil tudi vzpostavljanju novih LUO in samih lovišč ter menil, da ne vidi posebne problematike meja med posameznimi lovišči, saj je prepričan, da je mogoče s pogovori in tovariškim dialogom med lovci marsikaj urediti v zadovoljstvo vseh.

Glavno predavanje na temo Divji prašič je imel **Blaž Krže**, strokovnjak na tem področju, ki nam je povedal kar nekaj novjših ugotovitev pri tej vrsti divjadi. Poudaril je, da divji prašič postaja izziv 21. stoletja, da se širi tako številčno kot tudi prostorsko, saj zavzema skoraj že vso Evropo. Ima tudi velik gospodarski pomen, saj je po številu odstrela druga najpomembnejša lovna divjad v Evropi, ki pa povzroča tudi kar občutno škodo na kmetijskih površinah. Prav tej temi je namenil nekaj več besed, še posebno, kako naj bi jo preprečevali in kakšni načini naj bi bili najprimernejši za zmanjšanje škod. Marsikaj zanimivega je povedal o samem lovu in nujnosti pravilnega odstrela pa tudi o varovanju starih svinj vodnic tropa in o potrebnem odstrelu nevedočih svinj. Najučinkovitejša zaščita pred divjimi prašiči je še vedno pravilno postavljen

Predavatelji sedmega srečanja, z leve proti desni: Franc Koščak, Blaž Krže, državni sekretar MKGP Jože Strle in starešina LD Babno Polje Janez Škrlić

Skupinski posnetek udeležencev 7. srečanja lovskih mojstrov in lovskih čuvajev ZLD Notranjske - Cerknica pred lovsko kočjo LD Babno Polje na Županovem lazcu (11. 9. 2004)

električni pastir. Na mestu je tudi nujnost urejanja kaluž, krmnih njiv in ohranjanja plodonosnih vrst drejva.

Predavatelj je kot nekdanji vodja GL LZS Ljubljanski vrh povedal tudi svoje ugotovitve in izkušnje pri markiranju divjih prašičev ter predstavil rezultate le-teh.

Po krajšem odmoru je predavanje nadaljeval **Marjan Istenič**, član LD Rakek, in sicer o novem določilu pri odstrelu jelenjadi. Natančno, za vsako življenjsko leto posebej, je skušal obrazložiti določilo, kateri odstrel jelena je pravilen in kateri nepravilen.

Da je bil program dopolnilnega izobraževanja še pestrejši, je svoje poročilo prispeval tudi **Franc Vidmar** iz LD Cerknica, ki nam je predstavil Pravilnik o uporabi lovskih psov v lovišču, pa tudi kaj novi lovski zakon določa glede lovske kinologije.

Zaključno predavanje je pripravil Franc Koščak, ki je navzočim spregovoril o predvidenih spremembah glede LUO, se vprašal, ali bodo zdajšnje območne zveze ostale ali ne, pod katero LUO naj bi spadala sedanja naša ZLD Notranjske in kar nekaj časa namenil tudi lovsko-čuvajski službi z gledišča novega lovskega zakona.

Zanimiva predavanja so med udeleženci sprožila kar veliko vprašanj, na katera so po svojih močeh odgovarjali predavatelji.

Na srečanje so bili povabljeni tudi lovci iz prijateljske LD Sabotin, ki so se odzvali vabilu. Na srečanje je prišel tudi **Zdenko Wolf** iz LD Tetrijeb - Čabar, predsednik lovske sekcije Prezid iz sosednje Hrvaške.

Po končanem izobraževalnem delu smo družjenje nadaljevali pri lovski koči LD Babno Polje na Županovem lazu, kjer smo se pomerili v streljanju z zračno puško in v balinanju, za piko na i pa je bil organiziran tudi srečelov.

Lahko napišem, da je bilo srečanje res uspešno, zato smo si zaželeli, da bi tako poročilo lahko prebrali tudi ob štirinajstem in še katerem srečanju, saj upamo, da bo morda res postalo tradicionalno. Za letošnje se moramo zahvaliti predvsem razumevanju vodstva LD Babno Polje, ki so nam za spomin na letošnje srečanje preskrbeli tudi spominske značke, knjižico in obsek, nas prijazno sprejeli in pogostili. Da so imeli veliko dela, ni treba posebej poudarjati, zato so jim pri-

skočile na pomoč tudi nekatere soproge lovcev. Zahvaljujemo se vodstvu ZLD Notranjske, njemu svetu za izobraževanje, vsem predavateljem, sekretarju Jožetu Sterletu, vsem lovskim čuvajem in mojstrom, ki so se odzvali vabilu, saj brez njih srečanj sploh ne bi bilo. Velik del pogače pa je prispeval s svojim marljivim delom pri organizaciji tega srečanja, seveda s pomočjo sponzorjev, edini lovski čuvaj LD Babno Polje, Peter Mlakar.

Pavel Nared

3. Srečanje koroških lovcev in policistov

Že v preteklosti so koroški lovci in policisti slovenjgraške policijske uprave kar prevečkrat morali na terenu reševati problematiko nezakonitega lova, ki je žal dokaj ukoreninjen tudi v tem delu Slovenije. Sodelovanje so še tesneje povezali konec leta 2001, ko so koroški lovci ustanovili svojo območno lovsko zvezo.

Dušan Leskovec, predsednik Koroške lovske zveze, je povedal, da je njihova lovska zveza že pred tremi leti, predvsem zaradi boljšega sodelovanja in spoznavanja, organizirala prvo srečanje predstavnikov KLZ in predstavnikov Policijske uprave Slovenj Gradec. Petega oktobra 2004 pa so se koroški lovci in policisti srečali že tretjič. Tudi tokrat je organizacijo srečanja prevzela LD Slovenj Gradec.

Ker lovci in policisti pri opravljanju svojih nalog in poslanstev pač potrebujejo različno strelno orožje, je povsem razumljivo, da je oboje zanimalo orožje, ki ga slabše poznajo. Zato je Dušan Leskovec, starešina LD Slovenj Gradec, ki upravlja sodobno strelišče Žančani v bližini Starega trga pri Slovenj Gradcu, organiziral učno spoznavanja orožja, ki ga imajo slovenska policija in lovci. **Drago Vaupot**, policijski inšpektor SUP in poveljnik PPE policijske uprave Slovenj Gradec, je predstavil avtomatsko puško Hekler & Koch MP-5, kal. 9 x 19 milimetrov, in sicer dva modela s premičnim in nepremičnim kopitom. **Anton Dervenšek**, kriminalistični inšpektor SKP slovenjgraške policijske uprave, pa je predstavil službeni pištoli slovenske policije, in sicer Beretta, kal. 9 x 19 milimetrov, model FSA 92, in model 8000 (Comact) ter puško

šibrovko oziroma potezno puško, kal. 12 x 12 (tako imenovana »pumparico«), model Mauzer CK s kratkim kopitom in model Mossberg z dolgim kopitom.

Mag. **Srečko Krobe**, direktor slovenjgraške policijske uprave, je ob predstavitvi dejal, da avtomatska puška in službeni pištoli sodita v redno oborožitev slovenske policije, medtem ko so s puško šibrovko oborožene posebne enote policije, specialna

tudi lovci omogočili streljanje na glinaste golobe. In tako kot lovci so imeli težave pri streljanju na leteče cilje tudi policisti, razen nekaterih, ki pa bi lahko bili v ponos marsikateri lovski strelski ekipi. Ugotovili smo, da so bili pri streljanju najuspešnejši tisti policisti, ki so tudi člani lovskih družin. Teh pa je na Koroškem kar nekaj. Kljub temu je Koroška lovska zveza vsem policistom, ki so uspešno opravili streljanje na

Foto: D. Hlupič

Sodobno orožje, ki ga ima slovenska policija, sta lovcem predstavila Drago Vaupot, policijski inšpektor, in Anton Dervenšek, kriminalistični inšpektor iz PU Slovenj Gradec.

enota policije in kriminalistična policija.

Kako je streljati z orožjem, ki ga ima slovenska policija, smo lovci v praksi lahko preizkusili večkrat. Omeniti velja, da smo imeli še največ težav pri streljanju s pištolo in »pumparico«, za katero smo rabili kar lovske nabojke. Lovci smo bili enotnega mnenja, da je streljanje s policijsko šibrovko kar zahtevno, mnogo bolj kot z lovsko, saj ima veliko močnejši odsun. Da policisti ne bi bili prikrajšani, smo jim

glinaste golobe, izročila pisna priznanja.

Kot se spodobi, da lovci po vsakem srečanju ali lovu organizirajo tudi »zadnji pogon« z dobro malico in pijačo, je bilo tako tudi ob zaključku 3. tradicionalnega srečanja koroških lovcev in policistov. Gospodar lovskega doma LD Slovenj Gradec **Franc Vaiksler** se je z dobrim kuharskim znanjem nedvomno dobro zapisal pri policistih.

Ker se dopisnikom glasila Lovca na terenu le malo kdaj ponu-

Foto: D. Hlupič

Koroški lovci in policisti so se preizkusili tudi v streljanju na glinaste golobe. Boris Raj, vodja službe direktorja PU Slovenj Gradec, v položaju pravega lovskega streljanja.

di priložnost, da bi imeli za svojega sogovornika direktorja policijske uprave, je Srečko Kroke posebej za glasilo Lovce spregovoril o problematiki nezakonitega lova (po členu 343 KZ RS).

»Vsa leta, odkar sem na čelu slovenjgraške policijske uprave, lahko rečem, da policija zelo dobro sodeluje s koroškimi lovskimi družinami pri odkrivanju nezakonitega lova. Tako je tudi drugod v Sloveniji. Moram poudariti, da imata divji lov in krivolov svoje značilnosti, saj je pogostokrat za kaznivo dejanje dovolj že najdena ustreljena divjad. V praksi pa velikokrat temu ni tako. Na porast ali padec tega kaznivega dejanja imajo lahko lovske družine velik vpliv. Naj ob tej priložnosti, kot policijski svetnik in lovec, omenim nekatere trditve, ki jih pogostokrat radi rečejo nekateri lovci, češ da je največ krivolova prav med lovci. Seveda se s takim neutemeljenim razmišljanjem ne morem strinjati, ker se za temi trditvami zgolj skrivajo disciplinske kršitve, ne pa kazniva dejanja,« je poudaril Kroke in nadaljeval: »Lahko trdim, da je pravega krivolova bolj malo, je pa veliko najdene divjadi, pri kateri ni znan strelec, vse ugotovitve pa kažejo, da je lahko za tem tudi lovec. Tako podatek o vseh znani kaznivih dejanjih nezakonitega lova na Koroškem od leta 2002 do oktobra 2004 niha. V letu 2004 je tako policija zabeležila 7 kaznivih dejanj. V slovenskem prostoru za enako časovno obdobje niha med 94 za leto 2002 in 60 kaznivih dejanj za leto 2004. Raziskanost vseh zaznanih kaznivih dejanj je okrog 20 % v vseh omenjenih letih. Naj ob koncu kot lovec še opozorim, da lahko lovci to število še zmanjšamo, če bomo doslednejši pri odstrelu. Če divjad ne pade v ognju, kot radi rečemo, moramo resnično ukrepati vse, da se obstreljeno divjad tudi najde s psom. Le ob takšnem, pravilnem lovskem ravnanju, bo najdena ustreljena divjad dobila povsem drugačen zaznamek, kot pa kaznivo dejanje nezakonitega lova,« je še dodal mag. Srečko Kroke, policijski svetnik.

Franč Rotar

Zlati jubilej LD Vodice z grenkim priokusom

Med prvo in drugo svetovno vojno so se začeli združevati premožni posestniki in tr-

govci iz Vodic. To so bili zane-senjaki, ki so imeli v zakupu do-ločeno velikost zemljiške površine. Svetovna kriza leta 1936 je bila usodna tudi za zakupnike v Vodicah. Zaradi previsokih na-jemnin so zakupniški sistem opu-stili, zavladal je sistem po načelu: »Kdo da več«.

Bližala se je druga svetovna vojna in z njo tudi težave in gorje; tako za divjad kakor za prebi-

Slavnostno predsedstvo LD Vodice ob praznovanju 50-letnice LD, ki je bilo 11. 9. 2004.

valstvo. Po letu 1946 so bili obli-kovani pododbori: Vodice, Men-geš, Komenda, Šmarna gora, us-tanovljena je bila takratna velika družina Šmarna gora. Ta zaradi prevelike obsežnosti ni mogla delovati pravilno; nastajala so nesoglasja, ki so povzročila njen razpad.

Lovska družina Vodice je bila ustanovljena leta 1954 in ob ustanovitvi štela 22 članov. Na prvem ustanovnem občnem zboru LD Vodice so izvolili prvega starešino **Ceneta Kranjca**, ki je to delo opravljal polnih dvain-dvajset let. V petdesetih letih delovanja LD Vodice so delo sta-rešine (predsednika) opravljali še: dr. **Štefan Šoba**, dr. **France Kovič**, dr. **Darko Černej**, **Mitja Vošnjak**, od leta 1984 pa to delo opravlja **Edvard Dušan Bohinc**.

LD Vodice je bila kot pravna oseba ustanovljena na podlagi sklepa z dne 8. 9. 1954, ko je dobila v upravljanje lovišče, ki zajema sedanje meje Občine Vo-dice. Je organizacija članov, ki se prostovoljno združujejo zara-di varstva, gojitve in lova divja-di, upravljanja z loviščem ter zara-di drugih, z lovstvom poveza-nih rekreativnih dejavnosti. Za poslovanje so uporabljali Zakon o društvih, Zakon o varstvu, go-jitvi in lovu divjadi ter o uprav-ljanju lovišč, zdaj pa tudi leta 2004 sprejet novi lovski zakon.

Večina članov LD Vodice vest-no izpolnjuje svoje dolžnosti do lovišča. V vsaki LD so najprej dolžnosti, ki jih mora izpolnjevati vsak, da lahko zadovoljuje tudi svoje interesne potrebe. Lovci lovskih družin bijejo težke čase, pa naj si bo to v LD Vodice ali v kateri koli drugi LD. Nenaklo-njenost do lovcev je splošno opazna med ljudmi. Ena od vrlin lovstva je tovariško sodelovanje,

ljubiteljski in naravovarstveni odnos do narave in njenih prebi-valcev.

Odkar obstajajo lovske družine, da ne govorim še za nazaj, so v vrstah lovcev tudi izobraženi lovci, zdravniki, pravniki, pisa-telji, ekonomisti, finančniki, sa-mostojni podjetniki, učitelji, fi-lozofi in tudi navadni smrtniki, delavci in kmetje. Tudi včasih je bilo tako, samo s to razliko, da zdaj vsi opravljamo delovne za-dolžitve prostovoljno, z veliko truda in poštenosti do divjadi in narave.

Eden izmed prvih povojnih predsednikov Lovske zveze Slo-venije je bil tudi naš pokojni Cene Kranjc. Njegova misel je bila, da je Lovska zveza Slove-nije krovna organizacija lovskih družin Slovenije, v katero je se-daj vključenih 415 družin, ki imajo tudi določene težave. Ena takih težav je prizadela tudi LD Vodice.

Opisal bom boleč dogodek LD Vodice, ker se kot predsednik LD čutim moralno odgovornega in imam pomisleke glede od-škodninskega zahtevka plačila Jati Reja Zalog, katere pravni za-stopnik je bil odvetnik Ljubo Pečar. Dne 15. 11. 1994 je ob 6.20 Marjan Bregar vozil osebni avto, katerega lastnik je bila Jata - Re-ja. Pri kilometrskem znaku 450 m mu je z desne strani pred vozilo

skočila srna, ki jo je zadel s sprednjim delom vozila. Na vprašanje, kje je srna, je Bregar pove-dal, da je po trčenju obležala mrtva, vendar je ob našem priho-du (in prihodu policistov) ni bilo več. Najdene so bile le živalske dlake – vse to je bilo razvidno iz zapisnika Policijske postaje Kam-nik. Odvetniška pisarna Pečar – Prosenc, Tavčarjeva 4, Ljublja-na, nam je 19. 1. 1995 poslala odškodninski zahtevek, da smo dolžni poravnati nastalo škodo, ki je bila storjena na vozilu. V dobri veri, da imamo prav, smo najeli odvetnika Jožeta Ilca iz Ljubljane in izgubili sodbo na Okrajnem sodišču, 192/95, Viš-jem sodišču, 734/99, in Vrhov-nem sodišču, 364/99. Sklep o iz-vršbi nam je bil poslan 6. 2. 2001. Zablockirali so nam žiro račun LD, dokler nismo poravnali ško-de in stroškov pravnega postopka v celotnem znesku 880.461,00 sit. Toda od kje zagotoviti sred-stva, da bi poravnali stroške. Se-či v žep; danes Petra, jutri Pavla?

Če bi morale lovske družine plačevati škodo po vsakem nale-tu divjadi, sem trdno prepričan, da LD tisti trenutek propadejo. Ni ga člana, ki bi bil pripravljen seči v žep in bi s ponosom dejal, da zato, ker je član zelene bratovščine. Ob upoštevanju nave-denih trditev sem trdno prepri-čan, da postopek, ki ga je vodila sodnica Majda Kocmur v Ljub-ljani, ni bil korektno izveden.

Lovska družina Vodice deluje na 2.710 ha lovišča, lovnega je le še 2.447 ha; pa še to je zelo vzne-mirjeno zaradi drugih obiskoval-cev. Skratka, divjad ki živi v lo-višču, je zelo vznemirjena. Vsa-ko si naravo razlaga po svoje in se do nje tudi tako vede. Pri nas imamo postavljenih 32 visokih prež (opazovalnic) in 24 krmišč za divjad, oskrbujemo tudi 28 solnic. Z lastnimi sredstvi smo zgradili tudi lovski dom, senik in strelišče za glinaste golobe, ki je na parceli **Jožeta Kosca** iz Ve-sce. Hvaležni smo mu. Vse lov-ske naprave so postavljene s pri-volitvijo lastnikov zemljišč. Treba jih je vzdrževati in obnav-ljati, kar pomeni strošek za lov-sko družino. Vsako leto imamo kar nekaj tega uničenega, potreb-na je ponovna obnova.

LD Vodice mora za uresni-čevanje vseh zastavljenih ciljev gospodariti skrajno odgovorno. V letu 2003 je bilo iz lovišča iz-ločenih 83 glav srnjadi. Od tega je bilo povoženih v prometu 34 glav, 1 glava je bila izločena zara-di krivolova, 1 zaradi klateških

psov, pri preostalih 9 glavah srnjadi pa je bil ugotovljen pogin zaradi bolezni. Le 38 glav srnjadi je bilo lovsko uplenjenih. Vsak lahko zelo hitro izračuna, da so finančna sredstva, ki jih dobimo od prodane srnjadi, minimalna. Od povožene divjadi ne dobimo nič, imamo samo stroške za preglede in odvoze, ki pa lahko presegajo finančne načrte 10-letnega gospodarjenja. Za zmanjšanje povozov vsako leto na nevarnih odsekih položimo »kemično ograjo«, kar je tudi opaziti ob cestnem vozišču. Za postavitev dodatnih prometnih znakov *divjad na cesti*, ki bi še bolj opozarjali voznike v prometu, pa vodstvo LD bije že petletno papirnato vojno. Toda od tega ni še nič. O tem smo seznanili tudi Občino Vodice. Na občinski cesti Vojško - Selo smo postavili dva opozorilna znaka – kovinska srnjaka. Morda se bodo na tem odseku razmere glede povozov vsaj malo spremenile.

V LD Vodice je trenutno 36 članov, katerih povprečna starostna sestava se je že povzpela prek 60 let, zato je le še vprašanje časa, do kdaj bomo lahko delovali. Je pa tudi res, da vsakega člana v naši LD čaka najprej delo na terenu, pa najsi bo to organizacijsko ali pa fizično. Vsak član LD mora sodelovati najmanj na treh delovnih akcijah, med katere sodi tudi polnjenje solnic, popravilo visokih prež in krmišč, postavljanje kemičnih ograj. Del pa je še veliko ...

Sedaj, ko poletje prehaja v jesen, bi prosil lastnike štirinožnih prijateljev, naj imajo te ob sprehodih na povodcih. Začenja se namreč vakcinacija lisic proti steklini, ki je zelo nevarna in zahrbtna bolezen, zato bodite previdni. Obenem bi prosil občane, naj pazijo na lovske naprave, saj so tudi te neke vrste znamenitosti v krajini.

Člani lovske družine že več let sodelujemo na čistilnih akcijah. Tudi pri tem je opaziti določen napredek. Obveščenost občanov je na kar zavirljivi ravni, kar je spodbudno za sam kraj, v katerem moramo družno sodelovati, saj je mogoče le s skupnimi močmi marsikaj narediti. Hvaležni smo kmetom in upravljavcem kmetijskih zemljišč za dobro sodelovanje.

Lovci smo po lovskem kroju nekaj posebnega, tako kot so gasilci, ribiči ... Še zdaleč nismo zgolj krvniki, ampak in predvsem ljubitelji narave, za katero je treba skrbeti. Po zakonu je divjad narodno bogastvo in dr-

žavna lastnina. Ob hudih zimah ali mrazu so lovci dolžni tudi pomagati divjadi. Ko bo izginila divjad, bomo izginili tudi ljudje.

Ob koncu mojega zapisa o LD Vodice bi se rad še javno zahvalil **Domžalskim rogistom**, citrarju **Martinu Zlobku**, **Prosto-voljnemu gasilskemu društvu Šinkov Turn**, ki nam je odstopil prostore, da smo lahko dostojno praznovali 50-letnico LD Vodice, **Marjetici Kuči, d.o.o.**, za pripravo lovskega golaža, **Avto-prevozništvu Bergant – Repnje, Bognar, d.o.o.**, **Mengeš, Zidarstvu Prestor, d.o.o.**, **Laboratorijski tehniki Burnik, d.o.o.**, **Skaručna**, ki so nam nakazali določena finančna sredstva, podjetju **Biring, d.o.o.**, **Trzin** za pomoč pri natisu našega biltena, vsem, ki so prispevali dobitke za srečelov in seveda tudi članom LD Vodice, ki so vložili veliko truda za nemoten potek prireditve.

Edvard Bohinc

»Da nas ne bo več sram ...«

S temi besedami je poudaril spomen čistilne akcije južnega obmejnega območja, ki jo je organizirala Policijska postaja Ormož 18. septembra 2004, komandir PP Ormož **Miran Horvat**. Povedal je, da se v tem obmejnem območju pogosto ustavljajo policijski strokovnjaki iz tujine, pred katerimi imajo slab občutek in pred katerimi jih je kar sram, ko si ogledujejo, kako neodgovorno se obnašamo do narave. Ob pomoči štirih lovskih družin, ki imajo svoje lovske revirje v tem območju (**Središče, Ormož, Velika Nedelja in Bresnica**), so počistili nekaj več kot dvajset kilometrov obmejnega pasu ob reki Dravi. Pri tem so zbrali in odpeljali na deponijo 130 kubičnih metrov odpadkov, ki vsekakor ne sodijo v okolje. Med njimi je bilo nekaj zelo škodljivih za okolje, kot so avtomobilski akumulatorji, salonitna kritina, olja, ostanki škropiv in odpadki živalskega izvora. Odstranjenih je bilo devet avtomobilskih karoserij in ena, v kateri je bil še motor. Skratka, našlo se je vse od »igle do avtomobila«. »Naleteli smo tudi na divjo deponijo, na kateri so bili odvrženi stari litoželezni križi z bližnjega pokopališča. Tako smo se prepričali, da ni vselej krivec nemarni krajan, temveč tudi lokalna skupnost, ki očitno podpira takšna

Foto: Arhiv PP Ormož

Poln traktor kosovnih odpadkov, skrajno desno pa, kot v posmeh vsemu, stoji opozorilna tabla o prepovedi odlaganja odpadkov.

dejanja. Takšen odnos do naše skupne preteklosti je, milo rečeno, velika nesramnost in meče slabo luč na celotno Občino Ormož,« je bilo slišati med člani lovskih družin in policisti.

V akciji, ki je imela tudi značaj dobrega sodelovanja, druženja in spoznavanja med lovci in policisti, je sodelovalo petintrideset policistov in policistk ter nekaj manj kot stotinja lovcev iz omenjenih lovskih družin. Akciji se je pridružil tudi direktor policijske uprave Maribor, mag. **Jurij Ferme**, ki je pozdravil takšno sodelovanje med lovci in varuhi naše južne meje. V spomladanskem roku nameravajo organizirati še dve takšni akciji. Eno bodo opravili s svojo specialno potapljaško enoto, ki bo poskušala očistiti dno reke Drave in bo tako obenem tudi obvezno urjenje posebne enote ter ponovitev enake akcije, saj bujno rastlinje nedvomno skriva še mnogo odvrženih odpadkov. Drugo bodo razširili še na dve sosednji lovski družini in k sodelovanju povabili tudi hrvaške kolege. Ob koncu akcije se je pri lovskem domu LD Velika Nedelja nadaljevalo druženje ob odličnem srnjakovem golažu in še čim.

Pri odvozu odpadkov je pomagalo ormoško komunalno podjetje in domači lovci s svojimi traktorji. Sicer pa to ni bila prva takšna čistilna akcija. LD Središče je že pred desetletji, v lastni izvedbi organizirala tri takšne čistilne akcije, ki so veliko prispevale k večji ozaveščenosti prebivalstva in k čistejšemu okolju. Ugotavljamo, da je pri starejših prebivalcih zavest za varstvo narave znatno manjša kot pri mlajši generaciji, kar je vzpodbudno. Vsekakor pa bi bilo treba k čistilnim akcijam še bolj pri-

tegniti lokalno prebivalstvo, pa tudi lokalno skupnost. Ob koncu zapisa še misel, ki se je med akcijo vlekla kot rdeča nit: »*Dokler država - in s tem neposredno lokalna skupnost - ne bosta s primernimi ukrepi poskrbeli, da bodo občani počistili za seboj sami, tako dolgo bomo imeli odpadkov polne gozdove in obcestne jarke.*« Zapišimo že enkrat, da ne sprejemamo takšnega načina in odnosa do narave kot tudi ne brezbrzičnosti do tega problema. Sram bi moralo biti lokalne in državne veljake, ne pa policistov in policistk! Toda ti so žal prvi, ki sprejmejo tujca, zato so takšne njihove misli razumljive in pohvalne. Za ugled skupne države gre, vendar!

Franc Krnjak

4. memorial Jožeta Grleca st.

Grlečeve glasbene stvaritve zbrati in izdati

Pred razgovorom so rogisti položili šopek cvetja na Grlečev grob in se udeležili maše, na kateri je skupina rogistov iz ZLD Ptuj - Ormož glasbeno spremljala spominsko mašo v cerkvi sv. Nikolaja v Murski Soboti.

Na tematskem delu sestanka (1. 10. 2004) se je zbralo prek trideset predstavnikov rogistov iz vse Slovenije in predstavnikov lovskih pevskih zborov. Prisotna sta bila predsednik IOLZS **Štefan Virjent** in zastopnik odbora za lovsko kulturo Slovenije **Gregor Otmar Rettinger**. Sestanek je vodil **Rudi Slogovič**.

Udeleženci so govorili o organizaciji **MEDNARODNEGA TEKMOVANJA ROGISTOV**, ki nam jo je zaupala Evropa, kar

je veliko priznanje in čast. Uvodno poročilo je pripravil **Viktor Kovač**, predsednik Štajerskih rogistov, ki jim je bila zaupana organizacija tekmovanja. Zbrane je seznanil, da so se organizacijske priprave začele že novembra 2003 v soglasju z Občino Vojnik, kjer bo pod pokroviteljstvom LZS potekalo tekmovanje. Doslej je bila izdelana celostna grafična podoba tekmovanja, odposlana so bila obvestila slovenskim skupinam rogistov in skupinam rogistov v deset evropskih držav. Izdelana sta mrežni načrt poteka prireditve, ki bo od **13. do 15. maja 2005**, in okvirna finančna konstrukcija za poravnavo stroškov prireditve. Končuje se priprava gradiva za nastopajoče, vključno z notnim zapisom. Da bi bila prireditev čim bolj obiskana in odmevna, se bodo

že leta. Za začetek si je treba postaviti cilj, da se bomo povzpeli nad povprečje, naslednja leta pa vedno višje, dokler končno ne bomo posegali po najvišjih ocenah.

Razumljivo, želja in cilj nista dovolj, treba je ukrepati! Če bomo stalno odlagali, da bi se pomerili na tekmovanjih, nimamo nobenih možnosti, da bi uspeli. Sprijazniti se moramo, da uspehe spremljajo tudi porazi, ki so del uspeha. Tega se še kako zavedajo tudi športniki in drugi uspešni ljudje. Poraze je treba premagati, jih preiti in z veliko vero, da nam bo uspelo, začeti ponovno ter vaditi s še z večjo vnemo. Hitro se je treba znebiti negativnih misli na neuspeh.

Zakaj drugi uspejo? Ker verjamejo v uspeh in se potrudijo, da uspejo! Kdor svojih možnosti in

pod njimi! Zakaj bi bili oni boljši od nas? Iz enakega materiala so kot mi in enako zgrajeni kot mi. Izkoristimo to danost, zavedajmo se je in s pridnim delom, s samozavestjo in vero v uspeh bomo tudi mi uspeli,« je povedal Virjent v svoji spodbudni razpravi.

Opozorjeno je bilo, da še nimamo organizatorja za tradicionalno srečanje slovenskih lovskih pevskih zborov in rogistov za leto 2005. Dana je bila obljuba, da ga bodo odgovorni pri LZS poiskali pravočasno.

Grlec je iz svoje bogate zbirke odbral petdeset skladb in jih izdal v zvezku, ki se ga s pridom poslužujejo domači in tudi številni tuji rogisti. Grlec je verjetno najbolj plodovit komponist na tem območju v Evropi. Napisal je prek dvesto partitur, ki pa so raztresene na različnih mestih. Beseda je bila tudi o tem, da bi jih bilo treba zbrati in izdati, saj obstaja bojazen, da bi bila lahko odtujena, da si jih bodo prilastili tisti, ki jih znajo ceniti, ali pa se bodo porazgubile. **Grleceve glasbene stvaritve so neke vrste naša dediščina, pripadajo nam, Slovincem!**

Sestanek se je končal z apelom tistim, ki so sposobni in pripravljeni, da jih zberejo, jih uredijo in pripravijo za tisk.

Dr. Lojze Števanec

Foto: L. Števanec

Na tematskem sestanku so se zbrali predstavniki tridesetih skupin rogistov iz Slovenije in se pogovarjali o organizaciji mednarodnega tekmovanja rogistov, ki bo maja 2005 v Vojniku. Na razgovoru, ki ga je vodil Rudi Slogovič, je bilo slišati pobudo, da bi vse skladbe Jožeta Grleca st. zbrali in izdali.

nadaljnje informacije v nemškem in slovenskem jeziku pojavile tudi na spletnih straneh.

Po poročilu je bila razprava, v kateri so se razjasnile še nekatere nujno potrebne informacije. Med razgovorom je bilo slišati pesimistične glasove strahu pred tem tekmovanjem, da ne bomo uspeli, da se ne moremo meriti z drugimi itn. Pripravljalni odbor se je tega zavedal, ko je postavljaj merila za tekmovanje. Izbral je takšne skladbe, da ne bodo pretežke, ampak dostopne vsem skupinam.

Med našimi rogistmi verjetno ni veliko poklicnih glasbenikov, je pa med njimi mnogo takšnih, ki želijo izboljšati svoja prizadevanja na tem področju in uspeli. Zelo narobe je, če si že takoj na začetku postavljamo za cilj, da bomo boljši od drugih, ki vadijo

sposobnosti ne izkoristi, je poraženec. Okrog nas je veliko nadarjenih ljudi, ki v življenju ne dosežejo ničesar pomembnega, ker so se odločili za poraz. Lažje je biti poraženec, životariti v brezdeldju, se vdajati lenobi, kot pa se potruditi, dvigniti se nad brezoblično povprečje in uspeli. Uspeh terja določen napor in mnoge odpovedi, ki se jim ljudje sicer radi vdajajo. Kdor misli, da ne more uspeli, pač ne bo uspel. Pravimo, da bolega za sindromom poraženca.

»Ne smemo si postavljati prenizke meje lastne zmogljivosti in misliti, da bomo vedno kako-vostno pod našimi tekmeci in sosedi. Dokler mislimo, da so oni pametnejši, bolj sposobni in celo, bog ne daj, lepši od nas, ni upanja, da bi se lahko kosali z njimi. Že programirali smo se za mesto

Zlati jubilej LD Sveta Ana

V okviru praznovanja 6. praznika slovenskogoriške občine Sveta Ana je bila 23. 7. 2004 tudi osrednja slovesnost v počastitev 50-letnice ustanovitve tamkajšnje LD. Množico domačinov, gostov in številne lovce od

blizu in daleč je nagovoril in pozdravil tudi župan **Bogomir Ruhtel** in se lovcem javno zahvalil za plemenito in požrtvovalno delo na področju varstva narave in ohranjanja divjadi. Opozoril je tudi na tesno sodelovanje in vpetost LD v domače okolje, kar je odlika, vredna vsega spoštovanja. Župan je spregovoril tudi o novih razmerah in skupnih obveznostih na tem področju ter omenil nekatere uspešne čistilne akcije, pri katerih je LD aktivno sodelovala. Lovcem se je zahvalil tudi za sodelovanje pri mnogih prireditvah in aktivnostih, s katerimi promovirajo to novo slovenskogoriško občino.

Slavnostni govornik na prireditvi, ki jo je vsečno povezovala radijska voditeljica **Darinka Čobec** (brez nje skorajda ne mine noben tovrstni dogodek na širšem lenarškem območju), je bil starešina LD Sveta Ana dr. **Dušan Markoli**. Na kratko je predstavil nastanek in razvoj LD, ki se je ob ustanovitvi, leta 1954, imenovala LD Zgornja Ščavnica. Njeni ustanovitelji so bili **Jože Šnajder** (starešina, ki je LD vodil v letih 1954–1982), **Franc Flegar**, **Rudi Špindler**, **Jožef Krajnc**, **Rudi Roter**, **Friderik Majer**, **Jurij Štajnfelzer** in **Henrik Rajšp**. Žal so že vsi pokojni in vseh se v LD spominjajo z velikim spoštovanjem, saj so orali ledino na področju organiziranega lovstva v tem delu Slovenskih gor. Starešina Dušan Markoli je opisal tudi skrb lovcev za umno upravljanje in gospodarjenje z loviščem, prizadevanja za ohranitev divjadi, za boljše naravne razmere za ogroženo malo divjad, za razvoj lovskega turizma in za utrjevanje lovske etike. Na slednjo niso nikoli pozabili, saj se zavedajo, kaj pomeni v širšem okolju. Posebej pa je omenil

Foto: M. Toš

Na slovesnosti ob 50-letnici LD Sveta Ana sta spregovorila predsednik LZ Maribor Zoran Lešnik (levo) in starešina te LD Dušan Markoli (desno), program pa je povezovala Darinka Čobec.

naravovarstvena prizadevanja in ocenil, »da bo sodobni lovec moral biti naravovarstvenik ali pa ga ne bo več«. To je izjemno pomenljiv stavek, ki je naletel na širši odmev tudi v medijskih poročilih o praznovanju zlatega jubileja anovskih lovcev. Markoli, ki je letos na čelu te LD že dvajseto leto in je zelo cenjen tudi med domačini, je s tem hotel opozoriti na bistvo sodobnega poslanstva lovske organizacije. Slikovito in nevsiljivo je izpostavil skrb lovcev za varovanje narave in divjadi kot njenega živega in neločljivega dela ter posebej opozoril na zgledno sodelovanje lovcev s kmetovalci. V dobrem in slabem poskušajo z roko v roki slediti sodobnim ciljem lovske organizacije, ki si prizadeva ohraniti prostoživeče divje živali in številčnost nekaterih vrst, ki občasno povzročajo škodo (v Slovenskih goricah je to srnjad), prilagoditi zmožnostim naravnega okolja.

Dobro sodelovanje lovcev z domačini se je potrdilo tudi na izjemno množično obiskani osrednji slovesnosti v počastitev **zlatega jubileja LD Sveta Ana**. Ljudje so posedli med lovce in skupaj spregovorili o veliko zanimivih temah. Čeprav je bil to praznični večer, niso mogli mimo nekaterih resnih tem, ki so povezane z uresničevanjem novega lovskega zakona in z negovanjem lovske tradicije. Ta ima tudi v Slovenskih goricah globoke korenine, na kar so spomnili tudi v pregledni **družinski kroniki**, ki so jo lovci izdali ob zlatem jubileju. Vsebinsko raznolika in zanimiva drobna knjižica je dragocen prispevek h krajevnemu zgodovinopisju in ponuja nekaj izvirnih iztočnic za boljše razumevanje vloge in pomena lovstva nekoč in danes. V njej je starešina LD Sveta Ana Dušan Markoli večkrat poudaril naravovarstveni vidik in delovanje zelene bratovščine. To je njihova največja vrednota.

»Pripravljeni smo upoštevati soodvisnost dejavnosti, ki odločujoče vplivajo na razmere v okolju. S tem pa želimo vzpostaviti odgovornost za nastajajoče razmere. Lovci ne moremo biti sami v skrbi za okolje – zavedamo se potrebe po sodelovanju. Izpostaviti želimo predvsem sodelovanje s krajani, še zlasti z lastniki zemljišč in gozdov. Ugotavljamo, da je to sodelovanje dobro, problemi so rešljivi v zadovoljstvo obeh strani,« je med drugim zapisal v uvodniku pu-

Lovski nonet LD Sveta Ana vodi Milan Eder (prvi z leve).

blikacije ob 50-letnici LD Sveta Ana njen starešina. Na zborovanju je spregovoril tudi predsednik mariborske območne LZ **Zoran Lešnik**. LD Sveta Ana je podelil plaketo LZ Maribor in nekaterim posameznikom tudi odlikovanja LZS. V priložnostnem nagovoru je tudi Lešnik poudaril prizadevanja lovcev za ohranitev narave in divjadi, za prostovoljno delo v lovišču in na društvenem področju ter nove obveznosti, ki čakajo lovske organizacije po uveljavitvi novega lovskega zakona. Lovcem se je zahvalil za predano in vestno delo v zadnjih petih desetletjih in jim zaželel še veliko novih uspehov. Izrekel je tudi zadovoljstvo nad dobrim sodelovanjem z občino in številnimi društvi, zlasti pa pohvalil sodelovanje z ljudmi, ki živijo v lovišču in s katerimi lovci Svete Ane resnično dobro sodelujejo. Ob zlatem jubileju je LD Sveta Ana nekaterim članom in sodelavcem podelila priložnostna priznanja in zahvale.

Praznovanje jubileja je bilo sproščeno in izjemno prijateljsko, kmetje, lovci in številni domačini od blizu in daleč pa so se strinjali s sporočilnostjo zborovanja, da namesto puške postaja znanje lovčeve najmočnejše orožje in da se lovci na vsakem koraku trudijo, da bi varstvo narave prodrlo za zavest in ravnanje

vseh, predvsem pa, da bi odgovornost do naravnega okolja dovolj zgodaj pridobili mladi. Tudi z njimi lovci dobro sodelujejo; zgledno je sodelovanje z domačo osnovno šolo pri izvedbi naravoslovnih dnevnov in številnih čistilnih akcijah. Skromni, kot so, pa člani LD Sveta Ana ne pozabljajo na negovanje lovske kulture, ki je del slovenske kulturne dediščine. Že precej časa imajo lovski nonet, ki ga vodi pevovodja in lovec Milan Eder. Tudi na prazničnem zborovanju niso manjkali.

Sicer pa naj ob tem zapišemo, da je prednostna naloga lovcev te slovenskogoriške LD skrb za ohranitev vseh prostoživečih vrst in njihovega naravnega okolja. Gospodarsko najpomembnejša vrsta divjadi je srnjad, mala divjad pa je še vedno ogrožena in se njeno število zmanjšuje. Lovci imajo tudi svoj lovski dom, razvijajo živahno društveno dejavnost, se vključujejo v oblikovanje celovite turistične ponudbe, poskrbijo za preventivne akcije za preprečevanje škod od divjadi, sodelujejo v čistilnih akcijah, imajo dobro strelsko ekipo, skrbijo za lovsko kinologijo, sode-

lujejo pri dejavnostih Lenarškega LGB in mariborske območne LZ in še bi lahko naštevali. V jubilejnem letu je na čelu LD starešina Dušan Markoli, tajniška dela opravlja **Franc Šober**, blagajnik je **Milan Eder**, gospodar LD in kinološki referent je **Peter Žugman**, strelski referent je **Leopold Polanec**, gospodar lovskega doma je **Jože Šnajder**, nadzorni odbor vodi **Jože Žabčič**, disciplinsko komisijo pa **Milan Kocbek**. Sicer pa pri njih velja pravilo, da vsak poprime za delo in da le skupno delo prinaša dobre rezultate. Teh pa v LD Sveta Ana ni malo.

Marjan Toš

Rogisti LD Brusnice

Je njihov rog naznanil celo novo zgodovino?

Da lov simbolizirajo puška, zelena obleka, lovski sprehodi v naravo in seveda obvezne lovske zakuske, je vsekakor res, res pa je tudi, da je obvezni del lova in lovstva tudi lovska kultura. Le komu ne pride do živega zvok lovskega roga ali pesem lovskega pevskega zbora? No, prav lovski rog je prijatelj in zelo pogost spremljevalec nekaterih članov zelene bratovščine, ki ima svoje lovske revirje na obrobju in v osrčju Gorjancev, tik ob najjužnejši zunanji meji Evrope prihodnosti.

Lovci rogisti, o katerih govorimo, vadijo in nastopajo s svojimi instrumenti v okviru **KUD Rogisti LD Brusnice**, katerega predsednik je **Zvone Jaklič** iz Gabrja, član zelene bratovščine. »Kot lovski rogisti igramo že deset let, prej smo bili v okviru rogistov Zveze lovskih dručin Novo mesto. Vendar se je bilo treba zaradi novih članov razdeliti in

Popravek

V Lovcu, 10/2004, na str. 542, je bilo v Članku Braneta Kurnika *Odslej res le lovsko strelstvo in eno državno prvenstvo* nekajkrat napačno navedeno, da je prvenstvo LZS v lovskem strelstvu potekalo v Gornjem Gradu. Pravilno je seveda, da je bilo tekmovanje v **Slovenj Gradcu**, zato se prizadevamo LD za nerodno zamenjavo krajev iskreno opravičujemo.

Avtor in uredništvo

Stalna četverica iz KUD Rogisti LD Brusnice: (z leve) Jože Kavšek, predsednik Zvone Jaklič, Janez Medle in Lojze Padovan

Foto: Arhiv KUD Rogisti LD Brusnice

tako delujemo v Lovski družini Brusnice. In naj še na tem mestu pohvalim za vsestransko podporo in razumevanje lovsko družino Brusnice.« Rogisti LD Brusnice imajo očitno še nekaj obetavnih načrtov. Če bo dovolj zanimanja, bodo ustanovili tudi lovski pevski zbor iz članov brusniške lovske družine.

Rogisti LD Brusnice nastopajo zelo pogosto. Bežen pogled v njihovo letošnjo kroniko nastopanja pove veliko o zagnanosti teh instrumentalistov, ki vadijo največkrat v Jakličevi brunarici v Gabrju (pod Gorjanci), ki se lepo poda k vsemu, kar predstavlja duh lovstva. V enem svojih najbolj dejavnih tednov so nastopali na Reviji lovskih pevskih zborov v Bohinju in še isti dan tudi na gasilskem sprejemu v Gabrju. Naslednji dan so bili na Suhorju na proslavi 50-letnice tamkajšnje lovske družine. Že po nekaj dneh so igrali v Podbočju enemu od tamkajšnjih lovcev za rojstni dan, podoben dogodek jih je pričakal v Malem Mraševem, sledila je udeležba na 50-letnici LD Dragatuš. Vmes pa so še sami organizirali ob koncu junija **Srečanje vseh skupin dolenskih lovskih rogistov** v Brusnicah. Tako srečanje, ki je bilo letos prvič, se bo poslej ponavljalo vsako leto, vsakič pri drugih rogistih in tako bo novembra v Škocjanu.

Čeprav so majhna skupina, so zanje že izvedeli ne samo v Sloveniji, ampak tudi v tujini, saj so že dobili nekaj vabil za nastop v Nemčiji in Avstriji. »Ker na takih tekmovanjih nastopajo glasbeno izobraženi rogist, mi pa smo samouki, za zdaj ne gremo tja, ampak ostajamo na domačem terenu,« pravijo rogist iz pod Gorjancev, ki so tudi za svoje »ljubiteljsko« igranje že dobili nekaj priznanj.

Tudi tako je prav, saj je lovstvo navsezadnje konjiček za sprostitve; enako velja za igranje na lovski rog. Zakaj si rogist torej ne bi prizanesel z bojem za neke točke in morda medalje ... Sicer pa: rogist LD Brusnice so kariero šele začeli in prihodnost jim bo najbrž prinesla še marsikaj. Vsekakor upajo, da se bodo v prihodnje dobro opremili. Financirajo se sami, dva roga jim je kupila LD Brusnice, obljubljeni imajo še dva, za kar se iskreno zahvaljujejo lovcev te LD, posebno **Dušanu Sašku**. Pričakujejo, da jih bo podobno podprla tudi ZLD Novo mesto. Glede opreme pa še to: predvidevajo, da si bodo že letošnjo zimo ure-

dili sobo v že omenjeni brunarici v Gabrju, kjer bodo imeli vaje in arhiv, skratka »štab«, kot lovsko hudomušno pravijo sami.

Ko gre za prihodnost, bodo mogoče lovci rogist iz podgorjanskega revirja veliko doživeli še na enem področju, in sicer v čezmejnem sodelovanju. S tem, da kot lovski rogist sodelujejo z lovskimi družinami iz Bele krajine, tudi obračajo nov list zgodovine v odnosih s hrvaškimi lovci iz Žumberka. Z žumberškimi lovci so se namreč lani prijateljsko srečali na Gorjancih, na Trdinovem vrhu. Rogisti LD Brusnice so tedaj za začetek uradnega srečanja zatrobili na rogove. So morda s temi uvodnimi fanfarami na mednarodni razmejitveni črti prav Rogisti LD Brusnice napovedali novo obdobje v sožitju lovcev in sploh prebivalcev z obeh strani meje dveh svetov in tudi meje nekako dveh kultur? Vse kaže, da je tako; četudi ne hote, so gotovo odigrali to, ne ravno obrobno vlogo!

Martin Luzar

Slovesnost pred obnovljeno lovsko kočo LD Golavabuka

LD Golavabuka obnovila lovsko kočo

Zadnje dni septembra je bilo na pobočjih slovenjgraškega Pohorja nad Mislinjsko dolino, od koder pisan pogled sega daleč na Kozjak, Ojstrico, Uršljo goro, Raduho, Smrekovec, Olševo in Peco, pa tudi proti Graški gori, dokaj toplo, prijetno in slavno. Pa ne samo zaradi lepe sončne septembrske sobote, ampak ker so koroški lovci, člani **LD Golavabuka**, slavnostno predali svojemu namenu sodobno obnovljeno lovsko kočo.

Ko so člani zdajšnje LD Golavabuka daljnjega leta 1971 odprli za takratne čase kar sodobno

lovsko kočo, 1064 m visoko na Vrhnjakovi Seči na slovenjgraškem Pohorju, se je njihova LD še imenovala Dobrava, ki je bila ustanovljena leta 1946. Od takratnih ustanovnih članov živi samo še 80-letni **Alojz Mrzel**, dobitnik reda LZS za lovske zasluge II. stopnje.

»Ker se je v zadnjih dveh desetletjih tudi v naši LD precej povečalo število članov, je lovska koča postala premajhna za vse. Tako smo morali imeti sestanke in lovske posvete v drugih prostorih v dolini,« je začel razlagati **Ciril Slemenik**, starešina LD Golavabuka. Zato smo v drugi polovici leta 2003 začeli posodabljanje lovsko kočo. V slabem letu smo jo preuredili, predvsem z udarniškim delom, saj smo lovci opravili okrog 1200 delovnih ur. Pri obnovi so nam tudi tokrat priskočili na pomoč naši zvesti donatorji. Nekateri so tudi fizično pomagali pri gradnji. Celotna obnovitvena dela so veljala nekaj več kot 7 milijonov sit. Čeprav se je večina lovcev

Lovci LD Golavabuka poleg mnogih opravil v lovišču veliko skrb namenjajo tudi lovski družabnosti, plemenitenju lovske organizacije ter skrbijo za stoletne lovske šege in navade. »S tem, ko smo koroški lovci leta 2001 dobili svojo Koroško lovsko zvezo, smo, po moji oceni, postali še bolj prepoznavni in bolj složni pri bogatenju slovenskega lovstva tudi v tem delu Slovenije. Menim, da je bila ustanovitev Koroške lovske zveze pravilna odločitev, predvsem pa nujna, kar dokazujejo mnogi podatki na področju gospodarjenja z divjadjo, izobraževanja, predvsem pa pri bogatenju in širjenju lovske kulture. Tudi v naši LD se vsi člani vedno ne strinjajo z vsem, kar se dogaja v naši slovenski lovski organizaciji, kar je tudi prav. Naša lovska družina že drugo leto izdaja svoje glasilo Lovski rog, za vsebino katerega skrbiva s prosvetarjem **Jožetom R. Grahom**. Ocenjujemo, da z izdajanjem svojega glasila skrbimo za dobro interno obveščanje naših članov o delu LD, pa tudi o delu LZS in Koroške lovske zveze. Naša LD že od leta 1980, na pobudo Občinskega odbora NOB Slovenj Gradec, skrbi tudi za spomenik padlim borcem na tem delu Pohorja, ki stoji le streljal od naše lovske koče. Da so mnogi borci darovali življenja za našo svobodo, tega lovci ne bomo nikoli pozabili. Tudi tokrat je naša lovska delegacija – **Jože R. Grah, Ferdo Bricman in Franc Pogorevcnik** – položila venec k spomeniku,« je v pogovoru dodal prizadeveni starešina **Ciril Slemenik**.

izkazala pri delih, ob tej priložnosti posebej velja pohvaliti **Draga Šulerja**, gospodarja lovske koče, saj je bil gonila sila pri vseh obnovitvenih delih,« je poudaril Slemenik.

LD Golavabuka, v katero je včlanjenih 68 lovcev, gospodari z divjadjo na 4.904 ha lovne površine na levi in desni strani reke Mislinje. Lovišče je razdeljeno na sedem revirjev, predvsem zaradi lažjega dela, lova, nadzora in povezovanja lovcev. Četudi so lovci na najbolj nevarnih cestnih odsekih namestili kar 1400 varovalnih ograj in odvrčal za divjad, so v letu 2003 na cestah izgubili precej divjadi. Lani so iz lovišča izločili 130 glav srnjadi, 6 gamsov, 7 divjih prašičev in 69 lisic, kun, in jazbecev.

Odprtja lovske koče na Vrhnjakovi Seči so se poleg domačih lovcev in kmetov udeležili tudi predstavniki Koroške lovske zveze **Dušan Leskovec**, predsednik, **Tone Navodnik**, podpredsednik, **Franc Praznik**, strokovni tajnik, in **Ivan Čegovnik**, član UO, ter predstavniki sosednjih lovskih družin, policije, zdravstva in donatorji. Prvič sta koroške lovce obiskali tudi **Karmen Koren**, tajnica LZS, in **Vlasta Benčič**, tajnica Obalno-Kraške ZLD – Koper. Kulturni program so z ubranim petjem popestrili pevci MPZ Šmartno. Za plesno glasbo sta pozno v noč skrbela **Albin** in **Aleš Mlinšek**, domačina z Legna. Trak ob odprtju obnovljene lovske koče je prerezal **Ciril Slemenik**, kočo pa je blagoslovil **Franc Rataj**, dekan iz Šmartne-ga pri Slovenj Gradcu.

Franc Rotar

Drugega februarja letos je minilo častitljivih sedemdeset let od rojstva znanega in spoštovanega člana LD Idrija – **Franca Šabec**; za prijatelje je Frenček. Rodil se

je leta 1934 na Cerkljanskem vrhu. Ze zelo zgodaj, s petnajstimi leti, se je zaposlil kot varilec Rudniku živega srebra v Idriji. Po odsluženju vojaščine je nadaljeval z delom v rudniški topilnici. Svoje znanje je izpopolnjeval na obrtni šoli. Po ustavitvi proizvodnje Rudnika, leta 1978, je do upokojitve, leta 1988, svoje sposobnosti vzdrževalca strojev opravljal z njemu značilno ustvarjalnostjo in inovativnostjo v Rotomati. Pri svojem delu se je srečeval s preprostimi ljudmi in tudi strokovnjaki. Pri reševanju zapletenih tehnoloških procesov je znal povezovati svet izkušenj s svojo razumsko nadarjenostjo.

Da mu naporno delo in škodljivo delovno okolje topilnice ne bi načelo zdravja, je v prostem času začel zahajati v bližnje okolice gozdov. Gibanje v naravi je bila njegova naravna nujna – moto, kar je botrovalo tudi odločitvi, da se je na prigrvarjanje nekaterih »tovaršev« leta 1965 včlanil v LD Idrija. V LD je opravljal in še opravlja številne naloge. Bil je pobudnik, vodja obnove lovskih koč na Vojskem (1976–1980). Na pomoč je priskočil tudi pri gradnji lovskega doma LD Javornik v Črnem vrhu. Zaupane so mu bile naloge vodenja dveh revirjev: Srednje in Gorenje Kanomlje (1980–1986). Njegovi nasveti, predvsem pa marljivost, delavnost in vzoren odnos do solovcev so bili dobrodošli predsednikom, zato smo ga v štirih mandatih želeli imeti v UO LD (1980–1984, 1992–2004). Zaradi njemu lastne umirjenosti, vendar odločnosti ter pretehtanosti besed, še zlasti pa z dejanji, prispeva k uspešnemu delu LD. V širši lovski organizaciji je znan tudi kot dober kinolog LD (1996–2000) in aktiven udeleženec strelskih tekmovanj. V dvajsetletni dobi je vzgojil in izšolal tri odlične jazbecarje.

Frenček je vedno dobre volje in poln vedrine, je preprost, odprt, skromen in neposreden. Njegov pogled na dogodke in prihodnost je izrazito pozitivno naravnano, vedno pripravljen sodelovati ter aktivno pomagati prijatelju, sosedu. Je tudi priljubljen mentor mlajšim lovcom.

Frenčkov zgled pove, da je za pravo lovsko osebnost potrebno veliko več kot le puška na rami. Njegovo navezanost na naravo opazi vsak, ki ga obišče v Purfturnu. Pod zahodnim obronkom se na terasah razprostira negovan sadovnjak jablan, nad njim se razgleduje lično izdelan čebelnjak, z ženo Emo skrbno obdelujeta vsak kosček zemlje.

Njegova prizadevanja niso ostala neopazna. Dvakrat je prejel priznanja raziskovalne skupnosti za dosežke pri inovacijah, pa državno odlikovanje in še bi lahko naštevali. Lovska družina mu je podelila tri priznanja in pohvale, prav tako tudi območna Lovska zveza Idrija. Že deseto leto opravlja častno nalogo praporščaka LZ Idrija. Z znakom za zasluge ga je odlikovala tudi LZ Slovenije.

Ob jubileju ti, Frenček, lovci iskreno čestitamo. Želimo ti še veliko zdravja in osebnega zadovoljstva v krogu tvojih domačih, pa dober po-

gled in najboljša stojišča na jesenskih brakadah na Vojskem, v Kanomlji, Čekovniku ... ter da bi še dolgo prihajal med nas s svojo vedrino in pesmijo.

LD Idrija - J. V.

Spoštljiv in izjemno prizadeven član LD Golavabuka, **Vladomir Marzel**, je 28. 6. 2004 praznoval svoj 70. rojstni dan v krogu svoje družine in, ob prese-

nečenju, tudi lovske prijateljev, ki smo mu prišli voščiti. Vlado se je rodil leta 1934 na prelepi kmečki domačiji Marzelovih v Golavabuki pri Slovenj Gradcu. Osnovno šolo je končal v Šmartnem pri Slovenj Gradcu, srednjo gozdarsko šolo pa v Ljubljani. Po končanem šolanju se je zaposlil pri podjetju Lesna – Slovenj Gradec, kjer je zaradi prizadevnosti zelo hitro napredoval do vodje sektorja in na tem delovnem mestu služboval vse do upokojitve.

Vladova domačija leži v prelepem delu obronkov Pohorja, kjer je živel in opravljal kmečka opravila, zato je že v mladosti spoznaval lepote narave. Kot mlad fantič je rad zahajal v naravo in opazoval njene lepote ter življenje v naravi.

Vlado si je najprej ustvaril družino in dom, nato pa se je leta 1968 včlanil v LD Golavabuka. Takoj se je aktivno vključil v delo v LD, pri čemer pa ni pozabljal, predvsem pozimi, na divjad, ko je potrebna dodatna lovčeva pomoč z dopolnilnim krmiljenjem. Ni naključje, da je bil že po dveh letih članstva (od 1970) izvoljen v UO LD in v okviru tega deloval vse do zadnjega mandata, ki traja od leta 2001 do 2005. V tem času je opravljal praktično vse najodgovornejše funkcije. Tako je bil od 1971 do 1977 statistik, od 1977 do 1981 tajnik LD, od 1982 do 1989 revirni vodja in od 1983 do 1989 gospodar LD, od 1985 do 1989 je bil ponovno tajnik LD in od 1989 do 1993 starešina LD. Od 1993 do 2000 je bil spet statistik, prav tako pa opravlja to funkcijo tudi v sedanjem mandatu, od 2001 do 2005.

Poleg navedenih funkcij je deloval tudi v raznih komisijah; kar dva mandata je bil član Disciplina komisije in dve leti član Disciplinskega razsodišča pri LZ Maribor. Vsa leta je tudi član Komisije za ocenjevanje trofej, član Komisije za gospodarjenje z loviščem, ter Komisije za ocenjevanje škod od divjadi.

Poleg naštetih funkcij, ki jih je opravljal strokovno, z vso odgovornostjo, je bil aktiven tudi na področju izobraževanja mladih lovcev, saj je bil več let mentor lovskega pripravnika.

Za svoje delo in zasluge v lovstvu ter zasluge pri gospodarjenju z društveno dejavnostjo je prejel priznanje ob 50-letnici LD Golavabuka, od LZS znak za lovske zasluge in red III. stopnje.

Dragi Vlado, lovci LD Golavabuka in prijatelji ti ob življenjskem jubileju želimo, da bi ti zdravje še dolgo služilo in ti dopuščalo uživati lovske užitke v naravi.

LD Golavabuka - J. G.

Naš slavljenec, **Janko Simoneta**, 80-letnik, je pravi prototip zavednega slovenskega Primorca, rojenega v prvih letih fašistične diktature na Primorskem. Rodil se je 23. 7.

1924 v Zgoniku blizu Trsta v kmečki družini. Že v mladih letih je kazal veliko veselje do petja in glasbe. Še zelo mlad je sodeloval pri cerkvenem pevskega zboru, saj je bilo drugačno kulturno udejstvovanje v slovenskem jeziku takrat prepovedano. Pri šestnajstih letih se je zaposlil kot vajenec v mizararski delavnici Blažina v Trstu, vendar so ga že tri leta pozneje fašistične oblasti prisilno odpeljale na služenje vojaške službe v tako imenovane »Battaglionii Speciali«, kjer so na jugu Italije zbirali nabornike, v glavnem slovenske in hrvaške Primorce, da ne bi dobili stika z nastajajočim partizanskim gibanjem na Primorskem. Ko se je Janko

po razpadu fašizma, leta 1943, vrnil domov, so ga zajeli Nemci in ga odpeljali na prisilno delo v Nemčijo v ERFUR.

Po osvoboditvi se je vrnil domov in se takoj vključil v obnavljanje kulturnega delovanja v domačih krajih. Opravi je tečaj zborovodje in v letih 1946–47 vodil mešani pevski zbor Gorazd v Samatorci pri Zgoniku. Pozneje se je izpopolnjeval na raznih tečajih za zborovsko petje. Prevzel je vodstvo moškega in pozneje mešanega zbora Rdeča zvezda v Saležu pri Zgoniku, že od leta 1985 pa neprekinjeno vodi Slovenski lovski pevski zbor Društva slovenskih lovcev Furlanije - Julijske krajine – Doberdob. Lovska Zveza Slovenije ga je kot zaslužnega dolgoletnega zborovodjo odlikovala za zasluge na področju lovske kulture z redoma III. in II. stopnje.

Se na mnoga leta, Janko, ti kličemo!

**DSL F-JK - Doberdob - S. B.,
Lovska zveza Slovenije**

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

90-letnico

Franč Šenveter, LD Lenart

85-letnico

**Ivan Bibič, LD Bizeljsko
Boris Dernovšek, LD Voličina
Franc Finžgar, LD Ruše
Miloš Gabrijel, LD Medvode
Vlado Šumatič, LD Lenart**

80-letnico

**Janez Collauti, LD Laze
Ernest Kovačec,
LD Križevci v Prekmurju
Ivan Križan, LD Sv. Jurij
Stefan Milec, LD Rače
Milan Ogris, LD Tržič
Jože Požek, LD Adlešiči
Ivan Ramovž, LD Šmarna gora
Anton Stare,
LD Nomenj, Gorjuše
Janez Sunčič, LD Križevci
Maks Šuman, LD Lenart
Anton Tomažič, LD Radeče
Ivan Veršnik, LD Gornji Grad**

75-letnico

**Dušan Arčon, LD Fajti Hrib
Silvester Benedičič, LD Sorica
Ivan Bremšak, LD Komenda
Ivan Dimec, LD Mala Gora
Jože Drol, LD Storžič, Kranj
Albina Flajnik, LD Laporje
Jani Gonc, LD Markovci
Vinko Kelc, LD Zavrč
Evarist Kocijančič,
LD Dobrovo
Nikolaj Korošec,
LD Nomenj, Gorjuše
Franc Oman, LD Velka
Franc Pipan, LD Anhovo
Franc Polovič, LD Dobova
Tomaž Pšak, LD Ormož
Silvo Puc, LD Brezovica
Jože Solar, LD Oplotnica
Franc Sotenšek,
LD Zagorje ob Savi
Jože Strah, LD Dobrepolje**

**Franč Šabec, LD Planina
Alojz Štefanič, LD Gradac
Edo Švigelj, LD Cerknica
Miro Vejnovič, LD Koper
Maks Vidmar,
LD Struge na Dolenjskem
Anton Zalar, LD Lazina, Hinje
Franc Žnidaršič,
LD Lož, Stari trg**

70-letnico

**Franč Bračič, LD Negova
Janez Bratuša, LD Negova
Ivan Časl, LD Rečica ob Savinji
Jože Erzetič, LD Anhovo
Franc Filipčič, LD Šentjošt
Ivan Gale, LD Grosuplje
Tomaž Golob, LD Libeliče
Franc Jeraj, LD Vodice
Ivan Jermol, LD Volče
Ivan Klinar, LD Jesenice
Vlado Kobal, LD Zabukovje
Tone Koštomaj, LD Tomišelj
Maks Kupnik, LD Libeliče
Ivan Landeker, LD Oplotnica
Andrej Leban, LD Ljubinj
Darko Luzar, LD Škocjan
Kristijan Mežnarc, LD Remšnik
Karl Mikuletič, LD Bukovica
Jože Milavec, LD Bukovica
Branko Molan,
LD Videm ob Savi
Ivan Petek, LD Velenje
Jože Potrč, LD Trnovska vas
Vinko Puntar, LD Krško
Anton Rauh, LD Banja Loka
Armando Ražman, LD Koper
Stanko Rojko, LD Negova
Alfonz Štangel, LD Šentjanž
Geza Temlin, LD Cankova
Ivan Tomažin, LD Dobrič
Tone Vesel, LD Babno Polje
Jože Vindiš, LD Starše
Jože Vrecl, LD Ruše
Anton Zdovc, LD Prežihovo
Silvo Žitnik, LD Boris Kidrič
Bogo Žun, LD Jošt, Kranj**

*Vsem jubilentom iskrene
čestitke!*

* Po podatkih, ki so nam jih posredovali tajniki LD na članskih seznamih!

Planinski izlet po lovskih poteh

Jesensko soboto zjutraj smo se zbrali pred Tominčevim slapom. Prišlo nas je veliko. Nekateri starši so nas odpeljali Za Šijo. Pred potokom nas je pozdravil lovec **Slavko Polajnar**. Bil je naš vodnik.

Sestavili smo kolono in stopili na gozdno stezo. Vzpenjali smo se do razgledne točke. Opazovali smo Ukanove čeri in gozd v jesenskih barvah.

Naslednji vzpon nas je pripeljal do druge razgledne točke. Obrnili smo se proti severu in pred nami so bili zasneženi vrhovi Košute in naselje Pod Košuto. Zapihal je močan veter, ki je pripogibal trave, drevesa in vsi smo iskali zavetje.

Nadaljevali smo do slanika (ali solnice). Slavko nam ga je opisal. Postavljen je sredi gozda. Je leseno deblo, ki je na vrhu preklano. V njem so veliki kosi kamene soli. Dež jo spira in celotno deblo je slano. Obiskujejo ga srnjaki in sme.

Ob gozdni poti je bilo veliko različnih gob. Z veseljem smo jih opazovali. Domen je našel jurčka.

Najtežji vzpon je bil po traktorski vlaki. Bila je zelo strma in hodili smo počasi. Na vrhu smo se malo odpočili in okrepčali. Še smo šli naprej. Ustavili smo se nad studencem. Slavko nam je povedal, da je bila včasih tam senožet. Ljudje so kosili travo. Zdaj rastejo tam drevesa.

Naš vzpon se je končal še višje. Tam smo si ogledali visoko prežo. Opazili smo razrito zemljo. Slavko nam je povedal, da je to naredil divji prašič. Pod smreko smo našli kalužo, v kateri se je kopal. Zraven je bila smreka. Deblo je bilo umazano. Ugotovili smo, da sta to prašičeva brisača in krtača (čohalnik).

Čas je bil za malico. Potem smo si ogledali rastišče kijastega lisičjaka. Podljubeljčani mu pravimo »zaspank«. Nekateri ga še uporabljajo za pometanje krušnih peči. Začeli smo ga nabirati. Imel je zelo dolga stebila. Snemalca Tomaž in Dominik sta nas posnela.

Vračali smo se po drugih stazah. Eni je bilo ime Draganova. Najbolj zabavno je bilo hoditi po suhi strugi. Prestopali smo skale, debela, potočke.

V lovski koči nas je čakalo presenečenje. Gospod Vinko je igral harmoniko, gospa Marija pa je na mizo postavila dobrote

Lovca Vinko in Slavko sta nam v lovski koči predstavila nagačene živali, gospa Marija pa nas je pogostila.

in čaj. Vinko in Slavko sta nam predstavila nagačene živali, ki živijo v tistem gozdu. Vsak je dobil knjižico o živalskih sledovih. Gostiteljem smo se lepo zahvalili.

Imeli smo čas za igro. Nekateri so plesali, drugi smo se igrali na bregu. Bilo nam je zelo všeč, ker je bilo vse zanimivo. Spremljal nas je tudi Simonin pes Kili, ki je vso pot tekal od enega do drugega.

Pot smo končali pri avtomobilih in se odpeljali domov.

*Katja Dovžan in Bor Kolar, 3. r.
Podružnična šola Podljubelj*

Nepozabno jesensko srečanje z malčki

LD Pesnica - Jarenina zgledno sodeluje s številnimi društvi in organizacijami v KS Pesnica in Jarenina, še posebno dobro in razgibano pa je sodelovanje s predšolsko in šolsko mladino. Tudi letošnje jesensko srečanje varovancev vrtca v Jarenini, ki deluje v okviru tamkajšnje devetletke, je bilo tako rekoč nepozabno in je samo še utrdilo dobro sodelovanje zelene bratovščine s šolo in domačim okoljem nasploh. Malčki so skupaj z vzgojiteljicami peš odšli iz Jarenine na Vajgen, kjer imajo lovci lovski dom. Polni nahrbtniki sendvičev in sokov, veliko dobre volje, smeha in pričakovanj so pripomogli k vedremu razpoloženju, tako da je bila strmina proti Vajgnu kmalu pozabljena. Ustavili so se tudi na kmetiji Jarc - Marko, kjer so jih prijazni gostitelji kljub obilici dela prijazno sprejeli in jih pogostili. Na Vajgen so pešali tudi 2 leti stari malčki in nato skupaj z drugimi radovedno opazovali ču-

dovito okolico in lepote Slovenskih goric, kakršne je mogoče videti le z Vajgna.

Tam so si člani zelene bratovščine Pesnica - Jarenina uredili lep lovski dom in malčke tudi pričakali. Predstavnik LD Ivo

Šabeder jim je razkazal lovski dom, predstavil delo lovcev in jim podaril knjige iz zbirke Zlatorogova knjižnica. Služile jim bodo pri poznejšem spoznavanju živali in narave. Lovci in kinolog **Rudi Bauman** je otroke navdušil s svojimi psi in jim je tudi podrobneje predstavil najbolj značilne pasme lovskih psov. Za dobro razpoloženje je poskrbel še gospodar lovskega doma na Vajgnu **Jože Bauman**, tako da so malčki doživeli nepozaben dan. Ta je skoraj prehitro minil, je povedala vzgojiteljica **Marija Harc** iz jareninskega vrtca, ki je vodila otroke in bila navdušena nad prijaznim sprejemom lovcev, s katerimi bodo sodelovanje še okrepili. Sodelovanje je koristno tako za mlade kot tudi za zeleno bratovščino, ki s takšnimi aktivnostmi potrjuje odprtost do širšega okolja in v praksi pomaga pri ekološkem ozaveščanju najmlajših.

Marjan Toš

Malčkom iz jareninskega vrtca bodo ostali nepozabni spomini na pogovor z lovci LD Pesnica - Jarenina in na druženje pred lovskim domom na Vajgnu.

Foto: M. Toš

Nagačene živali iz Vipavske doline

V Vipavski dolini, lepi, rodovitni, vinorodni dolini med Nanosom in Kraško planoto, smo si skupina novinarjev **Aktiva upokojenih novinarjev** med enim svojih turistično-kulturnih potovanj po Sloveniji in zamejstvu ogledali kulturno-zgodovinske znamenitosti in tudi razstavo nagačenih živali v tej zanimivi dolini. Razstava je v bližini Pilonove galerije, ki je, rekel bi, že kar obvezna postaja obiskovalcev Ajdovščine. S takšno predstavitvijo živali v naravi se v Sloveniji doslej še nismo srečali.

Posebnost je v tem, da se v enem prostoru seznaniš in ogledaš nagačene živali, ki si jih lahko ogledaš ali srečaš z njimi na sprehodu po dolini: lahko vidiš od ptic, male divjadi do zveri. To je pravi in zanimiv živalski vrt z avtohtonimi živalmi. O ptičjem svetu na Ljubljanskem barju vemo, da tam gnezdi več kot sto vrst ptic, tu pa so zbrane vse ptice, ki živijo v tej dolini.

Po razstavi nas je vodil lovski tovariš **Danijel Polizzi**, pobudnik in organizator razstave, ki nam je tudi odgovarjal na vprašanja in razložil, kje vse bi lahko videli določeno ptico ali drugo divjad. Nekdo je pripomnil: »Nagačenega medveda pa nimate?« »Ne, medveda še nimamo na-

Foto: S. Lenardič

Stena z nagačenimi pticami, ki živijo v Vipavski dolini. Kakšen zaklad ptičje raznovrstnosti!

Alpski veliki pupek – *Triturus carnifex* (na fotografiji samec). Med vsemi našimi dvoživkami so pupki skoraj zagotovo najslabše znani. Marsikdo jih poleg vsega na kopnem zamenja celo s kuščarji. Alpski pupek je naš največji pupek. Kot za vse je tudi za alpskega velikega pupka značilna izrazita različna obarvanost med spoloma. Samci imajo v svatbenem obdobju, to je takrat, ko se zadržujejo v vodi, po celotni dolžini hrbta nazobčan greben, ki je tudi na repu. Samica je brez grebena, po sredini hrbta pa ima lahko rumeno liso. Spodnja stran je lisasto pisana, rumeno do oranžna s temnejšimi lisami. V dolžino lahko zraste vse tja do 18 cm. Na kopnem bi ga mogoče lahko kdo zamenjal z alpskim močeradam, zato omenimo še preprost razločevalni znak, kako močerade razlikujemo od pupkov: pri pupkih je rep bočno sploščen, pri močeradih pa je okroglast. Parjenje in razvoj jajčec ter ličink (larv) potekata v vodi. Zelo zanimivo je dvorjenje, saj samec privablja samico z značilnim mahanjem repa, v veliko pomoč pa mu je tudi velikost grebena. Samice namreč izbirajo samce ne samo po mahanju in obarvanosti repa, pač pa tudi po velikosti grebena. Alpski veliki pupek je zelo zahteven glede izbire življenjskega prostora, saj ne zaide v vode, v katerih so ribe. Le-te so namreč za vse vrste pupkov njihovi glavni naravni plenilci. Med našimi tremi pupki je alpski veliki pupek tudi najbolj ogrožena vrsta, zato je še kako pomembno, da v manjše stoječe vode, ki jih najdemo, npr. v gramoznicah, glinokopih, ob rekah in potokih, ne naseljujemo rib. K njihovi ogroženosti veliko pripomore tudi nepremišljeno zasipavanje manjših mlak in onesnaževanje vodovij. V Sloveniji je splošno razširjen, čeprav je redek in ogrožen. Kot zanimivost zapišimo, da v Evropi živijo še tri, podobno velike vrste pupkov, ki so si med seboj zelo sorodne in tudi podobne. Še do nedavnega so vse vrste razvrščali le kot geografske rase ali podvrste. Vse štiri vrste so razporejene širom po Evropi, le na Balkanskem polotoku živijo kar tri vrste, ki se med seboj tudi križajo. – Besedilo in fotografija: Milan Vogrin

gačenega,« je odgovoril. So pa medvedi stalni prebivalci na tem območju. Lovci poznamo tudi medvedov brlog, medvedi imajo svoj prostor in stalne steze. Dolej, lahko rečem, ljudje in medvedi ter druga divjad živijo na tem območju v dokajšnjem sožitju. Če jih ljudje ne vznemirjajo v njihovem prostoru, če se tudi po naključju srečajo, gredo vsak svojo pot. Razložil nam je, kako ravnati v primeru, če srečaš kosmatinca. Dodal je še, da je njihov cilj (lovcev in prebivalcev) dolgoročno ohranitev medvedov in drugih zveri na tem prostoru in sobivanje z ljudmi, kar je v skladu tudi s standardi EU. Živali so ogrožene zaradi spreminjanja (drobljenja) njihovega habitata in vznemirjanja v njem. Njihov prostor v naravi se stalno zmanj-

šuje in, kolikor ga je, se ponekod še vedno poslabšuje.

Kot zanimivost bi omenil, da na razstavi ni bilo lovskih trofejev; kot izjemo smo opazili lovsko trofejo – glavo divjega prašiča. Kako, kdo in zakaj so ga položili na dlako, pa je posebna, obstranska zgodba.

Tovrstno razstavo in sproščeno pogovarjanje z lovskim tovarišem je tudi prispevek za razumevanje lovskega pristopa k urejanju vprašanja med okoljem, prostoživečimi živalmi in človekom, hkrati pa tudi sodoben naravovarstveni pristop. Med novinarji je dandanes sicer dokaj majhen odstotek lovcev, toda večina, v to sem prepričan, sodeluje in podpira geslo: »Nazaj k naravi!« Pomembno je, da se ljudje seznanjajo z živimi bitji v naravi in da spoznavajo njihov pomen za vzdrževanje ravnovesja v naravi ter občudujejo njihove, zavidanja vredne vrline.

Stane Lenardič

Foto: S. Lenardič

Danijel Polizzi, pobudnik in organizator razstave, ki nas je vodil in odgovarjal na vprašanja novinarjev.

Ko se posloviš od zvestega tovariša ...

Zvestoba in ponos legla zadnjič sta k počitku, z življenjem napojila sta prihodnost ... v očeh miline ni – le moten je pogled, mir se je preselil vanj ...

Spomini z vso močjo privrejo na dan, žal največkrat šele

takrat, ko izgubiš nekoga od bližnjih.

... Poslovila se je tudi moja zvesta lovska tovarišica Dina Jelšingrajska, brak-jazbečarka, ki se je skotila za pasje življenje davnega leta 1990 pasjim staršem, ki so ji prenesli vso svojo zunanjo in delovno energijo izpod senčne strani Gozdnika v Savinjski dolini.

Kolikšnih radosti je deležen mlad vodnik v trenutkih svojih prvih uspešnih lovskih podvigov, ki jih opravi njegova psička, je težko opisati ... Težko je nekemu razumeti in razložiti ves porabljeni čas v lovišču, vso skrb za zdravje psa ...

Dina mi je vse to znala vrniti. Takrat, ko je zagnano »zvonila« po sledu divjega zajca, mi privabila radost na lice, ko mu je »plen« dobesedno pripeljala na stojišče ... Ali pa takrat, ko je z vso svojo pasjo srčnostjo pokazala lisici, kdo je gospodar gozda.

Svojo privrženost meni kot vodniku, lovu, lovцем je kazala tudi takrat, ko je čuvala odložen plen in mojo opremo za lov ...

Redko viden srčen pes, ki mi je bil brezpogojno zvest. Lovski prijatelj mi je večkrat rekel:

»Neverjetno, samo govoriti ne zna!«

Svojo pasjo veličino je pokazala tudi kot mati svojih mladičev, ki so v veliki meri podedovali zunanje in delovne lastnosti.

A je v sreči sožitja med lovcem in njegovo zvesto lovsko spremljevalko potihlo prišla zahrbtna bolezen, ki je počasi, a vztrajno širila svoje lovke smrti po telesu Dine, zmagovalke brad.

Branko Vrhovski s svojo zvesto brak-jazbečarko, ki je tolikokrat razveseljevala tudi srca drugih lovcev.

Kljub temu je doživela svojo lovsko upokojeitev, zvesto mi je sledila na vsakem koraku ...

Prišel je dan, ko je zastal njen korak, v meni pa je zavladovala velika praznina ...

Dina, naj ti večna lovišča nudijo dovolj miru, lovski rog naj ti milo oznanja, da je pogona za vedno konec.

Branko Vrhovski
LD Šmarje pri Jelšah

P.s.:

Ob izgubi moje zveste lovske tovarišice se za nudeno strokovno pomoč zahvaljujem **Ediju Krudru**, dr. vet. med., in osebu Veterinarske postaje Celje.

Koroški lovci med kočevskimi polharji

Z novim lovskim zakonom se marsikaj ni spremenilo samo za mnoge, desetletja utečene lovske navade, ampak je zakon s tem, ko je navadnega polha uvrstil med lovno divjad, v mnogočem spremenil tudi večstoletne običaje polhanja v Sloveniji.

Čeprav polh živi v vseh delih naše prelepe, z gozdom obdane dežele pod Triglavom, je lov na polhe najbolj zaživel in postal kar tradicionalen samo v južnem delu Slovenije. Četudi so mnogi slovenski lovci tudi do sprejetja novega lovskega zakona že večkrat okusili čas lova na polha, pa tega ne bi mogli povsem trditi za koroške lovce. Med tiste, ki so že večkrat obiskali kočevske polharje, nedvomno sodi priznani koroški gozdar in lovski funkcionar **Dušan Leskovec**, starešina LD Slovenj Gradec in predsednik Koroške lovske zveze.

»Polhanje sem spoznal in tudi polhal že pred mnogimi leti kot mlad gozdarski inženir, pa tudi pozneje, ko sem večkrat obiskoval svoje šolske prijatelje tu na Kočevskem. Čeprav sem že pred leti načrtoval lov na polhe z nekaterimi koroškimi lovskimi prijatelji, mi jih je šele letos uspelo pripeljati na polhanje,« mi je začel razlagati med potjo v Kočevje **Dušan Leskovec**.

Koroška polharska odprava, ki so jo sestavljali lovci iz LD Prežihovo, LD Jamnica, LD Podgorje, LD Gradišče, LD Kog, LD Zeleni Vrh in LD Slovenj Gradec, med njimi je bilo tudi nekaj lovcev iz druge generacije mladih koroških lovcev, je bila kar dobro opremljena. Poleg močnih baterijskih svetilk, tople obutve

in obleke so nekateri imeli v nahrbtnikih tudi spalne vreče in dobro koroško žganje. Le pri izbiri avtomobilov niso imeli srečne roke, saj se sicer dobre cestne limuzine niso najbolj izkazale na kočevskih gozdnih vlakih. V Kočevju so se nam pridružili še drugi ljubitelji polhanja, med njimi tudi **Roman Savič**, predsednik Slovenske sokolarske zveze, ki je moral s svojim terenskim vozilom opravljati tudi vlečno službo.

Priznani kočevski polhar, gozdarski inženir **Miran Škulj**, vodja krajevne gozdarske enote Vrbovec pri kočevski območni enoti ZGS, ki zajema tudi 600 metrov visok Grintovec, kjer je tudi potekalo polhanje, je bil duhovni

nom, da bodo člani dobili uradno pravico do lova na polhe. Pa tudi zato, da bi polha v naravi pomagali varovati,« je še dodal naš polharski sogovornik **Miran Škulj**.

Nedvomno velja tudi zapisati, da je lov na polha privlačen tudi zaradi nekaterih dobrin, ki jih »uplenjen« polh da vsakemu pravemu polharju. Najbolj ponosen, vesel, da ne rečem bahav je tisti polhar, ki je v pasti ujel najstarejše in najbolj mastne polhe, saj imajo taki najlepše kože in precej dragocene masti, ki ozdravi marsikatero bolezen. Čeprav so nekoč zelo priljubljene in cenjene kape polharjev – polhovke – zdaj samo še za okras, velja omeniti, da krznar za izdelavo ene polhovke potrebuje od 32 do

Foto: F. Roter

Koroški lovci so z velikim zanimanjem sledili učni uri o navadnem polhu kar sredi mogočnih kočevskih gozdov. V sredini z očali Miran Škulj, priznani slovenski polhar.

vodja koroških kandidatov za prave polharje. Prijazni Miran nam je najprej v lepi kočevščini opisal polha in sam potek lova. O polhanju ve toliko, da bi o njem lahko pripovedoval cele noči in dneve. Tako nam je tudi zaupal marsikatero polharsko skrivnost. Tamkajšnji polharji pastem pravijo »škastle«, in sicer so enojne, dvojne in trojne. Pravi polharji imajo tudi pasti, imenovane »tivicci«. Lani je iz pasti pobral prek 800 polhov.

»Letošnja polharska sezona ni najboljša, saj listavci tudi na Kočevskem niso najbolj bogato obdani s plodovi. No, kljub temu se jih v pasti še vedno ujame kar lepo število,« je povedal zgovorni **Miran**. »Je pa zaradi novega lovskega zakona tudi pri nas kar nekaj razočaranja med nelovci, nekdanjimi polharji, ki so bili doslej, lahko rečem, glavni nosilci slovenskega polhanja. Zato tudi pri nas polharji zdaj ustanavljajo svoja društva z name-

36 lepih ustrojenih poljšjih kožuhov. Polhovka pa stane okrog 16 tisoč tolarjev. Iz polhovih kožuškov je mogoče narediti tudi jakno, za katero pa je potrebnih kar 500 kožuhov. Koliko stane, nisem mogel izvedeti.

Ne glede na to, da je polhovo meso zelo okusno in dobro, mogoče ga je pripraviti v kotlu kot golaž, v rižoti ali ga peči na žaru, smo Korošci za vsak primer s seboj vzeli pečenega odojka in druge priloge. **Dušan**, ki vedno bolj postaja pravi koroški vinar, saj njegova trta nad 580 metri nad Mislinjo kar dobro uspeva, je s seboj na Kočevsko vzel kar nekaj litrov rdečega in belega »mislinjčana«. So pa kočevski polharji za lačne Korošce, pot s Koroške do Kočevja traja kar nekaj ur, pripravili dobro obaro in druge dobrote. Za vse to je poskrbel nekdanji mehanik **Roman Jurkovič**, ki v novem invalidskem podjetju Recinsko Kočevje, ki ga vodi direktor **Brane**

Merhar, skrbi za lačne trebuhe polharjev ves dan in vso noč.

Dolge polharske noči so primerne tudi za razne pogovore na račun dnevne politike, za pripovedovanje (ne)resničnih lovskih zgodb in pripovedk, pa tudi za pripovedovanje šal. Najbolj sočne in aktualne je pripovedoval **Srečko Krobe** iz LD Kog, ki je tudi reden dopisnik glasila Lovce. So pa lovci polharji nekaj nočnih ur namenili tudi aktualni dnevni lovski politiki. Tisto noč je bil med novimi in starimi polharji tudi znani kočevski lovec **Branko Južnič**, starešina LD Banja Loka - Kostel, ki je tudi direktor GG Grča - Kočevje. Tako smo kar dobro razpravo »udarili« na temo, ali so območne lovske zveze še potrebne ali ne. Bilo je kar nekaj različnih mnenj. Koroški lovci že ves čas od novega lovskega zakona zagovarjamo in na ves glas govorimo, da so območne lovske zveze le potrebne, predvsem zaradi ustreznjega izobraževanja mladih lovcev, saj se ti lahko predavanju udeležujejo doma, pa tudi za tesno in pravo razvijanje lovskega tovarštva ter zaradi povezovanja med območno zvezo in LD. Izjemen pomen imajo tudi za širjenje in plemenitenje slovenske lovske kulture. Prav s slednjo se Koroška lovska zveza brez dvoma lahko ponaša v širšem slovenskem lovskem prostoru. Zato se koroški lovci tudi nismo dovolili prepričati, da območne ZLD niso več potrebne. Bila je to torej le (ne)pozitivna razprava polharjev.

Ker smo lovci kar prevečkrat lahko enotni samo ob dobri hrani, pijači ali petju, je bilo tako tudi na Kočevskem. Za dobro glasbo in pesem je s svojo diatonično harmoniko poskrbela **Darja Dornik** iz LD Gradišče. Drugi polharji, zdaj že lahko zapišem, da smo postali novi slovenski polharji tudi koroški lovci, člani polharske odprave 2004, smo kar precej složno in ubrano zapeli tisto Nocoj je pa en lep večer ..., čeprav je bilo vreme bolj turbno. Tista oktobrska sobotna noč je bila v polharskem pomenu tudi za nas prelomnica v našem lovskem življenju.

Franc Rotar

8. slovenska lovska maša v LD Podgorje

Na Čerčejevem vrhu, s katerega je čudovit razgled na slovenjgraško Pohorje in Mi-

Lovska maša v LD Podgorje že osmo leto poteka pred oltarjem, ki so ga lovci postavili ob lovskem domu na Čerčejevem vrhu.

slinjsko dolino, predvsem pa na idilično kmečko dolino Podgorje, se je zadnjo julijsko soboto več sto lovcev, kmetov in drugih ljubiteljev zelene bratovščine ter zdrave narave udeležilo 8. slovenske lovske maše. Tradicionalno, v spomin na sv. Huberta, zavetnika lovcev in gozdarjev, jo organizira LD Podgorje.

Lovsko mašo, ki je bila v zeleni lovski in »božji katedrali«, kot je prelepo okolje in idilično izdelan naravni lovski oltar pred lovskim domom imenoval domači župnik **Leopold Korat**, ki je vodil sv. mašo, so tokrat ob njem maševali tudi župniki **Peter Leskovar** iz Slovenj Gradca, **Gabriel Knez** iz Starega trga, **Tadej Linasi** iz Razborja in **Silvo Molan** iz Ljubnega, ki je tudi lovec. V bogatem kulturnem programu so sodelovali pevci **Lovskega okteta LD Podgorje** in **Štajerski rogisti**.

Podgorski župnik Leopold Korat z vsem srcem živi in dela v resnično složni kmečki vasi Podgorje. Tako so mnogi, ki so na Čerčejev vrh prišli prvič ali že večkrat, ponovno spoznali, da so lovci spletli tako dobra in tesna prijateljska povezovanja s kmeti in drugimi lastniki zemljišč na območju LD Podgorje in širše tudi s pomočjo vsestransko prizadevnega Leopolda Korata. Predvsem pa je zaslužen **Janko Skobir**, gospodar LD Podgorje, ki je bil leta 1996 tudi pobudnik za prvo lovsko mašo v tem delu Slovenije.

»Potem ko je naš lovski oktet, ki je bil leta 1971 ustanovljen med prvimi lovskimi zbori v Sloveniji, že večkrat sodeloval pri Hubertovih mašah v Nemčiji, smo ta star evropski kulturno-lovski in verski običaj pred osmi leti začeli gojiti tudi v naši LD,« je začel pripovedovati **Jan-**

ko Skobir, predsednik Lovskega okteta LD Podgorje. »V minulih več kot 30 letih je bil oktet, ki ga vodi priznan koroški glasbeni pedagog **Tone Gašper**, organizator 2. in 22. srečanja lovskih pevcev in rogistov LZS. Sodeloval je pri snemanju kasete *Lovstvo na Slovenskem* ter izdal samostojno kaseto in CD. Ob 90-letnici lovstva v Sloveniji smo zapeli tudi na slavnostni prireditvi v Cankarjevem domu. Za dolgoletno delovanje na lovskem

Janko Skobir, gospodar LD Podgorje in predsednik okteta, skrbi, da lovska versko srečanje brezhibno poteka že osmo leto.

kulturnem področju je oktet prejel številna priznanja. V veliko čast si štejem, da je LZ Slovenije oktet odlikovala z redom za lovske zasluge I., II. in III. stopnje,« je poudaril Janko.

Čeprav so župniki, ki so bili tokrat v gosteh pri podgorskih lovcih, polno zazavzeti v svojih župnijah, so ob koncu lovske maše, ki je še dodatno obogatila sicer že tako bogato lovsko kul-

turo, za kratek čas še pokramljali z mnogimi znanci.

Zakaj je župnik Silvo Molan postal lovec, je posebej za naše glasilo povedal:

»Doma sem iz Krškega, kjer je lovstvo precej priljubljeno. Tudi moji sorodniki so lovci, tako da me narava in lovstvo že od nekdaj privlači. Čeprav mi moja služba omogoča, da spoznam veliko ljudi in da imam veliko prijateljev, sem potreboval še dodatno razvedrilo tudi v naravi,« je poudaril. »Ker se med pravimi lovci lahko plemenitita res pravo tovarštvo in solidarnost in ker je lov lahko nekaj zelo lepega ter koristnega, sem postal tudi lovec. Tako sem lovec z vsemi dolžnostmi že dobro leto. Četudi grem večkrat na lov, doslej še nisem ničesar uplenil. Sicer pa naj bi bilo med slovenskimi lovci še nekaj duhovnikov. Poleg mene še **Franc Pečnik** iz Selnice ob Dravi, **Anton Ogrizek** iz Male Nedelje, **Ivan Jagodič** iz Bohinja in **Pavle Juhant** iz Tunjic pri Kamniku,« je še dodal Silvo Molan, član LD Solčava.

Franc Rotar

Kaj pa krmilnice in valilnice

Težko je svojcu, znancu in prijatelju dopovedati, da je naša lovska naloga predvsem gojitev in skrb za divjad. Tudi sredstva javnega obveščanja nam glede tega niso naklonjena.

Nemogoče je dopovedati ljudem, da tudi lovca stisne, zaboli srce, ko se skloni pred mrtvega srnjaka, jelena, gamsa ... in da se tedaj marsikateremu orosi oko, ker je uplenil to prelepo bitje, čeprav po vseh gojitvenih določilih in načrtih odstrela, ki ga določi država.

Doma na kmetih smo otroci pretočili potoke solz, ko je mesar vlekel iz hleva telička in je krava prestrašeno mukala. Vede-li smo, da mora umreti, ker zanj v hlevu ni prostora, meso pa potrebujemo za prehrano.

Kako naj to neizprosno logiko dojame meščansko dete in bitje?

V tem smo lovci skorajda brez moči. Nekaj v prid našemu imenu in ugledu pa lahko naredimo. Vsakdo, posebno tisti srečneži, ki imamo svojo hišo, lahko na varno mesto obesimo valilnico za siničke in krmilnico, kjer se bodo pogostili kosi in kraljički ter vrabci in grlice in golobi in še in še. Poleg tega lahko postavimo

(Nadaljevanje na strani 660)

Čopi srnjega mladiča z rozinami

Za 6 oseb potrebujemo:

18 čopov* srnjega mladiča, 200 ml rdečega vina, 100 ml odličnega francoskega konjaka, 150 g pelatov iz konzerve, 100 g masla, sol, poper, 50 ml olivnega olja, 300 g rozin, žlico gorčice, 150 ml smetane za kuhanje, pol kavine žličke cimeta, limonin sok.

Čope srnjega mladiča nasekamo na dva centimetra debele rezine. Če tega ne obvladamo, je najbolje, da to naredi mesar, še lepši pa bodo, če jih bo nažagal mesar. Dvojne zarebrnice previdno potolčemo, solimo, popramo, jih namažemo s polovico pelatov, ki smo jih prej zmleli z mešalnikom. Meso pokapamo z limoninim sokom ter ga postavimo na hladno. Rozine, skupaj z žlico gorčice, namočimo v mlačni vodi.

Na maščobi zarebrnice na hitro opečemo, po obeh straneh zalijemo s konjakom in flambiramo**. Ko ogenj pogori, prilijemo še preostale pelate, v katere smo zamešali 100 ml smetane za kuhanje. Omaki dodamo namočene rozine; če je preredka, prilijemo juho ali vodo, v kateri so se namakale rozine, ter previdno prevremo. Med tem posodo večkrat pretresemo.

K tako pripravljenim zarebrnicam ponudimo krompirjeve ali zdrobove krokete.

*čopi = Mesa manjših živali ne preseka mo po polovici, ampak naredimo reze tako, da dobimo iz trupa cel hrbet. Tak način imenujemo dvojna zarebrnica ali čopi.

**flambiranje = Pomeni zažiganje živil z močnimi alkoholi, pri čemer dobimo lep videz, okus in vonj določene jedi.

Hrbet poljskega zajca v zelenjavni omaki s slanino

Za 6 oseb potrebujemo:

tri hrbte mladih zajcev, težke okrog 2 kg, 120 g mesnate slanine, 6 šalotk, 4 korenčke, 1/2 manjše kolerabe, 1/2 manjše gomoljaste zelene, 1 peteršiljevo korenino, en spodnji – beli – del pora, 1 žlico sesekljanega peteršilja, sol, poper, 1/2 žličke majarona, 50 g surovega masla, kozarec dobrega rdečega vina, 100 ml olja, 250 ml svetlejše divjačinske omake.

Zajcem, ki so že več dni (brez drobovine) viseli na hladnem, po izkoženju odrežemo hrbte, jih operemo in meso zbrisemo do suhega. Za hrbtno kostjo jih po dolžini zarežemo tako, da jih bomo pozneje lažje razkosavali. Meso osolimo, natremo s sveže mletim poprom, pokapamo s sokom dveh limon in za uro postavimo v hladilnik. V kozici segrejemo maščobo in hrbte rjavo opečemo na obeh straneh. Zalijemo z juho in jih v pečici pri temperaturi 220 °C pečemo do dveh tretjin, to je približno 35 minut.

Medtem očistimo in operemo vso zelenjavo in jo narežemo na majhne kocke. Skupaj s šalotkami in slanino jo stresemo k zajcu in pečemo še 20 minut. Vseskozi hrbte dobro polivamo s sokom, da ostanejo sočni. Proti koncu pečenja dolijemo divjačinsko omako, prevremo, zalijemo še s preostalim vinom in ponudimo. Jedci naj meso naj od hrbta sami odstranijo od kosti in ga pravokotno narežejo.

Z maskarponejem nadevane jerebice

Za 6 oseb potrebujemo:

3 jerebice, 3 žlice maskarponeja (mehki sir), 100 ml olivnega olja, 40 g surovega masla, 2 manjši čebuli, tri manjše vejice rožmarina, 200 ml briške rebule, 150 g tankih rezin bolj mastnega pršuta, sol, poper, čajno žličko suhega pehtrana.

Jerebicam že takoj na lovu odstranimo drobovino. Jetra in srčke prihranimo, preostalo drobovino pa zavržemo. Meso jerebic zorimo in očistimo kot ponavadi, morebiten puh na koži posmodimo na plinskem gorilniku.

Pršut drobno sesekljamo in pomešamo s sirom maskarponejem. Jerebice znotraj in zunaj posolimo in popramo ter jih napolnimo z mešanico. Pršut, ki nam je še ostal, položimo na jerebice in jih povežemo s ku-

hinjsko vrstico. Jerebice deset minut živahno pečemo na mešanici masla in olivnega olja, čemur dodamo rožmarin. Lepo opečene zalijemo z juho in jih pri 240 °C dušimo še petnajst minut v pečici. Po dnu pekača potresemo seseklano čebulo in prav tako sesekljana jetra in srčke, solimo, zalijemo z juho in vinom ter dušimo še pet minut.

Jerebice zložimo na krožnike, jim odstranimo vrstico in pršut ter jih s škarjami razrežemo na polovičke. Omaki primešamo žlico pehtrana, povremo in prelijemo po jerebicah.

Matjaž Erzar
prmaticku@siol.net

Kulinarični kotiček

Hrbet poljskega zajca v zelenjavni omaki s slanino

posodo z vodo, ki bo, posebno v sušnem času, zelo prav prišla našim domačim ljubljencem.

V veliko veselje mi je gledati kosa, ki se v širokem kamnitem koritu »tušira«, in mačko, ko se odžaja v njem.

Valilnice in krmilnice izdeluje ribič na Drenovem Griču, in sicer tako lepe, da so dejansko okras hiši in za dva črna, dva bela. Ni pa tudi težko najti v sadovnjaku ali v gozdu staro deblo, ki ima za valilnico že izdelbeno odprtino. Od tod do prelepe naravne valilnice ni dolga pot.

V zapiske slovenskega lovca (3. točka) piše: »V odnosih do divjadi in drugih prostoživečih divjih živali bo (lovca) ravnal spoštljivo in humano ...« Sedma točka zapisega pa se glasi: »S svojim vedenjem in ravnanjem si bom vedno in povsod prizadeval za svoj ugled in za ugled lovske organizacije.«

Pregovor pravi: Besede vlečejo, dejanja mamijo. Z dejanji moramo torej povečevati in brniti ugled našega udejstvovanja. Z besedami vsekakor, vendar predvsem z dejanji.

Pred četrto stoletja, ko sem osemletnemu sinu pod prežo pokazal mrtvega srnjaka, »škarta« smo rekli, me je vprašal: »Tata, zakaj si ga!?« Po pojasnilu mi je odgovoril: »Tako je tudi Hitler govoril.« Prejšnji teden sem vnučku pokazal krmilnico in valilnico in ko sem mu pojasnil, čemu bosta služila, me je tako lepo pogledal, da se mi je milo storilo in ves trud je bil v hipu poplačan.

Če pred hišo plapola državna zastava, v njej živi zaveden državljan. Če jo krasita tudi krmilnica in valilnica, je v njej zagotovo ljubitelj narave. Dokažimo, da smo to res!

Ivan Grbec
Nova Gorica

Norveški noži Helle

Res so noži ena izmed mojih »šibkih točk«, pa vendar si ne morem kaj, da si ne bi od časa do časa kupil še katerega, ki mi je všeč. Helle nož je nekaj posebnega. Prvič mi je »padel« v oči na sejmu IWA 2000. In zgolj pri vtisu je ostalo le nekaj časa ... Zdaj sem nož omenjene znamke preizkusil in odločil sem se, da jim je vredno nameniti nekaj besed.

Zgodovina pravi, da sta Steinar in Sigmund Helle, kovačeva sinova iz mesta Holmedal na daljnem severu Norveške, svoje prve nože prodala po 6 centov vsakega. S parnikom se je Steinar podal do Bergna in nato še 375 mil kolesaril po dolgi poti, čez nekaj gora, vse do Osla, kjer je sklenil kupčijo. To je bilo daljnega leta 1932.

Zdaj je v podjetju Helle zaposlenih 40 ljudi. Z izdelavo nožev za lov, ribolov in prosti čas, ki predstavlja 2/3 proizvodnje, oskrbujejo kar 80 % skandinavskega trga.

Nož, kot najstarejše orodje, predvsem moških, ima v severnih krajih Norveške dolgoletno tradicijo, saj so tam ljudje z naravo tesno povezani že od nekdaj. Zdaj je vsak 11. Norvežan lovec.

»Nož mora predvsem dobro ležati v roki, imeti mora kratko, trdo rezilo in biti dobro vodljiv,« pravijo norveški lovci in ribiči. Usnjena nožnica, lesen roč, izdelan iz njihove arktične kodraste breze, in z dodatki kosov roga ter kosti severnega jelena so dandanes zaščitni znak teh nožev in kar Norvežani cenijo ter želijo ohraniti.

Posebnost Hellejevih nožev je rezilo, sestavljeno iz treh plasti. V sredini je posebno trda plast, da kot britev ostro rezilo dolgo

ohrani ostrino; z obeh strani pa je zaščitna plast mehkejšega nerjavnega jekla. To je posebnost, ki je redka pri nožih drugih izdelovalcev. Vsak nož gre skozi niz 45-ih ročnih operacij in je zato resnično unikat, boljše rečeno kar umetniški izdelek.

Na koncu še malo lovske prakse, da se ne bi kdo ustrašil in ga imel samo »za doma«.

Po iztrebljenju jelena ali dveh lančakov divjega prašiča, katerim sem z omenjenim nožem prerezal tudi prsni koš, se je nožu

uporaba sicer malo poznala, a še vedno brije. Po nekaj potegih po zelo finem kamnu in »finišu« po usnju, kot so nekdaj delali brivci, pa je bilo rezilo zopet kot novo.

Kaj pa cena? Pri Frankoniji boste zanj (odvisno od velikosti) odšteli od 60 do 90 €.

Pri nas jih dobite po konkurenčni ceni v lovski trgovini Ulov, d.o.o., v Luciji/Portorožu in pri Pro-guns v Ljubljani.

Mitja Kersnik

Veliko prezgodaj je 10. 4. 2004 odšel od nas naš lovski tovariš **Ferdinand Molar**, ustanovni član LD Pogorevc. Veselel se je, kako bo s svojimi bližnjimi in lovci praznoval svoj 80. rojstni dan v lovski koči Krivec. Namesto veselja pa smo se koroški lovci in vsi njegovi z velikim spoštovanjem in pesmijo Tisto na tri, ki jo je zapel Lovski kvartet LD Mežica, na pokopališču v Slovenj Gradcu poslovili od njega.

Ferdo se je rodil 12. 7. 1924 v kmečki družini na kmetiji Rigelnik na sončni strani Smrekovca v Ljubnem ob Savinji. V brezskrbnem otroštvu se je zaljubil v koroške gozdove, senoži, polja in gore. Pri hiši so vsi izredno lepo peli in tudi Ferdo je imel izjemen glas. Ni bilo zadnjega pogona, skupščine ali druge priložnosti, da se ne bi slišal Ferdoval glas. Rad bi postal lovec, a je moral v nemško vojsko, na rusko fronto. Ko se je vrnil domov na dopust, se je takoj povezal z domačimi partizani in odšel v NOB. Po vojni je moral ostati še nekaj časa v vojski, takoj ko pa je bilo

mogoče, je vojaško obleko zamenjal za lovsko, ki ji je ostal zvest vse do smrti.

Ko je slekel vojaško suknjo, se je zaposlil kot rudar v Rudniku Mežica ter si ustvaril družino in dom. Zaradi zastrupitve s svincom je bil premeščen v topilnico, kjer je napredoval v topilniškega delovodjo.

Želja postati lovec se mu je izpolnila julija leta 1947, leta 1949 pa je pomagal ustanoviti LD Pogorevc. Od leta 1948 do 1950 je bil blagajnik, od 1960 do 1966 gospodar, od 1974 do 1978 predsednik LD, bil pa je še predsednik DR in predsednik odbora za gradnjo koč Krivec. Zaradi vseh njegovih funkcij in zaslug za lovstvo, predvsem pa zaradi njegovega tovariškega odnosa do solovcev, smo imeli Ferda radi in smo ga zelo spoštovali.

Za marljivo in vestno delo je bil odlikovan z znakom LZ za lovske zasluge, redom III. in II. stopnje, ki ga je bil najbolj vesel.

Ferdo, čeprav si odšel od nas, se te bomo radi spominjali na naših druženjih in ti v tvoj spomin zapeli prenekatro lepo slovensko pesem. Hvala in slava ti!

LD Pogorevc – I. V.

Iz lovske vrste so za vedno odšli tudi:

Tomislav Mesič, LD Pugled, * 19. 6. 1936, † 10. 10. 2004.
Bruno Prinčič, LD Vipava, * 26. 7. 1927, † 11. 9. 2004.
Ivan Zaverla, LD Gozdnik, Griže, * 11. 2. 1947, † 26. 9. 2004.
Pavel Šuligoj, LD Kanal, * 1. 7. 1936, † 9. 10. 2004.
Ladislav Sladič, LD Šentlambert, * 21. 8. 1932, † 4. 10. 2004.
Jože Sušek, LD Remšnik, * 21. 7. 1940, † 21. 5. 2004.
Pavel Zorenč, LD Radvanje, * 2. 1. 1919, † 21. 9. 2004.
Franc Gašper, LD Radlje ob Dravi, * 5. 10. 1911, † 1. 10. 2004.
Ciril Lukanc, LD Storžič, * 21. 3. 1923, † 7. 10. 2004.
Janez Lavrenčič, LD Kungota, * 11. 8. 1925, † 25. 9. 2004.
Leopold Toplak, LD Slovenska Bistrica, * 2. 9. 1937, † 1. 9. 2004.
Jože Budič, LD Čatež, * 13. 12. 1908, † 25. 7. 2004.

Marjan Pirc, LD Gorenja vas, * 22. 11. 1926, † 15. 10. 2004.
Vinko Knapič, LD Luče ob Savinji, * 6. 2. 1933, † 2. 11. 2004.
Franc Malerič, LD Loka, Črnomelj, * 21. 2. 1935, † 26. 7. 2004.
Vinko Weithauser, LD Storžič, * 15. 7. 1931, † 25. 10. 2004.
Ciril Rožič, LD Laze, * 5. 2. 1933, † 25. 9. 2004.
Drago Pelko, LD Šentjanž, * 23. 2. 1923, † 29. 10. 2004.
Branko Dovžan, LD Nomenj, Gorjuše, * 24. 10. 1938, † 3. 10. 2004.
Srečko Pintar, LD Nomenj, Gorjuše, * 9. 11. 1948, † 30. 8. 2004.
Bertol Weiss, LD Bučka, * 23. 9. 1923, † 11. 10. 2004.
Ivan Telič, LD Lož, Stari trg, * 23. 6. 1928, † 29. 10. 2004.

Umrlim časten spomin!

Foto: G. Bolčina

Norveški noži Helle

Mednarodna VUP za terierje

Že od nekdaj terierji veljajo za **Z**eno najbolj temperamentnih pasem lovskih psov. Vedno so se odlično izkazali na vseh področjih, pa naj si bo pri lovu ali pa urejanju pasjih prepairov na vasi. Da so zelo vsestransko lovsko uporabni, dokazujejo na skupnih lovih, pri iskanju obstreljene divjadi ali pa pri lovu na race mlakarice. K njihovi vsestranski uporabi vsekakor pripomore njihova višina, ki je univerzalna tako za prinašanje male divjadi kot tudi za delo pod zemljo. Vsekakor pa je njihova znana lastnost tudi izredna vzdržljivost in skoraj neustavljiva energija, ki je očarala že mnoge lovce tako, da so jim ti mali »črni vražički« osvojili srce.

Da je temu res tako, se vsako leto prepričamo na uporabnostnih preizkušnjah, ki jih organizira **Klub ljubiteljev psov jamarjev**. Lanska uspešna preizkušnja na Koroškem nam je dala namreč še več poguma, zato je letošnja vsestranska uporabnostna preizkušnja potekala na mednarodnem nivoju, in sicer 16. in 17. oktobra 2004. Skupaj z izdatno pomočjo **Lovsko-kinološkega društva Gorica** kot soorganizatorja smo jo organizirali na Primorskem, točneje v Vipavski dolini. Zahtevna organizacija je terjala veliko priprav. Prijavnice smo razposlali vsem klubom naših sosednjih dežel in število prijavljenih vodnikov je bilo zelo zadovoljivo. Prijavilo se je namreč 15 vodnikov s svojimi psi – vsi psi so bili nemški lovski terierji. Kot pa se vedno dogaja, se prireditve niso udeležili vsi prijavljeni vodniki, prišlo jih je 12. Vodstvo prireditve je bilo zaupano **Angelu Vidmarju**, predsedniku LKD Gorica in hkrati tudi podpredsedniku KZS, sojenje pa štirim slovenskim sodnikom in enemu sodniku iz tujine. Našemu vabilu se je namreč prijazno odzval sodnik iz Avstrije **Josef Maurer**, sicer predsednik avstrijskega kluba za lovske terierje in hkrati tudi podpredsednik svetovne organizacije za lovske terierje. Slovenske sodniške vrste so zastopali: **Jože Batič**, vodja sodnikov, **Matjaž Rotar**, **Bojan Debersšek** in **Alojz Mlakar**. Svoja lovišča oziroma terene za prireditve so nam odstopile **LD Hubelj**, **Lijak** in **Čaven**, kjer bilo osrednje dogajanje pri lovski koči na Gojačah. Domači lovci so se izkazali z odličnim vodenjem in veliko mero entuzi-

Ožji organizacijski odbor VUP za nemške lovske terierje (16. in 17. 10. 2004) pred lovsko kočo LD Čaven

azma. Tokrat je bil delegat KZS **Darko Grošelj**.

Lovska koč LD Čaven je oživela že v petek pozno popoldan, ko so se začeli zbirati najbolj oddaljeni vodniki s svojimi terierji. Zares pa se je začelo v soboto zjutraj. Po pozdravnih besedah in otvoritvi so vodniki izžrebali vsak svojo štartno številko. Te so morali namreč žrebati oba dneva prireditve, tako da je vodnika vsak dan spremljal oziroma ocenjaval drug sodnik.

Najprej so se odpravili na poljsko delo (sledoglasnost, prinašanje male divjadi) in vodno delo. Žal nam vreme ni bilo naklonjeno in dež je marsikateremu psu ter vodniku prekrizal načrte in »spral« sicer primerno pripravljenost psa. Razmere so bili resnično ekstremne, moteče za pse, še bolj pa verjetno za vodnike. Prinašanje male divjadi je bil razlog za odstop dveh vodnikov. Po končanem delu prvega dne so bili vodniki prosti; počitek je bil namreč več kot potreben tako zanje kot tudi za vzdržljive, vsega vajene pse. Sodniki so odšli polagat krvne sledove za tekmovalce, ki so po prvem dnevu še nadaljevali tekmovanje.

V soboto zvečer smo bili organizatorji deležni tudi prijaznega obiska predsednika Kinološke zveze Slovenije **Denisa Kuzejlja**.

Nedelja nam že po napovedih ni obetala nič dobrega, kar je zadevalo vreme. Ponovno smo štartali v dežju, ki pa je dopoldne prenehal. Krvni sled se je ponovno izkazal za najbolj selektivno disciplino; terjal je diskvalifikacijo treh vodnikov. Tudi delo v

rovu je bilo za dva psa pretrd oreh.

Bolj se je bližalo tekmovanje koncu, manjši je bil krog uspešnih psov, večala pa se je tudi napetost.

Štirje uvrščeni vodniki so s svojimi psi dosegli naslednje rezultate:

Prvo mesto je zasedel **Andrej Zemljič** iz Ajdovščine z lovskim terierjem **Dikom Podpečniškim**; dosegel je 252 točk in II. n. r. Pes in vodnik sta uigram par in sta tokrat že tretjič tekmovala na VUP-u. Nekaj manjših težav sta imela le pri vodnem delu. Pes in vodnik spadata že med veterane, a se, kot je bilo videti, še ne bosta kmalu predala.

Franc Vidmar iz Otlice in lovski terier **Karo** sta dosegla 230,5 točke in II. n. r.

Pes je zelo temperamenten, vendar po ocenah sodeč tudi odličen krvosledec. Pri prinašanju pernate divjadi na planem je naredil nekaj pomanjkljivosti, a

Franc Vidmar in Karo sta prejela plaketo za 2. mesto oziroma najboljšo uvrstitev za delo v rovu in za delo v vodi.

je bil deležen pokala za najboljšo delo v rovu in vodi.

Tretje mesto je pripadlo **Silvu Bizjaku** iz Predmeje in njegovemu lovskemu terierju **Diku**. Pes je dosegel 262,5 točke in III. n. r. Je zanesljiv krvosledec, ki je brezhibno izdelal krvni sled in se tudi izkazal kot zanesljiv pokazač. Ima odlične naravne zasnove. Težave pri izvlačenju in odločljivosti pa so ga potisnile v tretji nagradni razred. Dobil je tudi pokal za najboljšega na krvnem sledu in najboljšega v poljskem delu.

4. mesto je zasedel **Stanko Lihtenvalner** iz Miklavža pri Ormožu z lovskim terierjem **Bri-**

Predsednik kluba prof. dr. Andrej Bidovec izroča plaketo KLPJ za 1. mesto Andreju Zemljiču in Diku Podpečniškemu.

nom. Dosegel je 192,0 točk in III. n. r.

Zaradi nekaj spodrsrljavev na krvnem sledu in pri poljskem delu si je pes pridobil najmanj hvaležno četrto mesto. Sicer pa je Brin izredno vodljiv in se je že drugič uspešno prebil skozi tekmo.

Prvovrščnemu je pripadal tudi pokal, darilo avstrijskega kluba za lovske terierje.

Naziv **CACIT** (kandidat za mednarodnega šampiona v delu) na tokratni tekmi ni bil podeljen, in sicer zato, ker noben od psov ni bil ocenjen s I. nagradnim razredom.

Silvo Bizjak je prejel za Dika plaketo za 3. mesto oziroma za najboljšega psa na krvnem sledu in za delo na polju.

Čeprav so bili to večinoma psi, ki so že tekmovali na tovrstnih preizkušnjah, so se rezultati le razlikovali. Temu je najbrž do določene mere botrovalo tudi vreme. Sicer pa pes potrebuje stalen stik z loviščem in divjadjo, lov in vedno nova potrjevanja. Ni namreč dovolj (na tako zahtevni prireditvi) imeti povprečnega psa in računati na tekmovalno srečo. Sploh pa pri pasmi nemški lovski terier, ki za vsestransko uporabnega psa določa eno najzahtevnejših preizkušenj, saj se mora pes prebiti kar skozi 17 zahtevnih disciplin. Prav tako ni pogoj za uspeh le velika želja po zmagi; pogoj je dober pes, zagnan ter izkušen vodnik in ustrezno šolanje, ki včasih meji že na garanje. Na takih prireditvah je zelo pomemben tudi psihičen pritisk, saj se prenaša iz vodnika na psa in obratno. Kdor uspe združiti vse naštetu in vzpostaviti dober stik s psom, mu uspeh zagotovo ne uide.

S podelitvijo pokalov smo prireditve pripeljali h koncu. Čeprav nikoli niso zadovoljni vsi,

Foto: D. Š. Žnidaršič

Poseben pokal za prvo mesto je prispeval Avstrijski klub za nemške lovske terierje, ki ga je A. Zemljicu predal predsednik tega kluba Josef Maurer.

pritožb ni bilo. Razšli smo se v duhu *Za dežjem pride vedno sonce, za solzami smeh*. In res, na razglasitvi rezultatov in podelitvi pokalov nas je že spremljalo sonce. Za smeh pa bo za neuspešne tekmovalce še ena prilika prihodnje leto, za uspešne pa morda ponovna.

V imenu obeh organizatorjev se prijazno zahvaljujem prav vsem sponzorjem prireditve, saj bi bilo brez njih druženje vsekakor manj prijetno. Vsi skupaj si bomo prireditve zapomnili po odlično opravljenem delu vodje prireditve, skupaj z ekipo marljivih lovcev pomočnikov.

Velika zahvala velja tudi vsem, ki so ves vikend skrbeli za nas in podprli naše delo, nam nudili teren in nas vodili po prelepi Vipavski dolini.

Damjana Švegelj - Žnidaršič,
kinol. sodnica

Memorial Alojza Arka LKD - Krško

Tekma v vodnem delu za vse pasme lovskih psov

V programu dela **LKD Posavje - Krško** za leto 2004 smo si zadali tudi, da bomo ponovno oživel pri nas nekaj zelo priljubljene tekme lovskih psov v vodnem delu. V preteklosti je bil pobudnik in organizator takšnih tekem ustanovni član in dosmrtni predsednik LKD Posavje - Krško pokojni **Alojz Arko**. Zato je UO LKD Posavje - Krško sprejel sklep, da tovrstno tekmo posvetimo spominu na našega pokojnega zaslužnega člana in vodnika ptičarjev. Sklenili smo tudi, da bo tekma lokalnega značaja, in sicer le za člane našega LKD.

Tekmo smo organizirali v lovišču **LD Bučka**, ki je najmanjša lovska družina v ZLD Posavje - Krško. Menda ji manjka nekaj hektarjev do zakonsko določene velikosti lovišča 2000 hektarjev, zato se še bori za svoj obstoj. Ni naključje, da smo izbrali to LD, saj na njenem območju leži Štritsko jezero, ki je edino naravno jezero na Dolenjskem. Je izredna vodna površina za preizkus psov v vodnem delu, saj je to popolnoma naraven habitat, ki ustreza vsem merilom za organizacijo takšne preizkušnje. Le-ta je potekala v skladu z določili *Pravilnika za tekmovanje lovskih psov vseh pasem v vodnem delu*. Vodja prireditve je bil **Darko Pungersič**, kinolog LD Bučka, dolgoletni vzreditelj in vodnik lovskih psov, delo psov pa je ocenjeval kinološki sodnik **Franc Svetec**. Na tekmo se je prijavilo 8 vodnikov lovskih psov, potekala pa je 19. 9. 2004. Začetek je bil ob 8. uri pri lovski koči LD Bučka na Jarčjem Vrhju. Ob navedeni uri smo se poleg domačih lovcev tam zbrali tekmovalci, predstavniki LKD, povabljeni gosti in precej drugih lovcev z družinskimi člani in prijatelji, ki so si želeli tekmo ogledati, ter nekaj lovskih pripravnikov.

Po okusnem zajtrku, ki so ga pripravili lovci LD Bučka, je

vila tekmovalca, ogledati si je bilo mogoče pokale ter priznanja za najboljše. Pojavili sta se že tudi tekmovalna vnema in nervoza. Zato je mladi lovski rogist **Uroš Komljanec** zatrobil znak za začetek »lova« - t. j. žrebanje tekmovalnih števil.

Ob jezeru Štrit je s svojim psom prvi nastopil **Franc Curhalek** iz LD Dobova, in sicer z nemško žimavko **Gito Bogvladsko**. To je mlada, temperamentna psička, z odličnimi naravnimi zasnovami, a žal z nekoliko premalo vaje v tej lovski disciplini. Psička je dosegla skupno 73 točk, III. a nagradni razred in 5. mesto.

Drugi je tekmoval **Franc Strnad** iz LD Krško z nemško žimavko **Gejo Bogvladsko**. Psička je sestra prvo tekmujoče. Je močnejša predstavnica svoje pasme, precej temperamentna, vendar pa prav tako s premalo vaje. Psička je dosegla skupaj 71 točk, III. b nagradni razred in 6. mesto.

Kot tretja je tekmovala **Jožica Fabjan** iz LD Krško z nemškim prepeličarjem **Pegamom**. Pegam je tipičen predstavnik svoje pasme, ki je precej v lovišču, vendar ne pozna trde roke. Pes ima sicer voljo do dela, vendar vodnica nima še dovolj izkušenj. Pes je dosegel skupaj 53 točk, III. e nagradni razred ter 9. mesto.

Foto: B. Tucovič

Zbor tekmujočih pred žrebom štartnih števil na tekmi v vodnem delu LKD Posavje - Krško - Memorialu Alojza Arka.

zbrane pozdravil predsednik LD Bučka **Ivan Žičkar** in župan Občine Škocjan Anton Zupet. Prisotne je pozdravil tudi predstavnik LKD Posavje - Krško **Branko Tucovič**, ki je opisal razloge za organizacijo tekme, na kratko predstavil delo Alojza Arka in pozval, da so zbrani počastili njegov spomin z minuto molka. Hkrati so bila v uvodnem delu javno predstavljena tudi pra-

Četrti je tekmoval **Ivan Šepec** iz LD Kapele z nemško žimavko **Jodi od Gmiziča**. Ta je nežnejša predstavnica svoje pasme, umirjenega značaja, ki je že na pogled zelo privržena vodniku in je z njim tudi veliko v lovišču. Psička je vse discipline opravila zelo hitro, zanesljivo in brez napake, tako da je dosegla skupaj 84 točk in I. a nagradni razred ter sta z vodnikom osvojila 1. mesto. Po-

žela sta tudi buren aplavz gledalcev.

Peti je tekmoval **Darko Pungerski** iz LD Bučka z nemškim lovskim terierjem **Arbijem Utinjskim**. Arbi je izredno temperamenten, vendar popolnoma vodljiv terier. Pes ima le nekaj premalo vaje pri delu na vodnih površinah. Dosegel je 68,5 točke in III. c nagradni razred ter 7. mesto.

Dušan Jurkas iz LD Dobova je tekmoval šesti, vodil pa je nemškega kdl. ptičarja **Kenta v.**

Prvi trije najboljši tekmovalni pari (od leve): Igor Vidmar s psom Thorom, drugi z leve Ivan Šepc z Jodi od Gmižiča in tretji z leve Dušan Jurkas s Kentom v. d. Wenge.

d. Wenge. Pes je zelo temperamenten in pod vodstvom izkušnega vodnika. Čeprav je še mlad, je vse discipline opravil skoraj brez napake, kar so gledalci nagradili z aplavzom. Dosegel je 80 točk in I. c nagradni razred ter 3. mesto.

Ladislav Čarman iz LD Bučka je z lovskim terierjem **Dikom Nebeškim** nastopil sedmi. Dik se je izkazal za temperamentnega in vodljivega psa. Pes obvlada vodno delo, vendar ima vodnik veliko premalo izkušenj. Dosegel je 60 točk in III. d nagradni razred ter 8. mesto.

Kot osmi je tekmoval **Igor Vidmar** iz LD Brežice z nemškim žimavcem **Thorom**. To je precej robusten žimavec, ki se mu leta še ne poznajo. Je izkušen pes, ki je zelo navezan na vodnika in je zato tudi popolnoma vodljiv. Vse discipline je izdelal brez težav, živahno in brez napak. Požel je buren aplavz gledalcev. Dosegel je 84 točk, I. b nagradni razred ter zasedel 2. mesto.

Kot zadnji, deveti, je tekmoval **Vladislav Klavs** iz LD Studenec z nemškim prepeličarjem **Dikom**. Dik je lažji predstavnik svoje

pasme, precej temperamenten in mladostno igriv, ki pa je dokaj navezan na vodnika in kljub mladosti že skoraj popolnoma vodljiv. Discipline je izdeloval uspešno. Dosegel je 73 točk in I. d nagradni razred ter 4. mesto.

Po uspešno opravljeni preizkušnji smo se vrnili do lovske kočje LD Bučka, kjer so bili zaključeni ocenjevalni listi in sešete točke ter ugotovljena dosežena mesta posameznikov. Vsem tekmujočim so bile podeljene spominske medalje, prvim trem

pa tudi pokali in diplome, kar je prispeval Arkov dolgoletni dober prijatelj Miloš Medved. Na prireditve je bila povabljen tudi žena Alojza Arka, Marija Arko, ki je izrazila zadovoljstvo nad memorialno tekmo in podelila pokale prvouvrščenim.

Po skrbno pripravljenem kosilu in v družbi lovcev z Bučke ter domačih godcev Bučenskih ramplačev smo se v dobrem razpoloženju zadržali na Jarčjem Vrhcu do poznih popoldanskih ur.

Branko Tucovič

Mednarodna tekma brak-jazbečarjev v delu po krvnem sledu v Avstriji

Na povabilo avstrijskega Kluba za brak-jazbečarje, kot organizatorja letošnje tekme brak-jazbečarjev v delu po krvnem sledu (KS), se je tekmovalja udeležila tudi Slovenija. Tekmovanje je bilo 8., 9. in 10. 10. 2004 v Wildalpen v Avstriji. Tekma je bila organizirana po dogovoru iz leta 2000 in v soglasju vseh ev-

Foto: J. Vester

Slovenski vodnik Anton Krašovec s psom Bilom in avstrijska sodnika po opravljeni tekmi

ropskih držav, ki vzrejajo in lovijo s temi psi. Nemčija, Avstrija, Češka in Slovaška so, s soglasjem Slovenije, pripravile skupen mednarodni pravilnik za ocenjevanje dela brak-jazbečarjev po krvnem sledu, ki zajema 7 samostojnih disciplin:

1. delo na jermenu (pokazač, oblajač ali delo na jermenu do mrtve divjadi)
2. obnašanje ob mrtvi divjadi (obvezno za pse, ki niso niti pokazači niti oblajači)
3. vodljivost
4. odločljivost s strelomirnostjo
5. obnašanje na stojišču med pogonom
6. reagiranje na strel med šarjenjem
7. ubogljivost

Posebno zanimivo je ocenjevanje dela na jermenu, ki se ocenjuje glede na čas izdelovanja sleda in brez popravkov na sledu. Čas je določen in ocenjen: do 25 minut iskanja je ocena 4, do 55 minut je ocena 1 in več kot 55 minut je ocena 0 – nezadostno. Če je ocena nezadostna, pes še lahko tekmuje v drugih disciplinah, vendar se ne more uvrstiti v ocenjevalni razred.

Letošnje tekme se je udeležilo 9 vodnikov s psi iz 6 držav (Nemčije, Avstrije, Poljske, Češke, Slovaške in Slovenije). Vsaka država je ob udeležbi vodnika s psom delegirala tudi 1 ali 2 sodnika. Vodnika s psom so pri vseh disciplinah spremljali 4 sodniki iz mešanih držav, ki so na koncu tekme uskladili ocene.

Naš vodnik **Anton Krašovec** iz Ponikve je imel za delo po krvnem sledu izvrstno pripravljenega psa Bila, ki je v 28 minutah izdelal sled brez popravka. Zaradi površnosti vodnika pa je pri pokazovanju dobil oceno nezadostno (0). Pri vseh drugih dis-

ciplinah je bil pozitiven, le v odložitvi je odpovedal. Zbral je 170 točk in dobil III. oceno ter zasedel 7. mesto. Zanimivo je, da je vseh 9 psov dobilo le III. oceno.

Tovrstno tekmovalje brak-jazbečarjev, ki je od leta 2000 uvrščeno v III. sekcijo VI. FCI skupine, torej med krvosledce, dobiva evropski pomen. Pri tem je čutili, da si vsi želijo, da je prisotna tudi Slovenija in zelo cenijo našo kakovostno vzrejo. Z omenjeno tekmo smo dokazali, da imamo tudi za delo po KS usposobljene brak-jazbečarje.

Kot sodniška pripravnica je stažirala **Jožica Metelko - Krašovec**. Po razglasitvi rezultatov in podelitvi nagrad je bil posvet predstavnikov udeleženi držav, ki so določili razpored organizatorjev tekmovalj v naslednjih letih. Prihodnje leto bo organizatorica Poljska, v letu 2006 Nemčija, leta 2007 pa so organizacijo tekmovalja ponudili Sloveniji, ki pa je sam žal nisem mogel potrditi. Če se bo vzrejna komisija odločila za organizacijo, jo mora potrditi že prihodnje leto.

Potovanje je bilo kar naporno, saj je Wildalpen v Avstriji oddaljen približno 400 km in brez navdušenja ter dobre volje našega vodnika brak-jazbečarja ne bi uspelo. Upam, da bomo v prihodnjih letih znali vzpodbuditi še druge naše vodnike in sodnike za tovrstno sodelovanje, s katerim bomo povečali ugled naše lovske kinologije.

Z uvrstitvijo našega tekmovalca Kraševca smo lahko zadovoljni in mu javno čestitamo za pogumno udeležbo ter častno zastopanje Slovenije na tako pomembni mednarodni kinološki tekmi.

Jože Vester

Predvidena legla lovskih psov

Nemški lovski terierji (SLRLt):

O: 5/I, m: 4/I, 2. 9.
Boštjan Končan, Podlipa
60/a, 1360 Vrhnika.
O: 5/I, m: 5/II, 30. 11.,
Janez Pimat, Breže 5,
1310 Ribnica.

Beagle (SLRBig):

O: 5/I, m: 5/I, 5. 12.,
Rok Deberšek, Podgorska
83, 2380 Slovenj Gradec.
O: I/I, m: II/I, 12. 9.,
Bogdan Ambrožič,
Plače 44, 5270 Ajdovščina.

Posavski goniči (SLRGp):

O: I/I, m: I/I, 13. 12.,
Zdravko Lupše, Drensko
Rebro, 3261 Lesično.

Planinski goniči (SLRGpl):

O: 4/I, m: 4/I, 20. 11.,
Peter Klavž, Onkraj Meže 1,
2392 Mežica.

Brak-jazbečarji (SLRBj):

O: 5/II, m: 5/I, 30. 9.,
Boris Dolenc, Petelinje 89,
6257 Pivka.

Bavarski barvarji (SLRBb):

O: 5/IIIB, m: 5/IIIB,
27. 11., 27. 11.,
Boris Kozinc, Hraše 1,
4248 Lesce.

Nemški goniči (SLRNg):

O: 5, m: 5, 10. 12.,
Ivan Prah, Drenovec 1,
8273 Leskovec.

Slovaški goniči (SLRSK):

O: 5/II, m: 5/II, 28. 9., Dušan
Malečkar, Rozmanova 26,
6250 Ilirska Bistrica

Kinolška zveza Slovenije

Naridai: H. Zeiler

Mali oglasi

Zelo ugodno prodam risanico, kal. .300 Win. Mag. (je kot nova), zraven podarim še **originalno montažo** Š 30 mm in nekaj vrhunskih **nabojev** Norma Vulkan. Tel.: 040/828-366.

Prodajam hanovrska barvarja, jelenje rdeče barve, s programi, stara 4 mesece (psa in psičko). Tel.: 051/343-292.

Prodajam odlično ohranjeno karabinko CZ, kal. .30 – 06, s str. daljnogledom Optalens 1,5 – 6 x 42, z rdečo piko. Tel.: 031/370-884.

Prodajam malo rabljena lovsko oblačila št. 48–50: prehodno jakno, telovnik, lovsko obleko, bundo, srajce s kratkimi in dolgimi rokavi (38–40), pulover, jopico, brezrokavnik in hlače. Tel.: 031/844-585.

Prodajam stare letnike glasila Lovec: 1950–1953 in 1959–1964. Prodajam tudi knjigo **Lovstvo v Sloveniji** (1924). Tel.: 041/540-000.

Prodajam lovski kroj (Mura), št. 48. Tel.: 041/676-637.

Prodajam posavskega goniča, starega 6 let, z vzrejno dovolilnico za plemenjaka, in **istrsko kdl. goničko**, staro 2 leti. Tel.: (01) 75-40-176.

Prodajam pištolo CZ 75, kal. 9 mm, izredno dobro ohranjeno. Lahko se tudi dogovorimo za nakup pištole ali revolverja po vaši izbiri. Tel.: 031/377-932.

Prodajam karabinko, kal. 7 mm Rem. Mag.; **bokarico**, kal. 7 x 57 R/12; **bock šibrenico**, kal. 12/12; ter **MK puško**; **kovinsko omaro** za orožje; **spektiv** Swarovsky 75 x 30 in **lovski kroj**, št. 50. Tel.: 040/324-822.

Prodajam dve psički pasme hanovrske barvar, stari 4 mesece, odličnih staršev. Tel.: (03) 580-41-29 ali 041/534-416.

Prodajam lovske terierje, stare 2 meseca. Zorko Pucer, Ribnica; tel.: 040/550-090.

Prodajam po naročilu izdelano karabinko, kal. 8 x 68 S, s str. daljnogledom Zeiss 8 x 56 (suhlska montaža). Puška je bogato gravirana. Tel.: 031/685-086.

Prodajam dvogled Bausch & Lomb 8 x 40, **strelni daljnogled** Swarovski Habicht 6 x 42, 22 Hornet CZ, **MK puško** s str. daljnogledom. Tel.: 041/414-532.

Kupim kombinirano lovsko puško, kal. 12/7 x 65 R s strelnim daljnogledom ali brez. Tel.: 041/613-226.

Izdelujem gamsove čope (divji prašič, jelen, jazbec). Informacije po tel.: (04) 514-11-81 ali 041/819-231.

Prodajam Suzuki Vitara LX 1.6, 16 V, kabrio (platnena streha), 85.000 km, kovinsko zelene barve, z dodatno opremo, solidno ohranjen. Tel.: 041/508-321.

Ugodno prodajam ustrojene kožuhe lisic in pižmovk. Tel.: 041/844-662.

Kupim kratko karabinko (»štuc«), kal. .30 – 06 ali .308 Win., s str. daljnogledom (ali brez). Tel.: 041/246-111.

Prodajam odlično ohranjen Hunday Galoper TD 2,5 intercooler, 1999, 77.000 km, prvi lastnik, z vso dodatno opremo (tudi letne gume z aluminijastimi platišči). Tel.: 041/844-662.

Prodajam rjavo brak-jazbečariko, staro 4 leta; mogoča tudi zamenjava. Tel.: 041/524-013.

Prodajam risanico Steyr Mannlicher Luxus, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom 6 x 42 Kahles in boroveljsko **tricevko** (Borovnik), kal. 16 – 16/7 x 65 R, s str. daljnogledom Wetzlar 6 x 42 (**tricevko tudi zamenjam za boroveljsko bokarico istega kalibra**). Tel.: 031/611-267.

Prodajam štiri psičke (samice) **brandl brake**, stare 4 mesece, cepljene. So potomke odličnih delovnih staršev. Oba starša sta ostrá na divje prašiče. Tel.: 031/301-572.

Prodajam šibrenici: francosko brezpetelinko, kal. 16 – 16, in **enocevno prelamačo** Barretta, kal. 16, s str. daljnogledom Tasco 3 – 9 x 40 (ali brez); **karabinko**, kal. .22 – 250 Rem., s str. daljnogledom (ali brez); ter **nov strelni daljnogled BSA 3 – 9 x 40**, z osvetljenim križem (30.000 sit). 031/380-448.

Prodajam bavarskega barvarja, starega 18 mesecev, z odlično telesno oceno in z opravljenim lokalno tekmo po KS. Tel.: (02) 876-06-94 ali 041/346-914.

Kupim (in dobro plačam) krogelne naboje, kal. 7 x 65 R, proizvajalca Igman ali Prvi partizan. Tel.: 031/762-050.

Prodajam Suhlovo tricevko, kal. 16 – 16/7 x 65 R, ter **lovski kroj**, št. 52 (100). Tel.: 041/727-456.

Prodajam dva ostrá goniča. Tel.: (02) 88-53-314.

Prodajam hanovrske barvarje, stare leto dni. Psi so pripravljeni za sledenje ranjene divjadi. Tel.: (01) 367-10-24.

Prodajam mladiče pasme nemški lovski terier, stare 3 mesece; **psico terierko** – plemenjakinja, staro 6 let (vzrejna ocena 4/I, gladki tip), ter **psa** iste pasme, starega 7 mesecev (resast). Tel.: 031/406-665.

Prodajam leglo kdl. istrskih goničev. Tel.: 041/638-518.

Prodajam brak-jazbečarja, starega 18 mesecev, uvoženega iz Hrvaške. Je odličen za lov na divje prašiče. Opravljeno ima telesno oceno in PNZ. Tel.: 051/269-230.

Prodajam mlade posavske goniče (samičke) in **dve starejši** psiči iste pasme (8 in 5 let). Tel.: (05) 374-52-08 ali 051/410-302.

Prodajam risanico Wincshester, kal. .30 – 06, s str. daljnogledom Meopta 7 x 56 – (Suhlova montaža). Prodajam tudi **70 nabojev** za to puško. Vse je popolnoma novo. Cena po dogovoru. Tel.: (07) 308-90-71, Marjan.

Prodajam 3 mesece stare nemške ptičarje – žimavce. Tel.: 031/301-999 ali (04) 231-73-20.

Prodajam damjake po izbiri (v okolici Zasavja). Tel.: 031/800-615.

Ugodno prodajam češko bokarico ZH, kal. 16/7 x 57 R, s str. daljnogledom. Tel.: 041/600-060.

Ugodno prodajam nov lovski kroj Mura, št. 100. Tel.: 041/795-790.

Kupim nemškega prepeličarja, starega eno leto. GMS: 041/782-258.

Ugodno prodajam (80.000 sit) **češko bokarico**, kal. 7 x 57 R /16, s str. daljnogledom Zeiss Jena 4 x 32. Tel.: 041/520-701.

Prodajam strelni daljnogled Zeiss 6 x 42 MC, nov, še zapakiran, kupljen maja 2004. Cena po dogovoru. Tel.: 031/337-492.

V bogatem lovišču na Dolenjskem nudimo **možnost skupinskega lova na divje prašiče**. Informacije po tel.: 041/636-799 in 031/283-904.

molex
LOVSKA OBLAČILA

INDUSTRIJSKA CONA TRZIN
Dobrave 1
Tel.: 00386 (01) 562 13 10

ČAKALNE VREČE IZ LODNA
3/4 JAKNE IZ LODNA
PELERINE IZ LODNA
PUMPARICE IN HLAČE IZ LODNA
JAKNE IZ TERMOVELURJA
DELOVNE, VODOODBOJNE,
PODLOŽENE HLAČE
DELOVNE LOVSKE SRAJCE
ZIMSKE ČEPIČE IZ LODNA
OPOZORILNI BREZROKAVNIKI

**KOLEDAR
DIVJAD 2005**
NOVOLETNE VOŠČILNICE
KNJIGA IZZIV DIVJINE

GRMI d.o.o. Albrehtova 54, 1291 Škofljica
Tel./faks: (01) 366 72 98
GSM: (051) 22 66 89
e-mail: grmi.doo@siol.net

DECEMBER									
Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navti-)	vzide	zaide	vzide	zaide	za-et.	konec
1. Sr	19:58	11:28	7:24	16:18	6:12	17:30			
2. Če	21: 5	11:58	7:25	16:18	6:13	17:29			
3. Pe	22:12	12:21	7:26	16:17	6:14	17:29			
4. So	23:21	12:41	7:27	16:17	6:15	17:29			
5. Ne	-----	12:59	7:28	16:17	6:16	17:29	☾		
6. Po	0:29	13:16	7:30	16:16	6:17	17:29			
7. To	1:40	13:34	7:31	16:16	6:18	17:29			
8. Sr	2:53	13:52	7:32	16:16	6:19	17:29			
9. Če	4:11	14:15	7:33	16:16	6:20	17:29			
10. Pe	5:34	14:44	7:33	16:16	6:21	17:29			
11. So	6:59	15:24	7:34	16:16	6:21	17:29			
12. Ne	8:21	16:17	7:35	16:16	6:22	17:29	☾		
13. Po	9:32	17:28	7:36	16:16	6:23	17:29			
14. To	10:26	18:48	7:37	16:17	6:24	17:30			
15. Sr	11: 6	20:13	7:38	16:17	6:24	17:30			
16. Če	11:36	21:36	7:38	16:17	6:25	17:30			
17. Pe	11:58	22:54	7:39	16:17	6:26	17:31			
18. So	12:17	-----	7:40	16:18	6:26	17:31	☾		
19. Ne	12:35	0: 8	7:40	16:18	6:27	17:31			
20. Po	12:52	1:19	7:41	16:18	6:28	17:32			
21. To	13:10	2:28	7:41	16:19	6:28	17:32			
22. Sr	13:31	3:38	7:42	16:19	6:29	17:33			
23. Če	13:55	4:47	7:42	16:20	6:29	17:33			
24. Pe	14:25	5:55	7:43	16:21	6:29	17:34			
25. So	15: 3	7: 0	7:43	16:21	6:30	17:35			
26. Ne	15:51	7:58	7:43	16:22	6:30	17:35	☾		
27. Po	16:46	8:48	7:44	16:23	6:31	17:36			
28. To	17:49	9:28	7:44	16:23	6:31	17:37			
29. Sr	18:55	10: 0	7:44	16:24	6:31	17:37			
30. Če	20: 2	10:25	7:44	16:25	6:31	17:38			
31. Pe	21:10	10:46	7:44	16:26	6:31	17:39			

Zagledani v naravo ...

SEJEM LOV

Gornja Radgona
6.-8. maj 2005

POMLRSKI SEJEM
www.pomlrski-sejem.si

LD Poljane in Komisija za kulturo pri LZS

vabita na ogled

RAZSTAVE SLIKARSKIH DEL Z LOVSKO TEMATIKO

(v različnih slikarskih tehnikah)

slikarja in lovskega biologa
dr. Huberta Zeilerja iz Avstrije.

Odprtje razstave bo **11. 12. 2004 ob 18. uri** v lovskega domu
LD Poljane v Poljanah nad Škofjo Loko.
Razstava bo nato na ogled še teden dni, vsak dan od 15. do 19. ure.

Vljudno vabljeni!

Hubertus
Club d.o.o.

Ljubljana
Ribji trg 3
Tel.: 01/421 41 90
Faks: 01/421 41 91
GSM: 041/618 610
E-mail: hubertus.club@siol.net

MADŽARSKA
LOV NA JELENA
4-dnevni program lova
Z ODSTRELOM JELENA Z ROGOVJEM
DO BRONASTE MEDALJE
All inclusive
237.000 SIT

HRVAŠKA
LOV NA JELENE IN
NETROFEJNO DIVJAD
2-dnevni »All inclusive« program lova
z odstrelom:
jelen z rogovjem do 3 kg, šiljarja
ali košute, teleta in netrofejnega prašiča
237.000 SIT

3-dnevni »All inclusive« program lova
z odstrelom:
jelen z rogovjem do 4 kg,
jelen do 3 kg in 4 glave netrofejne
parkljaste divjadi
429.000 SIT

4-dnevni »All inclusive« program lova
z odstrelom:
jelen z rogovjem do 4 kg, jelen do 3 kg,
jelen do 2 kg in 5 glav netrofejne
parkljaste divjadi
549.000 SIT

POZIV vodnikom psov krvosledcev

Kakor vsa leta doslej tudi letos na območju Republike
SLOVENIJE poteka lov na parkljasto divjad in medveda.

Skladno s Pravilnikom o uporabi lovskih psov v loviščih,
Ur. list R Slovenije, št. 28, z dne 20. 11. 2002, ter v skladu
z *Zakonom o divjadi in lovstvu, št. 324-01/90-1/46,*
od 27. 1. 2004; člen 43 (podzakonski akti) drugi odstavek,
in s tem povezano opravljanje iskanja obstreljene divjadi
ter kontrolnih pregledov nastrelov s psi, preizkušeni na
umetnem krvnem sledu,
pozivamo vse vodnike, ki so oziroma še bodo v tekoči lovni
sezoni iskali in opravljali kontrolo nastrelov, naj pošljejo
podatke o iskanjih.

Podatke pošljite *Delovni skupini za spremljanje praktičnega*
dela psov in vodnikov, usposobljenih za delo po krvnem
sledu pri Komisiji za lovsko kinologijo pri LZS, in to
tako po končani lovni sezoni 2004 oz. **vsaj do 15. 1. 2005.**

Pričakujemo vaša poročila, vpisana v *Dnevnik vodnika*
krvosledca ali pa v drugi obliki, in sicer skupaj s podatki
o vodniku in o uporabljenem psu.

Podatke pošljite na naslov: Komisija za lovsko kinologijo
pri LZS, Župančičeva 9, 1000 Ljubljana, s pripisom
Dnevnik krvosledcev.

Hvala za sodelovanje!

Pripis: Seznam z imeni vseh vodnikov, ki so iskali obstreljeno
divjad, skupaj z njihovimi naslovi, bomo objavili v reviji
Lovca tako po obdelavi podatkov, pa tudi v brošuri, ki bo
vsebovala rezultate vseh iskanj.

S PASATOM NA POGONE NA DIVJE PRAŠIČE

TURČIJA: V zadnjih letih je Turčija potrdila sloves izjemno
dobrih lovov na divje prašiče, saj je delež uplenjenih merjascev
s čakani za medaljo vedno velik. **5 dni lova s pogonom**, polni
penzion, vsi stroški, povezani z organizacijo lova, vključno z vsemi
odstrelmi. Ni tudi doplačila za odstrel merjascev v medalji.

Cena 1.850 €.

Termin lova v spremstvu PASATA:
23.-30. januar in 20.-27. februar 2005.

HRVAŠKA: Lov s pogonom na divje prašiče vsako drugo
soboto v novembru – v januarju že za 60 € dan.

Drugi lovni programi: lov na malo divjad v Sloveniji, na Madžar-
skem, Hrvaškem, gams v Sloveniji, muflon in jelen na Madžar-
skem in na Hrvaškem, medved v Sloveniji, na Hrvaškem itn.

Pasat, d.o.o.

>http://www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01/ 428 37 40 > faks: 01/ 428 37 44

DALJNOGLEDI IN SPEKTIVI

TEHNOOPTIKA

Smolnikar, d.o.o., Novi trg 2,
1000 Ljubljana
Tel./faks: (01) 426 - 32 - 72
E-mail: tehnooptika@siol.net

firme
MEADE BRESSER
NIKON, STEINER,
ZEISS

10% novoletni popust

**SERVIS VSEH
VRST DVOGLEDOV
IN STRELNIH
DALJNOGLEDOV**

VARNOSTNE OMARE ZA OROŽJE

že od 49.900,00 sit
(cena z DDV-jem)

MODEL 5100

- za 1 do 2 puške
- dimenzije (š = 255, g = 150, v = 1255 mm)
- ločen prostor za strelivo
- visokoodporna zunanja obdelava
- varnostna ključavnica z večtočkovnim zaklepanjem
- kvalitetna izdelava

MODEL H01KL:

- dimenzije (š = 420, g = 380, v = 1500 mm)
- večtočkovno zaklepanje (3+2)
- ključniški ključ
- visokoodporna zunanja obdelava
- prostor za štirin puške
- prostor za strelivo in pribor

tel: 01 252 72 17 fax: 01 252 72 18 info@zakleni.com www.zakleni.com

PROTEKTAS

Vrhunska kakovost - sprejemljiva cena

LOVSKI DALJNOGLED SANJU 7 x 42 WP

- vrhunska kakovost slike
- izvrstna vidljivost v mraku
- široko vidno polje
- polnjen z dušikom
- natančna nastavitljivost
- lovška banja

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana, 01/251 08 80, 041 726 011

kako velikega hočete?

nold

V CELJU (MERCATOR CENTER) IN
V BREŽICAH (NC INTERMARKET)

za informacije pokličite telefonsko številko 05 49 113 74 (Nold Celj) ali 07 499 34 50 (Nold Brežice)

interclass
cars d.o.o.
servis in prodaja vozil

VOLVO

Gorjup: Ljubljanska c. 39, (04) 2355 940
Ljubljana: Gorjupova 1, (01) 2009 940

mazda

Ljubljana: Gorjupova 1, (01) 2000 955

Ugodnosti za člane LD

www.interclasscars.si

OPTIČNE PIKE IN STRELNI DALJNOGLEDI

RD 42

CE 3,5 - 10 x 50 IR
z svetlobo noči

Strelni daljnogledi Catseye so namenjeni za lov v najslabših vremenskih razmerah in v mraku.

Optične pike so namenjene za hitro streljanje in za streljanje v razmerah slabše vidljivosti.

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

MAXXIS

MA-754 MT-753 MA-751

INFORMACIJE PRI VAŠEM VULKANIZERJU
ALI PO TELEFONU (01) 242-50-30

FAMM COMMERCE, d.o.o.,
Tržaška 132, Ljubljana

www.fammcommerce.si

4x4